

UNIVERZITA KARLOVA V PRAZE
Fakulta sociálních věd

DIPLOMOVÁ PRÁCE
II

2008

Miroslava Štípková

PŘÍLOHY

**Přepis vysílání Československého rozhlasu
5. – 9. května 1945**

Sobota 5. května 1945

12.33 hod.

Voláme českou policii do rozhlasu, střílí se zde!

12.34 hod.

Voláme českou policii, české četnictvo, české vojsko, aby přišly do Českého rozhlasu na Fochově třídě na Vinohradech!

12.35 hod.

Všichni do Českého rozhlasu! Jsou zde střílení čeští lidé! Přijďte co nejdříve! Přijďte nám na pomoc!

12.36 hod.

Voláme českou policii, české četnictvo, vládní vojsko, dostavte se ihned do budovy Českého rozhlasu! Esesáci nás chtějí vyvraždit! Přijďte nám na pomoc! Přijďte ihned!

12.37 hod.

Voláme českou policii, české četnictvo, vládní vojsko do Českého rozhlasu! Jsou zde střílení čeští lidé!

12.38 hod.

Prosíme českou policii, voláme české vojsko, četnictvo, voláme všechny Čechy na pomoc do Českého rozhlasu! Přijďte co nejdříve!

12.39 hod.

Prosíme českou policii, české vojsko, české četníky! Přijďte ihned do Českého rozhlasu! Přijďte nám pomoci! Přijďte nám ihned na pomoc! Voláme všechny Čechy!

12.40 hod.

Opakování výzvy z 12.39

12.44 hod.

Voláme všechny Čechy! Přijďte nám ihned na pomoc! Esesáci nás chtějí vyvraždit!
Opakují: Voláme všechny Čechy! Přijďte nám na pomoc do Českého rozhlasu! Esesáci
zde vraždí české lidi!

12.45 hod.

Voláme na pomoc české četnictvo, českou policii! Přijďte ihned k budově Českého
rozhlasu na Fochově třídě na Vinohradech! Esesáci zde řádí a vraždí! Přijďte ihned!
Prosíme vás naléhavě! Vchod z Balbínovy ulice je volný!

12.46 hod.

Prosíme všechny Čechy! Přijďte nám ihned na pomoc do Českého rozhlasu! Vchod
z Albínovy ulice je volný!

12.55 hod.

Voláme českou policii a četnictvo! Voláme všechny Čechy v Praze! Musíme se
osvobodit od zbytečných esesáků! Za svobodu Československé republiky! Hájíme
rozhlas, přijďte nám pomoci! Přijďte nám na pomoc ihned! Každá minuta je drahá!

13.05 hod.

Výzva jednotkám německého wehrmachtu a zbraní SS ke kapitulaci - německy

13.15 hod.

Voláme všechen český lid, četnictvo, vojsko a policii! Přijďte nám všichni na pomoc!
Vchod z Balbínovy ulice je volný! Všichni do Českého rozhlasu!

15.30 hod.

Volá Český rozhlas! Vysíláme na vlně 415 m! Buďte klidni! Brzo se opět přihlásíme!

15.32 hod.

Opakováno hlášení z 15.30 hod.

15.45 hod.

Volá Český rozhlas! Odpor v rozhlase je postupně likvidován. Vysíláme na vlně 415 m reprodukovanou hudbu. Čekejte! Brzo se opět ohlásíme!

15.50 hod.

Opakováno hlášení z 15.45 hod. (...gramofonovou hudbu...)

15.58 hod.

Opakováno hlášení z 15.45 hod. (...gramofonovou hudbu...)

16.00 hod.

Opakováno hlášení z 15.45 hod. (...gramofonovou hudbu...)

16.05 hod.

Opakováno hlášení z 15.45 hod. (...gramofonovou hudbu...)

16.55 hod.

Pozor! Pozor! Od 14 hodin dne 5. května 1945 působí v Praze Československé vojenské velitelství Velké Prahy ve styku s Národním výborem československým a všemi bezpečnostními sbory. Potřebná opatření byla učiněna a provádějí se. Všechny vojenské osoby z povolání účastní se spontánně osvobozovací akce. Další rozkazy budou vydány.

17.00 hod.

Výzva Čs. vojenského velitelství železničářům:

Vyzýváme všechny železničáře českých státních drah, aby chránili a bránili své provozní budovy!

17.28 hod.

Výzva Čs. vojenského velitelství vysokoškolákům:

Posluchači vysokých škol pražských! Obsad'te ihned budovy vysokých škol!

17.48 hod.

Oznamujeme, že německá armáda se ve většině míst v Praze vzdala.

17.59 hod.

Všem železničářům! Dostavte se neprodleně do služby! Národní výbor potřebuje vašich služeb!

18.25 hod.

Opakování zprávy ze 17.48 hod.

18.30 hod.

Volá Český rozhlas na vlně 415 m! Upozorňujeme posluchače, že v brzké době bude vysílán projev České národní rady.

19.22 hod.

Od Benešova se blíží ku Praze německé tanky. Voláme o podporu hloubkových letců! Voláme obyvatelstvo, aby na silnici Benešov – Praha postavilo dostatečné překážky!

19.29 hod.

Opakování zprávy z 19.22 hod. – anglicky

19.36 hod.

Opakování zprávy z 19.22 hod. – anglicky, rusky

19.40 hod.

Úvodní proslov dr. Mirko Očadlíka k vysílání Smetanovy Mé vlasti:

Věřím i já Bohu, že po přejití vichřic hněvu vláda Tvá k Tobě se zas obrátí, ó lide český! Touto vroucí prorockou modlitbou Jana Amose Komenského uvádíme v tento památný den největší proroctví o věčném životě českého národa, Mou vlast, drahý a

milovaný výtvar Bedřicha Smetany. Slyšte toto vroucí poselství národní budoucnosti a uvědomte si, že prvními akordy Vyšehradu vyjádřil Bedřich Smetana své vidění. Nuže necht' harfy věštců...

19.55 hod.

Výzva ČNR českému obyvatelstvu:

Dělníci v hutích, továrnách válečného průmyslu a důležitých hospodářských podnicích, zastavte okamžitě práci jednotnou akci.

Úředníci veřejní a státní se připojí solidárně k jednotné dělnické akci.

Železničáři, partyzáni a národní bojovníci, přerušete veškerou dopravu na českých drahách.

Čeští rolníci se postaví na ochranu svého a veřejného majetku.

České četnictvo, policie a příslušníci vládního vojska se přidají k těmto akcím, obsadí posádková velitelství a služebny, odzbrojí gestapo, kriminální německou policii a četnictvo. Zajistí všechny zbraně a rovněž skladiště zbraní německé policie a četnictva. Ti strážci veřejného pořádku a funkcionáři, kteří by i dnes chtěli sloužit Němcům, necht' se chránit před trestem národa.

Všichni občané, soukromí i veřejní, vytvoří ihned oddíly národní ochranné stráže a budou napomáhat policii a četnictvu.

Všichni mějte na paměti, že národní výbory jsou orgány veřejné státní správy ve smyslu prohlášení Československé vlády. Jsou zplnomocněny vydávat pokyny, jichž musí dbát policie, četnictvo, železničáři, dělníci elektráren, plynáren a všechno české obyvatelstvo. Poslechnout musí každý bezpodmínečně! Národní výbory dbají na to, aby nebyly ničeny továrny, vyváženy stroje, suroviny a zásoby, dbají na to, aby nebyly poškozeny vesnice a města. Národní výbory učiní vše na podporu osvoboditelských, spojeneckých armád.

20.00 hod.

Výzva Čs. vojenského velitelství důstojníkům:

Vyzýváme důstojníky československé armády, aktivní i záložní, aby se odebrali na vršovické nádraží a převzali protiletadlová děla. Informace podá přednosta nádraží. Děla zůstanou na místě.

Německý velitel Velké Prahy nařídil dnes 5. května 1945 o patnácté hodině čtyřicet pět minut zastavení palby a kapitulaci veškerých branných sil ve Velké Praze. Toto ujednání však nebylo dodrženo! Německé branné síly naopak nasadily tanky na Staroměstském a Václavském náměstí a bombardovaly určité části Prahy. Mimo to některá místa na západě Prahy jsou ostřelována dělostřelectvem německým. Československé vojenské velitelství Velké Prahy ve spojení s Národním výborem ujal se velení všech československých jednotek v Praze, a tyto síly stávají se tak od tohoto okamžiku součástí bojujících sil spojeneckých armád.

20.15 hod.

Rozkazy Čs. vojenského velitelství:

Pozor! Pozor! Vrchní velitelství československé armády nařizuje: Všichni uniformovaní členové protiletectvé ochrany se vyzývají, aby okamžitě nastoupili k jednotkám, ke kterým patří, a stávají se tak součástí československé armády.

Pekařští dělníci ve Velké Praze se vyzývají, aby nastoupili do svého zaměstnání jako obvykle.

Civilní obyvatelstvo ve Velké Praze se žádá, aby nepoužívalo telefonů, které musí sloužit jedině potřebám československé branné moci.

20.32 hod.

Opakování zprávy z 19.22 hod. – anglicky

20.57 hod.

Opakování rozkazu z 20.15 hod.

21.00 hod.

Prohlášení České národní rady – česky, anglicky, francouzsky:

Česká národní rada jako jediná představitelka a jako zmocněnec vlády Československé republiky v Košicích ujímá se dnešním dnem moci vládní a výkonné na území Čech, Moravy a Slezska.

Pod úderu hrdinných spojeneckých armád a pod úderu aktivního odporu českého lidu zanikl tzv. Protektorát Čechy a Morava, který nám byl Němci vnučen, a tím zanikla veškerá správní moc vykonávaná protektorátní vládou a německými úřady.

Bývalý předseda protektorátní vlády Bienert prohlásil vůči Národní radě, do jejíž schůze se osobně dostavil, že se podrobuje opatřením České národní rady jakožto jedinému oprávněnému vládnímu činiteli pověřenému Československou vládou v čele s prezidentem dr. Edvardem Benešem.

V čele ČNR je univerzitní profesor dr. Albert Pražák, místopředsedy Národní rady jsou Josef Smrkovský za Komunistickou stranu Československou, dr. Josef Kotrlý, bývalý sociální demokrat, Vilém Schäfer za katolíky, doc. dr. Otakar Machotka, bývalý národní socialista, ing. Jaromír Kavka za Revoluční hnutí zemědělců. Generálním tajemníkem Národní rady je Josef Kubát za Revoluční odborové hnutí. V čele vojenské komise Národní rady je kpt. Jaromír Nechanský, zástupce velícího generála partyzánských a parašutistických oddílů v českých zemích, a předsedou komise tiskové je Lumír Čivrný. Vedením správy Hlavního města Prahy a vytvořením Národního výboru byl rozhodnutím Národní rady pověřen dr. Václav Vacek.

ČNR se obrací v této historické chvíli k českému obyvatelstvu s výzvou, aby bylo v bojové pohotovosti a čekalo na další pokyny a opatření ČNR.

21.16 hod.

Rozkaz velitele kasáren Jiřího z Poděbrad (tj. kasáren tzv. vládního vojska):

Jménem České národní rady nařizují, aby se všichni ozbrojení, kteří nedrží opěrné body pod určitými veliteli, hlásili v kasárnách Jiřího z Poděbrad na náměstí Republiky. Podepsán za ČNR: Velitel kasáren.

21.20 hod.

Pozor! Pozor! Vrchní velitelství československé armády v Praze nařizuje: Praha zůstane zatamněna!

21.22 hod.

Výzva Čs. vojenského velitelství německým jednotkám v Praze – německy:

Příslušníci německé branné moci! Oznamujeme vám, že zbytky německých armád, bojujících na frontách proti anglo-americkým i sovětským vojskům kapitulovaly! V boji jste byli postaveni po boku SS, abyste kryli ústup Karla Hermanna Franka, který si vybral z banky 8.200.000 marek a prchá ve vypůjčeném autě.

Muži německé branné moci, váš odpor je zbytečný a marný. Uvědomte si, že za smrt nevinných českých lidí bude odpovídat celý německý národ. Stáhněte se i se svými zbraněmi do svých ubikací a vyčkejte dalších rozkazů.

Podepsán: Vrchní velitel československé armády v Praze.

21.45 hod.

Výzva Všeobecné nemocnice dárcům krve:

Vyzýváme všechny dobrovolné dárcе krve, aby se dostavili do Všeobecné nemocnice.

21.50 hod.

Opakováno prohlášení z 21.00 hod.

21.55 hod.

Opakována výzva z 21.45 hod.

22.00 hod.

Vrchní velitelství československých vojsk v Praze oznamuje: Situace v jednotlivých okrajových částech Prahy se upevnila. Početnost našich vojsk rychle stoupá. Výzbroj velmi dobrá. Okrajové části Prahy jsou rychle opevňovány.

Vrchní velitelství československých vojsk v Praze nařizuje: Civilní obyvatelstvo necht' nevychází z domů na ulice. Na ulici patří jen bojové jednotky, mající vlastní úkoly.

22.08 hod.

Opakování zprávy z 22.00 hod.

22.10 hod.

Výzva přednostovi Zemské nemocnice:

Převzmete ihned v zájmu veřejného zdravotnictví vedení německých univerzitních klinik!

22.12 hod.

Opakování výzvy z 21.45 hod.

22.15 hod.

Národní výbor Žižkov volá dr. Václava Vacka, aby se ihned telefonicky ohlásil.

22.18 hod.

Výzva Čs. vojenského velitelství zbrojářům:

Zbrojíři leteckých kulometů, hlase se ihned na vršovickém nádraží!

22.22 hod.

Výzva ČNR správám německých věznic a koncentračních táborů – německy:

Česká národní rada vyzývá všechny správy německých vězení a koncentračních táborů na českém území, aby ihned propustily všechny vězně bez ohledu na národnost. Ranění a nemocní vězňové musí být převezeni do nemocnic. Všechny tábory musí být zásobeny dostatečným množstvím potravin ze skladů německé branné moci. Nikdo nesmí trpět nedostatkem. Neuposlechnutí této výzvy bude trestáno podle revolučních zákonů.

22.25 hod.

Česká národní rada vyzývá všechny dělníky všech továren, závodů, podniků a bank:

Závodní revoluční rady přejímají správu všech továren, závodů, podniků a bank a pracují podle pokynů České rady všech odborů. (Pozn.: správně „Ústřední rady odborů“)

22.30 hod.

Rozkaz Čs. vojenského velitelství tankistům:

Důstojníci a mužstvo útočné vozby, tankisté, shromážděte se okamžitě v Bartolomějské ulici 5, v Praze II.

22.51 hod.

Ultimatum ČNR všem německým jednotkám v Čechách – česky, německy:

Protectorátní vláda a německá správa již neexistují a jsou v rukou českých ozbrojených sil a České národní rady. Zastavte okamžitě zbytečný a marný odpor a vzdejte se českým ozbrojeným silám. Budete považováni za zajatce a bude s vámi zacházeno podle mezinárodního práva. Nevzdáte-li se, budete považováni za bandity a jako s takovým bude s vámi nakládáno. Podepsána: Česká národní rada.

Kapitulace německých ozbrojených sil, bude-li nabídnuta, necht' je přijímána a prováděna podle konvencí mezinárodního práva. Několik míst německého odporu v Praze je obklíčeno a likviduje se. Pro likvidaci těchto míst potřebujeme okamžitou pomoc obrněné vozby a letectva proti jednotlivým německým bombardérům, které jsou v akci nad městem.

22.55 hod.

Rozkaz Čs. vojenského velitelství bojujícím jednotkám v Praze:

Bojující vojsko je součástí regulérní armády. Nařizujeme, aby každý bojující byl označen trikolórou nebo páskou v národních barvách!

Všem jednotkám! Zastavte ihned palbu a přesuny! Zůstaňte na svých místech a vyčkejte dalších rozkazů! Podepsáni: generál Kutlvašr, kapitán Nechanský.

22.57 hod.

Výzva ČNR:

Pekaři a pekařští dělníci, dostavte se v zájmu veškerého obyvatelstva ihned do svých dílen, ať jste jakkoliv jinak zaměstnáni!

23.00 hod.

Opakováno prohlášení z 21.00 hod. – česky

23.03 hod.

Vojenské velitelství v Praze oznamuje, že velká skupina německých tanků, které pronikly na Pankrác, byla zneškodněna pancéřovými pěstmi. Voláme všechny občany, aby stavěli barikády!

23.05 hod.

Opakování rozkazu z 22.55 hod.

23.09 hod.

Opakováno prohlášení ČNR z 21.00 hod. a rozkaz z 22.55 hod. – rusky

23.15 hod.

Opakována výzva z 21.45 hod.

23.30 hod.

Opakována výzva z 22.10 hod.

23.36 hod.

Opakován rozkaz z 22.55 hod.

23.40 hod.

Opakována výzva z 22.18 hod.

23.45 hod.

Opakována výzva z 22.57 hod.

23.55 hod.

Opakování ultimáta z 22.51 hod. – rusky, anglicky

Neděle 6. května 1945

00.25 hod.

Výzva Ústřední rady odborů:

Ředitel Tichý z Českomoravské a ředitel Siegel ze Škodovky ihned zavolají na telefonní číslo 321-51!

00.28 hod.

Výzva odbojové organizace Černý lev:

Velitelství předpokládá vaše zapojení na národní výbory. Abecední rozkazy nebudou zatím použity. Prozatím platí rozkaz „Z“. V ostatním se podříďte rozkazům velitelství Národní rady. K svobodě nástup!

00.35 hod.

Výzva ČNR zaměstnancům pražských jatek:

Vyzýváme jateční dělníky, aby ihned ráno nastoupili do práce, a zajistili tak zásobování města masem!

00.39 hod.

Československý svaz hasičstva vyhláší všem velitelstvím hasičských sborů okamžitou pohotovost všech členů i sanitních sborů. Všechny pražské sbory se ihned spojí s velitelstvím vojenské správy. Velitelé povedou záznam o všech událostech a úkonech, hlášení budou podávat na telefonní číslo 553-52. Požární bezpečnost obcí musí být zajištěna. Další pokyny budou vydány rozhlasem.

01.00 hod.

Místní složky národního výboru Prahy XIV, hlase se ráno v Ruském gymnáziu.

01.13 hod.

Zahradníčkova ortopedická klinika v Praze II, U Karlova 6, potřebuje co nejrychleji protitetanové sérum, injekce Dipron, obinadla a obvazy. Nutno jednat okamžitě. Pomozte co nejdříve!

01.14 hod.

Opakování zprávy z 23.03 hod.

01.20 hod.

Opakování výzvy z 00.28 hod.

01.21 hod.

Opakování zprávy z 23.03 hod.

01.22 hod.

Rozkaz Čs. vojenského velitelství:

Některé části Prahy budou vědomě osvětleny. Zatemnění místností však zůstává v platnosti.

01.25 hod.

Výzva ČNR:

Voláme pekařské, řeznické a uzenářské dělníky. Nastupte do dílen, ať jste kdekoliv. Vaše práce je velmi nutná pro zásobování obyvatelstva.

01.30 hod.

Výzva ČNR:

Zaměstnanci poštovních a telegrafních ústředen, dostavte se dnes, v neděli, jako každý všední den do práce. Je to nanejvýš nutné!

01.33 hod.

Opakování výzvy z 22.22 hod. – německy, česky

01.35 hod.

Vrcholným orgánem všech mladých Čechů je Ústřední národní výbor mládeže. Vyzýváme všechnu mládež:

Chopte se ihned zbraně a přihlaste se vojenským velitelům místním. Nenechte vnášet mezi sebe zmatek fašistických přísluhovačů a plňte svou národní povinnost v boji proti fašismu. Podepsán: Ústřední národní výbor mládeže.

01.39 hod.

Výzva Čs. vojenského velitelství:

Voláme všechny československé občany, aby stavěli všude na okraji Prahy barikády proti tankům.

01.40 hod.

Československý rozhlas ohlašuje první vydání Národních listů s provoláním České národní rady. Na titulní stránce Národních listů je portrét prezidenta dr. Edvarda Beneše a výzvy: „Národe nezapomeň!“, „Padl protektorát, ať žije Československá republika! Ať žije prezident Beneš a maršál Stalin!“

Miroslav Rutte: Národe, nezapomeň!

Národe s kříže potupy sňatý,
ubohý v bídě, v bolesti svatý,
pamatuj na svoji čest!
Není čas na radost, odplata čeká –

Běda všem, jejichž ruka měkká
se neumí sevřít v pěst.
Vzpomeň si na smích markýze Gera!
Tak smál se Ti kdys, tak smál se i včera,

Když bral Ti Tvůj domov a řeč.
Vzpomeň si na ta přetrpká léta,
Kdy jsi byl vyhnanecm uprostřed světa –
Odpověz – Slovem buď meč!

Krvavá byla Germánů setba,
krvavá buď i žeň.

Národe, pomsti své mrtvé!

Národe, chraň si své živé!

Národe, nezapomeň!

01.45 hod.

Opakování výzvy z 21.22 hod. – německy

01.50

Výzva o pomoc anglo-americkým armádám – anglicky:

Volá Praha! Žádáme o okamžitou pomoc! Potřebujeme nutně letadla a tanky!

01.52 hod.

Výzva ČNR zaměstnancům farmaceutických závodů:

Voláme všechny dělníky továren na léčiva a obvazy. Dostavte se v neděli ráno do práce!

01.53 hod.

Výzva slovenským vojákům v německé armádě – slovensky:

Bratři Slováci! Český národ povstal k odporu proti německému vojsku. Vaše místo je po našem boku. Vydejte se na pochod ku Praze! Podepsána: Česká národní rada.

01.55 hod.

Opakování výzvy z 01.39 hod.

01.58 hod.

Výzva Čs. vojenského velitelství německému veliteli v Praze – německy:

Německému veliteli: Třebaže bylo sjednáno zastavení palby a přesunů během jednání o kapitulaci, bylo toto ujednání porušeno německou bojovou skupinou u Národní banky. Vzdor danému slovu střílí tyto jednotky do Prahy. Vyzýváme kategoricky německého velitele, aby tyto jednotky stáhl a dodržel dané slovo. Jestliže se tak nestane, vstoupí do akce české jednotky.

02.15 hod.

Opakování výzvy z 01.50 hod. – anglicky

02.20 hod.

Výzva o pomoc Rudé armádě – rusky:

Hovoří Praha! Česká Praha hovoří! Němci porušili jednání o kapitulaci, rozpoutali boj. Potřebujeme pomoc! Pošlete nám na pomoc letectvo a tanky, pošlete nám výsadkáře! Místo výsadku je na hřbitovech Olšany na Vinohradech. Místo je zabezpečeno a označeno trojúhelníkem. Podepsán: Vítkovský.

02.32 hod.

Opakování výzvy z 02.20 hod. – rusky

02.40 hod.

Výzva ČNR jugoslávským státním příslušníkům:

Bratři Jihoslované, žádáme vás, abyste se okamžitě hlásili na jihoslovanském konzulátě v Mostecké ulici. Jestliže nemůžete, hlase se místním československým velitelům ve svých čtvrtích.

02.51 hod.

Voláme všechny československé občany, aby pokračovali ve stavbách barikád a překážek na všech cestách a silnicích vedoucích ku Praze.

03.05 hod.

Výzva o pomoc Rudé armádě – rusky:

Hovoří Praha! Česká Praha hovoří! Na Prahu nastupují německé tanky, dělostřelectvo a pěší jednotky. Praha potřebuje vaši pomoc! Pošlete tanky, letadla, pošlete parašutisty! Výsadek lze uskutečnit na Olšanských hřbitovech na Vinohradech. Signál na místě přistání – trojúhelník. Podepsán: Vítkovský.

03.10 hod.

Výzva o pomoc anglo-americkým armádám – anglicky:

Volá Praha! Němci nastupují na Prahu. Potřebujeme vaši leteckou pomoc. Očekáváme příchod vašich tanků ze směru od Plzně. Čekáme, že nám rychle pomůžete!

03.20 hod.

Opakování výzvy z 03.05 hod. – rusky

03.30 hod.

Opakování výzvy z 03.10 hod. – anglicky

03.35 hod.

Opakování výzvy z 03.05 – rusky

03.40 hod.

Rozkaz Čs. vojenského velitelství:

Velitelství československých vojsk nařizuje: Jednotlivci, kteří mají zbraně, nesmějí podnikat vlastní akce, ale musí se hlásit v tichu a ihned u nejbližších bojových jednotek.

03.50 hod.

Opakování výzvy z 02.51 hod.

04.03 hod.

Opakování výzvy z 01.53 hod. – slovensky

04.07 hod.

Výzva ČNR oddílům Hlinkovy gardy u Panenských Břežan – slovensky:

Hlášení slovenským bojovým jednotkám Hlinkovy gardy v okolí Břežan: Odzbrojte německé jednotky a přispějte na pomoc Čechům!

04.10 hod.

Výzva ČNR:

Českoslovenští občané! Všechny mocenské prostředky jsou v rukou Národní rady. Každý nechť se dá k dispozici Národní radě.

04.15 hod.

Výzva generálu Eisenhowerovi – anglicky:

Praha volá Londýn! Praha volá generála Eisenhowera! Německé tanky obklíčují Prahu. Pomozte! Pošlete armádu do Čech! Pošlete vaši armádu! Pošlete letadla, tanky! Držíme město. Pošlete pomoc ještě dnes. Odpovězte! Čím dříve, tím lépe.

04.25 hod.

Výzva ČNR:

Občané Prahy, český lide! Velitelství německých ozbrojených sil v Praze požádalo Národní radu o jednání o kapitulaci. Doby jednání zneužilo ke stažení ozbrojených sil ku Praze. Velitelství německých ozbrojených sil předložila pak Národní radě tak hanebné podmínky, jejichž přijetí by znamenalo, že se sklonila před krvavými katany. Pražané, voláme vás do boje za Prahu, za čest a svobodu národa! Pražané, do boje! Stavte barikády! Budeme bojovat! Spojenecké armády se rychle blíží, jde o hodiny! Vydržte, jde o hodiny! Vydržte! Vzhůru do boje! Podepsána: Česká národní rada.

04.30 hod.

Opakování výzvy z 03.05 – rusky

04.37 hod.

Výzva Čs. vojenského velitelství:

Vyzýváme všechny československé občany, aby se hlásili u nejbližších československých jednotek. Voláme všechny občany Prahy, aby stavěli na všech silnicích vedoucích ku Praze překážky a barikády proti tankům.

04.40 hod.

Výzva ČNR:

Bratři a sestry! Svobodní Čechoslováci! Praha je československá. Praha je v českých rukou. Po více než šesti letech pod nacistickou mocí, která se nyní hroutí na všech frontách, po prvních a nesčetných Lidicích, jsme opět svobodni. Ne však proto,

abychom se radovali. Před touto radostí nás čeká ještě velký boj historického okamžiku. Pro budoucnost svých dětí voláme do celého světa posvátnost tohoto boje za svobodu. Svobodní Pražané, svobodní Češi! Vytrvejte a stůjte věrně při sobě! Voláme k Rudé armádě i k armádám spojenců na západě o pomoc a tuto pomoc očekáváme. Než přijde, vytrvejte! Český lide z Prahy a okolí, nastup do jednoho k boji! Bojujte věrně, bojujte pro budoucnost svých dětí! Padlí včerejšího dne nás zavazují! Stojí při nás. Vytrvat! Vytrvat! Praha je naše a naší zůstane!

04.48 hod.

Opakování výzvy z 04.15 hod. – anglicky

04.50 hod.

Opakování výzvy z 03.05 hod. – rusky

05.00 hod.

Rozkaz Čs. vojenského velitelství:

Velitelství československých vojsk v Praze nařizuje pražskému obyvatelstvu: Nevycházejte z domu, zavřete okna! Vnitřní okna vysad'te. Uchylte se do protiletectvých krytů a zachovejte klid. Československá armáda a pomocné sbory vás chrání. Pomoc spojenců je nedaleká!

Pozor! Pozor! Velitelství československých vojsk v Praze upozorňuje všechny velitele bojových jednotek, že Němci rozeslali podvrženou zprávu, aby na výpadových silnicích nebyl kladen odpor, zejména aby nebylo stříleno. V barikádách mají být nechány mezery a nemá být bráněno vstupujícím německým jednotkám. Tato zpráva je falešná. Bojové jednotky se budou bránit, jakmile Němci zahájí palbu. Předejte toto hlášení nejbližší bojující jednotce.

05.10 hod.

Opakování výzvy z 02.51 hod.

05.20 hod.

Opakování výzvy z 04.15 hod. – anglicky

05.30 hod.

Opakování výzvy z 04.15 – rusky

05.35 hod.

Výzva ČNR:

Zaměstnanci elektráren, dostavte se do práce, aby bylo možno udržet nutný provoz!

05.39 hod.

Opakování výzvy z 02.51 hod.

05.43 hod.

Opakování rozkazu z 05.00 hod.

05.45 hod.

Výzva Čs. vojenského velitelství:

Důstojníci, poddůstojníci a rotmistři obrněné vozby, řidiči a střelci tanků, dostavte se okamžitě do Prahy II, Mikulandská ulice.

05.47 hod.

Výzva hlavnímu štábu partyzánského hnutí 4. ukrajinského frontu – rusky:

Sovětský svaz, NKVD (pozn.: hlavní štáb partyzánského hnutí 4. ukrajinského frontu)

IV. ukrajinské armády, podplukovník Sidorov. Žádáme o urychlenou podporu výsadečnými jednotkami. Výsadek lze uskutečnit ve východní oblasti u hřbitovů na nezastavěných pozemcích. Místo je zabezpečeno a označeno trojúhelníkem. Čekáme na odpověď. Podepsán: Vítovský.

05.50 hod.

Výzva k příslušníkům tzv. Vlasovovy armády – rusky:

Věříme, že důstojníci a vojáci Vlasovovy armády v poslední etapě boje, jakožto ruští lidé a sovětsí občané, podpoříte obranu Prahy.

06.00 hod.

Opakování výzvy z 05.45 hod.

06.02 hod.

Opakování rozkazu z 05.00 hod.

06.05 hod.

Instrukce Čs. vojenského velitelství ke stavbě barikád:

Pozor! Pozor! Barikády postavíte takto: Vozidla bez kol naplníte dlažebním kamenem. Vozy elektrické dráhy naplníte dlažebními kostkami, před tím je však uvolníte a vhodně postavíte. Používejte i nádob na popel, nezapomeňte je však uzavřít. Traverzy spojte drátem. Na místech, která nelze objet, ustavte střelecká hnízda, objekty, které nelze obejít, ostřelujte.

06.07 hod.

Československý rozhlas vám přeje dobré jítro. Budeme vás informovat stále. Poslouchajte!

06.10 hod.

Opakování zpráv londýnské BBC:

Londýn oznamuje, že zatímco na všech frontách německé oddíly kapitulují, v Československu pokračují v boji. V Čechách vypuklo národní povstání, město Praha je patrně většinou v českých rukou. Tanky generála Pattona se valí ku Praze.

06.14 hod.

Opakování zpráv z 06.10 hod.

06.22 hod.

Oddíly generála Vlasova, které s námi bojují proti Němcům, odzbrojily v prostoru západně od Prahy více než deset tisíc německých vojáků.

06.26 hod.

Výzva ČNR:

Pozor! Pozor! Důležitá výzva! Upozorňujeme všechny občany a vládní orgány, že jsou v proudu jednání o odevzdání vlády na území Čech a Moravy do rukou České národní rady. Zastavte ihned všechnu palbu a postarejte se o úplný pořádek a klid. Stejný rozkaz dává současně i vrchní velení německých ozbrojených sil v Čechách. Podepsána: Česká národní rada.

06.32 hod.

Opakování výzvy z 06.26 hod.

06.52 hod.

Výzva Čs. vojenského velitelství:

Zaměstnanci elektrických drah, dostavte se okamžitě do vozoven, aby mohl být případně zahájen provoz!

07.05 hod.

Opakování výzvy z 06.26 hod.

07.07 hod.

Pozor! Pozor! Československý rozhlas, vysílání na vlně 415 m. Poslechněte jen těchto výzev. Nedejte nic na zprávy podepsané Národní radou a vysílané na jiné vlnové délce.

07.10 hod.

Opakování výzvy z 05.45 hod.

07.15 hod.

Dr. Bertsch, bývalý ministr hospodářství a práce, byl na útěku zajat partyzány i se svým průvodem u Kamenných Žehrovic.

07.30 hod.

Výzva ČNR k obyvatelstvu Prahy:

Pozor! Pozor! Volá Československý rozhlas Praha na vlně 415 m! Včera bylo ujednáno s Němci zastavení palby, což z naší strany bylo dodrženo. Němci však toto ujednání nedodrželi. Je proto potřeba zvláštní opatrnosti, aby to ujednání nebylo využito k dalším zákeřným činům proti československým jednotkám. Buďte proto opatrní! Pokračujte ve stavbě barikád, buďte připraveni k novému boji! Podepsána: Česká národní rada."

07.39 hod.

Výzva ČNR pražským vysokoškolákům:

Vyzýváme studenty Karlovy univerzity a Českého vysokého učení technického – obsaďte ihned budovy českých vysokých škol v Praze!

07.48 hod.

Opakování výzvy z 07:07 hod.

07.50 hod.

Pozor! Pozor! Volá Československý rozhlas Praha na vlně 415 m!
Česká národní rada oznamuje: Státní ministr Karl Hermann Frank se obrátil cestou parlamentářů na Českou národní radu se žádostí, aby vyslala své zástupce k jednání. Česká národní rada určila svého místopředsedu dr. Josefa Kotrlého a z vojenského štábu generála Kutlvašra. Přípravy k bojům však pokračují. Česká národní rada udrží všemi prostředky svou moc a je rozhodnuta vybojovat všemi prostředky svobodu své vlasti. Vyzýváme občany, aby stavěli dále barikády a byli připraveni k boji! Podepsána: Česká národní rada.

07.53 hod.

Všeobecná nemocnice v Praze žádá všechny zaměstnance své ústavní lékárny, aby se ihned dostavili do zaměstnání.

08.27 hod.

Československé vojenské velitelství a Československý rozhlas oznamují:

Německý pancéřový vlak, který vyjel proti Praze, byl zastaven a zajat u Jinonic. Němečtí vojáci nám vydali vlak se všemi zbraněmi. Máme ve svých rukou již tři kompletní pancéřové vlaky. Ministr dr. Bertsch byl i se svým průvodem zajat partyzány u Kamenných Žebrovic. Německé armády v Itálii a v severním Německu bezpodmínečně kapitulovaly.

08.35 hod.

Opakování zpráv z 08.27 hod. – německy

08.43 hod.

Opakování výzvy z 07.50 hod.

08.50 hod.

Zprávy Čs. vojenského velitelství o postupu americké armády:

Československé velitelství v Praze a Československý rozhlas oznamují: V Londýně reagovali na naše vysílání. V 8 hodin 20 minut první anglo-americké tanky projely Plzní. Plzeň je obsazena. Anglické a americké tanky postupují ku Praze. Zdravíme anglo-americké vojsko, které postupuje ku Praze.

08.53 hod.

Opakování zpráv z 08.50 hod. – anglicky

09.27 hod.

Československý rozhlas vyzývá příslušníky svého technického oddělení, aby se dostavili do budovy Českého rozhlasu na Fochově třídě. Je vás zapotřebí k naléhavým pracím pro udržení provozu.

09.36 hod.

Opakování zpráv z 08.50 – německy

09.39 hod.

Československý rozhlas volá dr. Morávka (*pozn.: vedoucí českého vysílání Českého rozhlasu*). Dr. Morávek nechť se ihned ohlásí v Československém rozhlase.

09.40 hod.

Opakování výzvy z 07.53 hod.

09.42 hod.

Opakování výzvy z 09.39 hod.

09.50 hod.

Opakování výzvy z 09.39 hod.

09.55 hod.

Opakování výzvy z 09.39 hod.

10.00 hod.

Opakování výzvy z 09.27 hod.

10.05 hod.

Opakování výzvy z 09.39 hod.

11.10 hod.

Česká národní rada vydává výzvu:

Auto parlamentářů Národní rady v jejím vyjednávání s německou stranou, kterými jsou dr. Zdeněk Morávek a Jaroslav Stoklasa, budiž podporováno československými orgány a všemi občany při jejich projíždění ulicemi a při jejich úkonech nechť jim nejsou činěny potíže. Jejich automobil je označen československou vlajkou, vlajkou Červeného kříže a bílým praporem. Průkazy jsou občanské legitimace. Podepsána: Česká národní rada.

11.15 hod.

Výzva o pomoc Rudé armádě – rusky:

Volá Praha! Česká Praha volá! Rudá armádo, pomoz nám! Němci připravují generální útok proti Praze. Potřebujeme vaši pomoc! Pomozte nám!

11.16 hod.

Opakování zprávy z 11.10 – německy

11.17 hod.

Výzva o pomoc anglo-americkým armádám – anglicky:

Volá Praha! Čekáme vaši pomoc ze směru Plzně. Němci připravují generální útok proti Praze. Praha potřebuje nutně vaši pomoc! Pošlete nám letadla, pošlete nám tanky!

11.18 hod.

Výzva německým jednotkám v Praze – německy:

Pozor! Pozor! Právě nám bylo ohlášeno: Plzeň hlásí své osvobození. Americké tankové jednotky se valí z Plzně na Prahu! Čela tankových kolon jsou nyní pravděpodobně v Rakovníku a Zdicích. Američtí hloubkové letci ničí německé tankové jednotky u Prahy a na silnicích.

Pozor! Pozor! Německé vojsko porušilo úmluvu o příměří a vyhodilo do povětří dva domy na Vinohradech. Vyzýváme německé vojáky, aby složili zbraně!

Pozor! Pozor! Bylo nám hlášeno, že v prostoru Říšského náměstí (*pozn.: nyní náměstí Míru*) bojují „zdivočelí“ němečtí vojáci.

Pozor! Pozor! Mužové německé branné moci! Zahod'te zbraně! Nekryjte strašné činy jednotek SS, jinak budete za ně také i vy odpovědni.

Pozor! Pozor! Právě nám bylo hlášeno: americká armáda dokončila v 8 hodin 30 minut obsazování Plzně. Její tankové jednotky jsou na pochodu ku Praze.

11.19 hod.

Plzeň hlásí své osvobození rozhlasem. Čela anglo-amerických pancéřových kolon jsou již v prostoru Rakovník – Zdice. Americká letadla zničila hloubkovým náletem kolonu německých automobilů na silnici u Zdic.

11.20 hod.

Rozkazy Čs. vojenského velitelství:

Dovoz chleba do Velké Prahy je zdržován. Československé vojenské velitelství přikazuje:

Odbavujete zásilky chleba při prohlídkách na výpadových silnicích přednostně před ostatními zásilkami.

Vojenské velitelství znovu upozorňuje na svůj rozkaz, aby byla uzavřena okna, aby se ženy a děti nezdržovaly u oken, aby obyvatelstvo nevycházelo na ulice. Ženy a děti, uchylte se do protiletceckých krytů! Zachovejte klid!

Podle sdělení zahájily naše jednotky v Jindřišské ulici palbu. Rozkazují, pokus se tak již nestalo, aby palba byla okamžitě zastavena!

Pozor! Pozor! Protiletadloví dělostřelci z Libně a Vysočan, hlase se ihned v reálném gymnáziu v Libni.

11.22 hod.

Opakovní zprávy z 11.19 hod.

11.25 hod.

Opakování výzvy z 11.10 hod.

11.33 hod.

Opakování zprávy z 09.27 hod.

11.34 hod.

Opakování výzvy z 11.10 hod.

11.40 hod.

Vyzýváme odběratele plynu ve Velké Praze, aby krajně šetřili plynem, jinak by musela být dodávka plynu zastavena.

11.44 hod.

Pozor! Pozor! Od jihu a jihozápadu postupují ku Praze vojenské sbory generála Vlasova. Bojují proti Němcům. Mají stejné uniformy jako Němci, budou-li napadeni, budou se bránit.

11.47 hod.

Výzva ředitele pražské plynárny dělnictvu:

Československý rozhlas: Plynárenské dělnictvo se má bezpodmínečně dostavit do směny, aby vystřídalo své unavené kamarády. Šetřte plynem, jinak bude stanovena zavírací hodina.

11.50 hod.

Výzva ČNR pražskému obyvatelstvu:

Pražané! Přes všechna ujištění o příměří, která jsme dostali, zahájili Němci útok na Prahu. Pražané! Braňte každou píď své půdy! Braňte barikády! Podřizujte se rozkazům svých velitelů! Němci Prahu nedobudou! V několika hodinách dorazí ku Praze čela anglo-amerických pancéřových jednotek. Česká národní rada vyslala leteckého kurýra do štábu generála Pattona, který přivede na obranu Prahy letecké síly.

Prohlašujeme dále, že v zájmu zabránění dalšímu zbytečnému krveprolití jednájí naši delegáti dále se zástupci německé branné moci. Jsme ochotni zastavit boj, jestliže tak současně učiní německá vojska. Nestane-li se tak, bude pražský lid bojovat všemi prostředky a Prahu ubrání. Pražané, do zbraně! Do boje! Neustupujte!

Blok domů kolem Černínského paláce (*Pozn.: sídlo německého státního ministra pro Čechy a Moravu K. H. Franka*), který byl vyklizen, obsadily oddíly SS, které si ze všech oken zřídily kulometná a střelecká hnízda, obrácená směrem na Pohořelec a Keplerovu ulici. Upozorňujeme vás, že se to netýká bloku domů po pravé straně, které jsou obsazeny civilním obyvatelstvem. Pozor! Dávejte pozor na střelbu z oken!

11.54 hod.

Opakování zprávy z 11.50 hod.

11.58 hod.

Výzva anglickým a americkým pilotům – anglicky:

V prostoru Zbraslav – Beroun jsou vojska armády generála Vlasova, kteří s námi bojují proti Němcům. Pozor! Mají stejné uniformy jako Němci. Letci, dejte pozor!

12.04 hod.

Od Zbraslavi a Berouna postupují na Prahu oddíly generála Vlasova, který se přidal na naši stranu a bojuje proti Němcům. Před chvílí jsme vysílali, aby se na ně nestřílelo. Pozor, aby toho Němci nezneužili. Vojáci generála Vlasova mají na levých rukávech tři velká bílá písmena POA.

12.11 hod.

Výzva Čs. vojenského velitelství obyvatelstvu:

Vrchní velitel Čs. armády v Praze vyzývá občanstvo, aby tam, kde dosud nebyly odevzdány pancéřové pěsti, protipancéřové zbraně, aby byly bezodkladně odevzdány veliteli příslušného policejního úseku.

12.13 hod.

Opakování výzvy z 11.47 hod.

12.15 hod.

Výzva sestry Německého červeného kříže Anny Schönfeldové – česky, německy:

Československý rozhlas na vlně 415 m:

Hlasatel – česky, německy:

Právě se k nám dobrovolně dostavila sestra Německého červeného kříže paní Anna Schönfeldová, která chce říci několik slov svým německým kamarádům.

Schönfeldová – německy, opakuje dvakrát prohlášení:

Všem německým kamarádům!

Před třemi dny jsem byla svědkem radosti, když byla Praha prohlášena lazaretním městem. Věřím, že mluvím jménem všech těžce raněných vojáků, ležících v pražských lazaretech, jestliže prosím naše bojující vojáky, že když budou pokračovat v boji o Prahu, že tím budou trpět jak ranění kamarádi, tak i tisíce německých rodin, které bydlí

v Praze. Hovořím k vám jako matka i jako sestra Německého červeného kříže. Znam dobře bezmocnost raněných a prosím všechny naše vojáky, aby toto uvážili dříve, než budou pokračovat v boji.

12.20 hod.

Opakování zprávy z 12.04 – anglicky

12.25 hod.

Výzva letcům Rudé armády – ruský:

Sovětské piloti, pozor! Od Zbirohu a Berouna postupují ku Praze vojska generála Vlasova, která se spojila s jednotkami české armády a bojují proti Němcům. Piloti, pozor! Nestřílejte do svých lidí! Vyzývám letce, aby nestříleli na vojáky Vlasovovy armády, kteří jsou na silnici Beroun – Zbraslav!

12.30 hod.

Výzva Čs. rozhlasu:

Pražané! Českoslovenští vojáci! Dělníci! Československý lide! Několik málo hodin, snad již jen krátká doba, nás dělí od radostného osvobození Prahy. Svobodní vojáci svobodné republiky, hajte svou Prahu! Vytvrvejte! Zvítězíme! Praha je a zůstane československá a svobodná! S hrdostí se dívá na náš boj celý kulturní svět. Vytvrvejte! Vaši bratři na všech místech Prahy se drží hrdinsky, Prahu ovládají, Prahu uhájí!

12.35 hod.

Opakování výzvy z 12.30 hod.

12.45 hod.

Pozor! Pozor! Vyzýváme zaměstnance meziměstské ústředny telefonní na Žižkově, aby se dostavili do služby a vystřídali své unavené kolegy.

12.46 hod.

Národní výbor hostinských vyzývá všechny pražské restaurace, aby vařili ihned polévku, kávu a čaj a toto zdarma rozdávali obráncům Prahy. Podepsáni: dr. Bláha a Šulc.

13.00 hod.

Výzva Čs. rozhlasu:

Vojáci a bojovníci Československé armády! Spojenečtí hloubkoví letci nad Prahou podporují váš boj a vy všichni dole vytrváte a vytrvejte v boji! Vyjednávání stále pokračuje. Kde nestřílejí Němci, nestřílejte ani vy. Kde se však ozve výstřel, odpovězte neúprosně a tvrdě! Krev nesmí být prolévána zbytečně. Kde nám byl boj vnucen, bude odpovězeno s tvrdostí hodnou potomků Žižkových. Hajte svou čest a čest svých dětí! Hajte čest Masarykova národa před celými budoucími dějinami!

13.02 hod.

Opakování výzvy z 12.45 hod.

13.04 hod.

Opakování výzvy z 12.46 hod.

13.20 hod.

Opakování výzvy z 12.25 hod.

13.30 hod.

Pozor! Pozor! Voláme československé občany, aby stavěli všude na okraji Prahy, zvláště u Bráníka, barikády proti tankům!

13.35 hod.

Opakování výzvy z 12.04 – anglicky

13.37 hod.

Výzva všem spojeneckým armádám o pomoc:

Volá Praha! Němci nás zradili a nedodrželi podmínky o kapitulaci. Praha je velmi vážně ohrožena německými tanky a letadly. Voláme naléhavě spojenecké letce na pomoc. Pošlete nám na pomoc ihned tanky a letadla! Pomozte nám bránit Prahu! Nedopust'te její zničení!

13.39 hod.

Opakování výzvy z 13.37 – rusky

13.42 hod.

Opakování výzvy z 01.25 hod.

13.44 hod.

Československý rozhlas volá na vlně 415 m. Oznamujeme: Česká národní rada pokračuje ve vyjednávání s německým státním ministrem Karlem Hermannem Frankem. Braňte se! Neopouštějte svých míst!

13.48 hod.

Opakování výzvy z 12.25 hod. – rusky

14.00 hod.

Provolání Čs. rozhlasu k bojujícím v Praze:

Bratří spolubojovníci! Československá armádo! Vytrvej! Každá minuta odboje je budoucím vítězstvím. Vítězstvím, které se blíží každým okamžikem. Vytrvat! Právě před chvílí hřměly kulometry a protipancéřové pěti nejen našich nepřátel, ale i naše, neboť i my máme tyto moderní zbraně, kterých jsme se zmocnili, a bráníme se krok za krokem. S puškami v ruce hájíme místa, odkud k vám hovoříme. Československá armádo, československé tanky překazily dnes ráno překopání a přeřezání rozhlasových kabelů. České ruce hájí stanoviště rozhlasu. Hájíme Prahu! Prahu uhájíme! Jsme s vámi! Buďte v duchu s námi! Prahu uhájíme! Praha je, Praha zůstane svobodná!

14.03 hod.

Výzva o pomoc Rudé armádě – rusky:

Volá Praha! Česká Praha volá! Rudá armádo, pošli nám pomoc! Potřebujeme tanky, letadla! Nedejte nám zahynout v marném boji! Pomozte rychle, rychle, rychle!

14.10 hod.

Opakování výzvy z 14.10 – rusky

14.11 hod.

Výzva ČNR dělníkům a obyvatelům Prahy:

Čeští dělníci, pražští lidé! Zůstaňte na svých místech! Neustupujte! Braňte každou píď půdy! Pomoc přichází. Podepsána: Česká národní rada.

14.13 hod.

Výzva o pomoc anglo-americkým armádám – anglicky:

Volá Praha! Praha volá! Němci zahájili generální útok. Potřebujeme naléhavě vaši pomoc! Pošlete tanky, letadla! Pošlete výsadkáře!

14.16 hod.

Opakování výzvy z 14.03 hod. – rusky

14.18 hod.

Opakování výzvy z 14.13 hod. – anglicky

14.20 hod.

Výzva ČNR pražskému obyvatelstvu:

Pražští lidé!

Delegace ČNR vstupuje do závěrečných jednání s německým státním ministrem Karlem Hermannem Frankem. Zachovejte všude klid a pořádek! Podepsána: ČNR

14.30 hod.

Opakování výzvy z 14.03 hod. – rusky

14.45 hod.

Výzva Čs. rozhlasu obyvatelstvu:

Bratři a sestry! Spolubojovníci! Československá armádo! Boj nám byl vnucen. Jsme na svých místech a na svých místech vytrváme! Ze všech stran dostáváme radostné zprávy o tom, jak se statečně drží československé jednotky na obvodu i uvnitř Prahy. Z mnoha stran došly zprávy, že se německé jednotky vzdávají československé armádě a jsou odzbrojovány. Česká národní rada stále vyjednává, aby bylo ušetřeno zbytečné prolévání krve. Kde se nejeví odpor, nestřílejte! Kde jste napadeni, braňte se! Věrní sobě utrpením šesti bolestných let, buďme věrní sobě v několika hodinách těžkého boje! Vytrvejte! Zvítězíme!

14.50 hod.

Opakování výzvy z 14.03 hod. – ruský

14.52 hod.

Opakování výzvy z 14.13 hod. – anglický

15.00 hod.

Československý rozhlas Praha na vlně 415 m: Zdravíme svobodnou Plzeň. Přijali jsme vaši zprávu. Hlaste dále!

15.10 hod.

Výzva německého okresního hejtmana H. J. von Bewall a německého herce Aloise Krügera – česky, německy:

Československý rozhlas Praha na vlně 415 m:

Hlasatel – česky, německy:

Německý okresní hejtman a příslušník německé branné moci Hans Joachim von Bewall se dobrovolně dostavil do budovy Českého rozhlasu, aby pronesl několik slov ke svým kamarádům.

Bewall – opakuje dvakrát německy:

Mluví k vám příslušník německé branné moci. Proším všechny kamarády v pozemním vojsku a ve zbraních SS, prosím vás, abyste skončili tento zbytečný boj o Prahu. Tento boj zbytečně ohrožuje životy tisíců německých žen, dětí a uprchlíků.

Hlasatel – překládá předchozí projev, po překladu uvádí německého herce Krügera:

Německý herec Alois Krüger, který se dobrovolně ohlásil v Českém rozhlase, pronese několik slov ke svým soukmenovcům a kamarádům.

Krüger – opakuje dvakrát německy:

Pozor! Pozor! Hovoří k vám německý herec Alois Krüger. Volám své kamarády Wiesnera, Posnera a Fichtlera. Byl jsem včera svědkem neobvyklých událostí. Viděl jsem německé vojáky, kteří radostně předávali své zbraně a střelivo svým českým kamarádům ve zbraní. Kamarádi! Válka skončila. Vyzývám své kamarády v německém pozemním vojsku a ve zbraních SS, skončete tento ztracený boj o Prahu. Uchovejte naše zlaté město! Proším vás o to naléhavě.

15.20 hod.

Od jihu a jihozápadu postupují spolu s americkými vojsky sbory generála Vlasova, bojující proti Němcům. České obyvatelstvo je většinou zná. Pokud nikoliv, upozorňujeme, že mají na levém rukávě štítek vyložený písmeny „POA“. Vozidla jsou označena bílými pruhy a tanky československými vlajkami. Budou-li napadeni od Němců, budou se bránit právě tak jako Čechoslováci.

15.25 hod.

Zprávy hospodářských organizací v Praze:

Vojskový velitel v Praze obdržel následující zprávu hospodářských organizací v Praze:

1. Národní výbor řemesel žádá všechny pekařské a uzenářské závody, aby zatím podle potřeby zásobovaly bojující jednotky.
2. Ústřední svaz řemesel upozorňuje, že Národní výbor zahradníků dal příkaz, aby zahradníci dávali k dispozici zdarma zeleninu pro kuchyně vyvažující pro obránce Prahy. Zeleninu možno vyzvednout u každého zahradníka.
3. Hospodářská skupina pro maloobchod přikazuje maloobchodníkům, aby vydali ze svých zásob potraviny potřebné pro obránce města.

4. Dodávám k tomu, že všechny závodní kuchyně jsou povinny trvale vařit podle požadavků příslušných velitelů.

Očekávám, že těchto pokynů bude nadšeně uposlechnuto.

15.30 hod.

Pražský rozhlas volá vysílačku ve Strašnicích:

Československý rozhlas Praha na vlně 415 m:

Voláme Strašnice. Víme a vše je zařízeno.

15.40 hod.

Československý rozhlas Praha na vlně 415 m:

Svobodná americká vysílačka Plzeň hlásí, že americké pancéřové svazy opustily dnes ráno v 8 hodin 30 minut Plzeň a jedou přímo na Prahu. Vysílačka Plzeň zdraví svobodnou československou Prahu a volá: „Vydržte!“

15.45 hod.

Výzva Státní rady českého průmyslu cukrovarnického:

Státní rada českého průmyslu cukrovarnického nařizuje všem cukrovarům na území Československé republiky, dosud neobsazeném spojenci, aby vši silou hájili své zásoby cukru, jakož i podniky před eventuálním zničením a drancováním německým vojskem. Postavte v mezích možností ozbrojené stráž. Braňte náš drahocenný národní majetek! Rozdělovači obchodníci cukrem ve Velké Praze, poskytněte zdarma na potvrzení msítních národních výborů potřebné množství cukru pro bojující jednotky. Podepsán: Plukovník Kašpar, státní rada československého průmyslu cukrovarnického.

16.00 hod.

Volá Praha na vlně 415 m:

K pověstem o otrávení pražské vody sdělujeme, že nejsou ničím podloženy. Přesto však doporučujeme obyvatelstvu opatrnost při používání vody.

16.30 hod.

Volá Československý rozhlas Praha na vlně 415 m:

Upozorňujeme všechny posluchače, že vysílací stanice Liblice je dosud v německých rukou. Klamnými hlášeními se snaží způsobit zmatek. Poslouchejte jedině zprávy a pokyny naše, které vysíláme na vlně 415. K tomuto prohlášení nás zplnomocnila Česká národní rada.

16.32 hod.

Opakování výzvy z 14.45 hod.

16.35 hod.

Hlášení vojenského velitelství Velké Prahy:

Československé vojenské velitelství, Československý rozhlas:

Důležité hlášení obráncům Prahy: Mělnickou a liblickou vysílací stanicí, jakož i letáky, rozšiřují Němci vylhané zprávy, kterými se ještě v poslední chvíli pokoušejí zastrašit statečné obránce Prahy. Česká národní rada a vojenské velitelství Velké Prahy k tomu podotýkají: Celková situace Prahy je velmi dobrá, takže Prahu udržíme stůj co stůj. V pražských předměstích jsou již jednotky generála Vlasova a anglo-americká vojska se blíží ku Praze. Před chvílí bombardovali anglo-američtí letci německé jednotky v Ruzyni. Nenechávejte se proto klamat vylhanými německými zprávami a zůstaňte pevně i nadále na svých místech až do vítězného konce! Podepsána: ČNR a Vojenské velitelství české Prahy.

16.40 hod.

Opakování výzvy z 12.30 hod.

16.50 hod.

Opakování výzvy z 12.30 hod.

16.55 hod.

Zpráva československé vládě v Košicích:

ČNR v Praze zahájila vyjednávání se státním ministrem Karlem Hermannem Frankem o

odevzdání moci. Přes záruky dané německou vládou, že po dobu jednání bude zastavena střelba a přesuny jednotek, postupují německá vojska dále, shromažďují své síly u Prahy a střílejí po českém občanstvu. Národní rada česká vyzvala české obyvatelstvo, aby zůstalo na svých místech, a bude-li napadeno, aby se bránilo. Žádáme československou vládu v Košicích, aby všemi svými mocenskými prostředky přispěla matce měst, naší drahé Praze, ku pomoci. Bojující Praha zdraví československou vládu v Košicích! Ať žije prezident dr. Eduard Beneš!

17.00 hod.

Oznamuje se z ministerstva vnitra. Ministerský rada dr. Veselý hlásí: Ošetřovatelky nemocnic z povolání i dobrovolné, hlase se ihned na ředitelství Všeobecné nemocnice v Praze u pana tajemníka Modra, který vás přidělí podle možností a potřeby. Přednostové ošetřoven, hlase tuto potřebu na tel. č. 366-90, linka 499.

17.02 hod.

Ústřední svaz lékárnictva vyzývá své členy, aby bojujícím jednotkám vydávali léky a obvazy zdarma pro každý účel jednotlivě, aby se vyloučilo zneužití. Větší množství léků a obvazového materiálu opatří Ústřední svaz lékárníků přímo u výrobců a velkoobchodníků. Volejte na tel. č. 284-56.

17.04 hod.

Zpráva Čs. rozhlasu o převzetí vysílačky v Jenči:

Oznamujeme: Německá vysílačka Jeneč je v našich rukou a je k dispozici pro vysílání na dlouhých vlnách.

17.20 hod.

Opakování výzvy z 14.13 - anglicky

V 17.40 byla budova rozhlasu zasažena vzdušným torpédem, výbuch znemožnil další vysílání. Další zpráva byla hlášena z budovy strašnického vysílače.

19.00 hod.

Pozor! Pozor! Blaník vítězí!

Upozorňujeme posluchače a všechny bojové jednotky, že jedině zprávy a rozkazy velitele československých vojsk, vysílané na vlně 415, jsou právoplatné. Některé zprávy budou vysílány současně pouličními tlampači. Ostatním zprávám nevěřte, protože stanice Liblice a Mělník jsou v německých rukou. Opět se ohlásíme.

19.05 hod.

Opakování upozornění z 19.00 hod.

19.25 hod.

Opakování upozornění z 19.00 hod.

19.40 hod.

Opakování upozornění z 19.00 hod.

20.50 hod.

Výzva českým studentům:

Pozor! Pozor! Blaník vítězí!

Studenti, držte se!

Studentský národní výbor vyzývá československé studentstvo, aby pokračovalo na svých místech v boji. Medici a medičky, nastupte do velkých nemocnic a nemocenských pojišťoven, kde byly narychlo zřízeny polní lazarety. Naši první ranění jsou v lékařském ošetření. Technici, nastupte do plynáren, elektráren, telefonních strážních ústředí a vystřídejte unavené osazenstvo. Jídlo s sebou! Studenti neustupují a bojují o svobodu své milované vlasti, o svá práva! Kdyby vysílání na vlně 415 odpadlo, nevěřte žádnému jinému vysílání.

21.10 hod.

Opakování výzvy z 20.50 hod.

21.15 hod.

Opakování výzvy z 20.50 hod.

21.50 hod.

Výzva pplk Bürgerera kpt. Nechanskému:

Jiří, volej telefonem Bartoše!

22.00 hod.

Výzva delegace Mezinárodního červeného kříže německému veliteli Prahy - česky, německy:

Delegace MČK žádá německého velitele, aby německá vojska zastavila palbu na české obyvatelstvo, které hasí požáry v Norimberské ulici. (Pozn.: nyní Pařížská)

22.02 hod.

Oznámení delegace MČK o jednání s plk. Schumannem - německy:

Delegace MČK se spojila s plukovníkem zbraní SS Schumannem a dohodla se s ním, že nebude stříleno na záchranné hasičské čety, které zdolávají požáry v Norimberské ulici. Bylo dohodnuto zastavení palby, aby byly zachráněny děti a ženy v hořících domech. Žádáme, aby byl hasičům povolen přístup. Podepsán: delegát MČK.

22.05 hod.

Rozkaz Čs. vojenského velitelství k zastavení palby v Norimberské ulici - česky, německy:

Delegace MČK se spojila s velitelem jednotek zbraní SS Schumannem, který ji ujistil, že německé jednotky pomohou zdotat požáry v Norimberské ulici, jestliže na ně nebude stříleno. Proto nařizují, aby tato ulice nebyla bráněna. Velitel československých vojsk Velké Prahy nařizuje zastavení palby v Norimberské ulici. Podepsán: Velitel československých vojsk Velké Prahy.

22.10 hod.

Opakování rozkazu z 22.05 hod. - německy

22.15 hod.

Opakování rozkazu z 22.05 - česky

22.52 hod.

Zpráva Čs. vojenského velitelství o bojích v Praze:

Občané Československé republiky! Pomoc se dostavila. Spojenecké divize se rychle blíží ku Praze. Sbory generála Vlasova sem dnes dorazily. Pozor! Tanky a obrněné vozy vojsk generála Vlasova jsou označeny československou vlajkou a bílými pruhy na pancéřích. Vojsko je oblečeno do německých uniforem, ale označeno slovanskými trikolórami. Na čepici mají oválný odznak s červeným středem, na pravém rameni mají štítek s písmeny „POA“.

Všichni ozbrojení muži Prahy brání své město. Důstojníci, poddůstojníci, rotmistři, dělesloužící československé armády jdou příkladem vstříc. Ujímají se velení, přeskupují ozbrojené muže v družstva, čety a roty. Organizují obranu a stavbu barikád. Dávají se k dispozici velitelům úseků a obvodů. V našich řadách bojuje policie, četnictvo, legionáři, dělníci, členové tělocvičných jednot, slovem - celý národ! Opět se ohlásíme!

23.15 hod.

Výzva hospodářské skupiny velkoobchodu a maloobchodu:

Hospodářská skupina velkoobchodu a maloobchodu vyzývá všechny žadatele jakéhokoliv zboží, které potřebují naše jednotky, zejména potraviny všeho druhu, léčiva, zdravotnické potřeby, aby se obrátili na příslušné policejní úseky, které jim oznámí a označí firmu, jež má zboží vydat. Hospodářská skupina zároveň přikazuje všem svým členským firmám, aby žádané zboží vydaly našim bojujícím jednotkám prozatím zdarma na potvrzení.

23.20 hod.

Opakování zprávy z 22.52 hod.

Pondělí 7. května

04.50 hod.

Zprávy Čs. rozhlasu o postupu spojeneckých vojsk:

Pozor! Pozor! Mějte přijímače zapnuty! Volá Československý rozhlas na vlně 415 m: Anglo-americké armády obsadily v neděli Klatovy, Strakonice, Písek, Vráž, Vrátnice, Zbiroh, Zdice a Beroun. V prostoru Rakovník-Beroun-Příbram postupují mohutné spojenecké armády ku Praze. Rudá armáda obsadila Olomouc a Kromčříž. Armády maršála Malinovského a Jeremenka se spojily v prostoru Olomouce. Síly generála Vlasova stojí v prostoru Unhošť-Praha a vstoupily včera večer do Prahy. Za chvíli budeme vysílat další zprávy.

04.55 hod.

Pozor! Pozor! Všichni vojenští letci a letečtí mechanikové, hlaste se ihned počínaje pondělím ráno na tel. č. 470-28.

05.02 hod.

Volá Československý rozhlas na vlně 415 m: voláme všechny dobrovolné sestry Červeného kříže, aby se hlásily v nemocnici nebo v ošetrovně první pomoci, aby mohli být vystřídání vyčerpaní dobrovolníci a dobrovolnice, kteří obětavě zasáhli ve zdravotnické službě. Samaritáni Československého červeného kříže, dostavte se do bývalých místností Červeného kříže, kde obdržíte další pokyny. Podepsána: Zdravotnická komise České národní rady.

05.07 hod.

Opakování výzvy z 23.15 hod.

05.10 hod.

Opakování zprávy z 04.50 hod.

05.15 hod.

Opakování zprávy z 22.52 hod.

05.25 hod.

Opakování výzvy z 04.55 hod.

05.40 hod.

Opakování výzvy z 05.02 hod.

05.50 hod.

Upozornění Čs. rozhlasu na projev pro tzv. Vlasovovu armádu:

Volá Československý rozhlas na vlně 415 m: Pozor! Pozor! Budeme vysílat projev pro Vlasovovu armádu. Umožněte vojákům generála Vlasova jeho poslech.

05.57 hod.

Opakování výzvy z 05.50 hod.

06.05 hod.

Pozor! Pozor! Volá Československý rozhlas na vlně 415: Štáb armády generála Vlasova vysílal před krátkou chvílí tuto výzvu německé branné moci v Praze: Štáb armády generála Vlasova vyzývá všechny německé branné síly ve Velké Praze k bezpodmínečné kapitulaci. V případě neuposlechnutí bude použito všech prostředků až do úplného zničení německých branných sil. Praha je námi obklíčena.

Podepsán: štáb generála Vlasova.

06.10 hod.

Opakování výzvy z 06.05 hod. – rusky.

06.15 hod.

Zde je Československý rozhlas: Zbytkům německých bojových sil v Praze. Další odpor je zbytečný. Město je obklíčeno pancéřovými armádami generála Vlasova. Složte ihned zbraně! Odpor přinese zvláště malým útvarům úplnou zkázu a zničení. Vyžadujeme okamžitou kapitulaci.

06.20 hod.

Opakování výzvy z 6.15 hod. – německy.

06.27 hod.

Opakování výzvy z 06.05. hod. – německy.

06.30 hod.

Opakování zprávy z 04.50 hod.

06.35 hod.

Výzva o pomoc Rudé armádě – rusky.

Volá Praha! Praha volá! Vyzýváme chrabrou Rudou armádu. Pošlete nám zbraně. Německá vojska, tanky, letadla nastupují na Prahu. Potřebujeme nutně vaši pomoc! Pošlete nám tanky a letadla.

06.40 hod.

Volání o pomoc anglo-americkým armádám – anglicky.

Praha je ostřelována německým dělostřelectvem a bombardována německými letadly. Potřebuje nutně vaši pomoc. Pošlete nám na pomoc vaše letectvo!

06.50 hod.

Volá Československý rozhlas na vlně 415. Vysíláme také pouličními tlapači: Praha volá spojenecké armády na pomoc. Praha je ostřelována německým dělostřelectvem a bombardována německými letadly. Němci zahajují právě útok. Praha volá na pomoc spojenecké armády, spojenecké letectvo proti bombardování města a obránců, ke zničení německých vojenských kolon, táhnoucích ku Praze po silnicích. Praha potřebuje zbraně a střelivo. Praha volá na pomoc spojenecké armády.

Podepsáno: Československé vojenské velitelství Velké Prahy.

06.55 hod.

Upozorňujeme posluchače, že vysílače Liblice a Mělník jsou dosud v německých rukou. Proto nevěřte domu, co se na jejich vlnách vysílá. Správné informace jen na vlně 415 m nebo pouličními tlapači.

06.57 hod.

Opakování výzvy z 6.50 hod. – česky, rusky, anglicky.

07.00 hod.

Opakování výzvy z 4.55 hod.

07.20 hod.

Volá Československý rozhlas: Němci rozšířili falešný rozkaz, že prý mají být odstraněny barikády. Rozkaz je falešný! Udržujte všechny barikády v pořádku. Připomínáme, že vysíláme pouze na vlně 415 m nebo pouličními tlapači.

07.30 hod.

Pozor! Pozor! Vojenský velitel Velké Prahy nařizuje:

1. Všichni pyrotechnici a důstojníci se ihned přihlásí v Praze II, Míkulandská 5.
2. Dělostřelci v Holešovicích se ihned hlásí u 21. policejního revíru.

Policejní presidium nařizuje:

Národnímu výboru obchodníků v Praze:

1. Zaříd'te, aby zboží z vašich skladů bylo přiděleno podle nejnnutnějších potřeb bojujícím útvarům a obchodníkům pro nutné zásobování obyvatelstva.
2. Obchodníci potravinami! I když nebudete moci otevřít své krámy, postarejte se, aby bylo v chodu plynulé zásobování obyvatelstva životními potřebami.
3. Národní výbor obchodníků zdůrazňuje, že obchodníci vydávají zboží denní potřeby pro útvary bojující na potvrzení národního výboru nebo bojových útvarů. Pro ostatní obyvatelstvo platí až na další dosavadní úprava zásobování. Veškeré dotazy zodpoví národní výbor obchodníků, tel. č. 376-90.

Při zásobování vojenských jednotek potravinami u obchodníků a hostinských uvádějí vojenské jednotky na stvrzenkách vždy počet strážníků a také další údaje, které zaručují jejich řádné a dodatečné proplácení. Jméno jednotky a podpis velitele buďtež na stvrzenkách čitelné.

Podepsáno: presidium policejního ředitelství.

07.33 hod.

Vojenský velitel v Praze nařizuje: Upozorňujeme posluchače, aby v případě, že se odmlčí stanice Československého rozhlasu, kterou právě slyšíte na vlně 415 m, neřídili

se rozkazy vysílačů Praha I, nebo Praha-Mělník. Tyto vysílače jsou v německých rukou a jejich rozkazy v české i německé řeči jsou falešné. V Jindřišské ulici rozvázejí s pomocí Německého červeného kříže střelivo a vojáky. Voják sedící vpředu mává vlajkou Červeného kříže. Při zastavení vystupují z vozu plně ozbrojení němečtí vojáci. Upozorňujeme na to! Palte po nich!

07.35 hod.

Ministerstvo zemědělství a lesnictví prohlašuje, že československé bojující jednotky si mohou opatřovat jídlo v závodních kantýnách a podobných podnicích. V případě možnosti vaří si samy a odbírají zboží přímo u obchodníků. Zboží se vydává příslušným vojenským jednotkám. Stvrzenky budou dokladem.

07.40 hod.

Místní rozhlas, tlapače, se na přechodnou dobu odmlčí a nebudou vysílat zprávy Československého vojenského velitelství v Praze ani zprávy České národní rady. Upozorňujeme tedy na to. Nevěřte proto zprávám, které snad budou pouličními tlapači rozšiřovány.

07.55 hod.

Opakování zprávy z 04.50 hod.

08.00 hod.

Pozor! Pozor! Volá Československý rozhlas na vlně 415 m: Oznamujeme: Německé jednotky, obklíčené jednotkami generála Vlasova, se hromadně vzdávají!

08.01 hod.

Opakování zpráv z 07.20 hod. a 07.40 hod.

08.15 hod.

Opakování zprávy z 07.33 hod.

08.20 hod.

Opakování zprávy z 07.33 hod.

08.25 hod.

Šéf komise Mezinárodního červeného kříže v Praze pověřil jejího člena dr. Menšíka, aby okamžitě navštívil služebním automobilem Mezinárodního červeného kříže Norimberskou ulici a okolí a zjistil pravý stav věcí a vše potřebné k tomu, aby mohla být zahájena pomocná akce a posílány neprodleně zprávy Mezinárodnímu červenému kříži do Ženevy. Delegace žádá, aby na cestě se nacházející jednotky vůz neostřelovaly a přispěly k provedení této mise. Velitel Velké Prahy nařizuje, aby této žádosti bylo vyhověno.

08.28 hod.

Šíří se po městě zprávy, šířené podezřelými individui, aby na domech byly vyvěšeny bílé vlajky. Upozorňujeme, že tato zpráva je falešná, a proto nevyvěšujte bílých praporů!

08.44 hod.

Opakování výzev z 06.35 hod. – rusky a 06.40 hod. – anglicky.

08.50 hod.

1. V místech, kde dosud nebyly převzaty zvláštními rozkazy útvary uniformované policie, četnictva, uniformované policie obecní, převezmou velení nejstarší policejní nebo četničtí důstojníci nebo gážisté české národnosti. Podepsán: podplukovník Voženílek.
2. V místech, kde byly státní policejní úřady vedeny německými přednosty, převezmou velení neprodleně nejstarší čeští policejní úředníci správní služby až do dalšího opatření. Kriminální oddělení funguje samostatně podle dosavadních předpisů pod vedením nejstaršího českého úředníka. Podepsán: plukovník právní služby dr. Šembera.

08.57 hod.

Používejte co nejméně telefonů. Nezatěžujte zbytečně telefonní síť, potřebnou pro velmi důležité zprávy. Nenechávejte vyvěšeny telefony!

09.00 hod.

Opakování výzvy z 05.45 hod. 6. května.

09.10 hod.

Česká národní rada prohlašuje, že akce generála Vlasova proti německým vojákům jsou vlastní záležitostí jeho jednotek a Česká národní rada nemá s nimi žádné politické úmluvy. Kooperaci vojenských akcí proti Němcům provádějí vojenské štáby.

09.15 hod.

Výzva spojeneckému letectvu o pomoc – anglicky.

Volá Praha! Pošlete nám letadla! Nutně je potřebujeme!

09.17 hod.

Výzva o pomoc sovětskému letectvu – rusky.

Volá Praha! Praha volá! Pošlete nám okamžitě letectvo! Praxe hrozí velké nebezpečí! Místo pro vysazení parašutistů je vyznačeno trojúhelníkem na předměstí Prahy.

09.30 hod.

Mládež organizovaná ve vedení odboje vyzývá mládež organizovanou v rámci bývalého Kuratoria, aby neopustila zdroj života našeho národa – naši Československou republiku. Připoj se k obrannému boji všech Čechů za naši Prahu.

09.32 hod.

Označte se československými vlajkami! Je to poznávací značka pro vlasovce. Vyvěste československé prapory! Bílé prapory ihned sejměte!

09.35 hod.

Poruchy na pouličním rozhlasovém zařízení byly již opraveny.

Podepsán: velitel československého vojska ve Velké Praze.

09.59 hod.

Pozor! Pozor! Důležité upozornění! Občané, vojáci revoluce! Vstupujeme do třetího dne povstání proti nacistickým tyranům. Velká většina Prahy byla osvobozena již během prvního dne. Je pevně v rukou ozbrojených sil České národní rady. Hned první den nabídl německý státní ministr Karl Hermann Frank jednání, k němuž však došlo teprve včera odpoledne. Karl Hermann Frank pod tíhou drtivých faktů rázného vystoupení lidu v Praze i na venkově byl nucen přiznat skutečný stav, že Česká národní rada a národní výbory převzaly vládu a moc ve městě do svých rukou. Karl Hermann Frank žádal, aby mu Česká národní rada umožnila pokračovat v boji proti našim sovětským spojencům. Parlamentáři odmítli tento požadavek. Česká národní rada odmítla další jednání, protože Karl Hermann Frank nesplnil a několikrát porušil ujednaný slib. Nejednáme více s nacistickými okupanty! Vedeme boj až do posledního rozbití jeho sil. Vyzýváme je, aby bezpodmínečně kapitulovali, jelikož vojenská situace nacistů je beznadějně neudržitelná, zatímco naše vojenské síly rostou. Od hodiny k hodině přibývá zbraní, munice i tanků. Naše vítězství je jisté a blízké. Spojenecké armády se blíží ku Praze. Vystupňujte revoluční boj! Smrt německým okupantům! Čest a sláva hrdinům!

Podepsána: Česká národní rada.

10.10 hod.

Výzva MČK německému dělostřelectvu – německy.

Mezinárodní červený kříž vyzývá německé vojenské velení, aby zastavilo dělostřeleckou palbu na nemocnici na Bulovce.

10.20 hod.

Česká národní rada.

Reuter oznamuje: Anglický tisk, včetně „Times“, dnes dovozuje, že každou chvíli může dojít k bezpodmínečné kapitulaci Německa. Zpravodaj jiného anglického listu píše dále, že členové německého generálního štábu přibyli do hlavního stanu Rudé armády, aby se dověděli, za jakých podmínek mají kapitulovat. Na sovětské straně jsou také přítomni vojenští zástupci Velké Británie a Spojených států. Mezi tím byly

stanoveny další podrobnosti v Anglii, pokud se jedná o opatření ke dni vyhlášení konce války. V nejvyšším spojeneckém hlavním stanu převládá vyčkávací nálada. Jediná místa, kde se ještě nyní vedou význačnější boje, jsou západní Čechy mezi 3. americkou armádou generála Pattona a Němci a v Praze.

10.37 hod.

Výzva o pomoc spojeneckému letectvu – anglicky.

Volá Praha! Němci bombardují Prahu. Potřebujeme nutně vaši leteckou pomoc! Pošlete nám letadla, velmi mnoho letadel!

10.40 hod.

Pozor! Pozor! Posádky německých tanků v Praze XIV na Pankráci vyhnaly z domů ženy, děti a starce a ženou je před tanky proti barikádám.

10.45 hod.

Šetřte plynem! Musíme udržet dodávku plynu pro nemocnice, které nemůžeme odpojit.

Nemůžeme pracovat naplno, byli jsme bombardováni.

Podepsán: ředitel městské plynárny dr. Rýdl.

10.48 hod.

Opakování výzvy z 08.25 hod.

10.50 hod.

Opakování výzvy z 09.59 hod.

10.57 hod.

Opakování výzvy z 10.45 hod.

11.05 hod.

Opakování výzvy z 08.50 hod.

11.08 hod.

Opakování výzvy z 08.57 hod.

11.10 hod.

Opakování výzvy z 10.45 hod.

11.15 hod.

Opakování výzvy z 06.55 hod.

11.18 hod.

Opakování výzvy z 10.45 hod.

11.20 hod.

Opakování zprávy z 10.20 hod.

11.25 hod.

Barikády na ulicích smějí být uvolněny jen v míře potřebné pro průjezd jednotlivých vozidel, a to jen tam, kde pronikly naše nebo spojenecké jednotky a jen na rozkaz velitelů spojeneckých nebo československých velitelů.

11.30 hod.

Důstojníci, kteří se hlásí do služeb československého vojska, se přihlásí v nejbližších kasárnách v obvodu svého bydliště. Další příkazy ihned obdrží od velitelů kasáren podle nařízení, která budou v tomto směru vydána.

Podepsán: vojenský velitel Velké Prahy.

11.32. hod.

Tam, kde dosud nebyly odstraněny obrazy obou představitelů: bývalého státního presidenta dr. Háchy a bývalého říšského kancléře Hitlera, buďtež ihned odstraněny.

Podepsán: generál četnictva Voženílek.

11.35 hod.

Opakování směrnic z 11.25 hod.

11.40 hod.

Opakované nařízení z 11.32 hod.

12.00 hod.

Ultimátum ČNR německým ozbrojeným silám v Praze – česky, německy.

Všem příslušníkům branné moci, zbraním SS, jakož i ostatním německým ozbrojeným silám ve Velké Praze: Vyzýváme všechny příslušníky německé branné moci, zbraní SS, jakož i ostatní německé ozbrojené jednotky v Praze, aby do 7. května 1945, tj. dnes do 12 hodin, bezpodmínečně složily a odevzdaly zbraně československým jednotkám. Vzdávající se jednotky vyšlou parlamentáře s bílým praporem k nejbližší československé bojové jednotce, která je s nimi v dotyku. Všem jednotkám a jednotlivcům, kteří se do té doby vzdají, zaručujeme, že s nimi bude zacházeno předně podle mezinárodních konvencí.

Podepsána: Česká národní rada.

12.05 hod.

Praha volá Kyjev – ruský.

Praha volá Kyjev, podplukovníka Sidorova. Žádáme o vysazení ruských parašutistů. Místo pro přistání je zabezpečeno u Černošic, 25 km od Prahy.

12.10 hod.

Všichni členové protiletectvé ochrany, nastupte ihned ve stejnokrojích na svá stanoviště podle předpisů o protiletectvé obraně, pokud jste tak dosud neučinili.

Podepsáno: Československé velitelství Velké Prahy.

12.20 hod.

Opakování výzvy z 12.10 hod.

12.22 hod.

Opakování výzvy z 10.45 hod.

12.25 hod.

Opakování výzvy z 11.25 hod.

12.30 hod.

Předseda České národní rady a jeho spolupracovníci se sejdou dnes v hlavním stanu generála Vlasova.

12.35 hod.

Opakování zprávy z 12.30 hod.

12.40 hod.

Opakování výzvy z 08.25 hod. – německy.

12.42 hod.

Opakování zprávy z 12.30 hod.

12.45 hod.

Vítězná armáda generála Vlasova společně s útvary českého hnutí odporu zajímá při svém postupu Prahou vzdávající se německé jednotky. Pražané, vystupňujte svůj boj!

12.50 hod.

Opakování zprávy z 12.30 hod.

12.55 hod.

Opakování zprávy z 12.45 hod.

12.58 hod.

Opakování zprávy z 12.45 hod. – česky a německy.

13.38 hod.

Opakování výzvy z 08.57 hod.

14.10 hod.

Opakování výzvy z 04.55 hod.

14.20 hod.

Opakování výzvy z 12.10 hod.

15.10 hod.

Ultimátum ČNR německým jednotkám v Praze – česky, německy.

Ultimátum všem německým jednotkám, jednotkám zbraní SS a všem jiným německým ozbrojeným jednotkám ve Velké Praze: Situace vašich vojsk je beznadějná. Vzdejte se a složte zbraně do 18 hodin dne 7. května 1945. Vzdávající se jednotka vyšle parlamentáře s bílou vlajkou k nejbližší československé bojové jednotce, s níž je v dotyku. Vyžadujeme bezpodmínečnou kapitulaci. Ti, kteří se do stanoveného termínu vzdají, mají zaručeno, se s nimi budeme jednat podle všech mezinárodních konvencí.

Podepsána: Česká národní rada.

15.30 hod.

Opakování ultimáta z 15.10 hod. – německy.

15.48 hod.

Opakování ultimáta z 15.10 hod. – německy a česky.

16.10 hod.

Delegace Mezinárodního červeného kříže volá člena České národní rady dr. Kotrlého, aby se dostavil k jednání o převzetí Černínského paláce na Hradčanech. České a německé jednotky, propusťte jmenovaného parlamentáře co nejrychleji na místo jednání.

16.35 hod.

Výzva ČNR německým jednotkám v Praze – česky a německy.

Vyzýváme jednotky německé branné moci, aby okamžitě zastavily palbu ze všech svých zbraní na Prahu, aby delegace České národní rady mohla převzít Černínský palác, jak to žádá německý státní ministr Karl Hermann Frank.

16.48 hod.

Všeobecná nemocnice potřebuje nutně dobrovolné dárce krve!

17.05 hod.

Americký armádní sbor hlásí: Malá skupina ozbrojených amerických vojáků pod bílou vlajkou přijede dnes, někdy odpoledne, do Prahy. Mají ujednáno s Němci, že na ně nebudou střílet. Buďte opatrní, abyste ani vy omylem nepřehlédli bílou vlajku a nedošlo k zbytečným nedopatřením.

17.10 hod.

Opakování zprávy z 17.05 hod.

17.30 hod.

V těžkých chvílích zachovává si pražské obyvatelstvo vzornou a bezpodmínečnou kázeň, na kterou může být právem hrdο. Je zapotřebí podrobit se ve všem i zdánlivě drobným nařizením. Šetřte proto světlem, plynem, aby bylo možno zásobovat důležité ústavy, například nemocnice a podobně. Dnes šetřte pro sebe, jen pro sebe a pro své spoluobčany.

17.35 hod.

Česká národní rada upozorňuje posluchače, že zpráva o návštěvě delegace České národní rady v hlavním stanu generála Vlasova není pravdivá.

17.50 hod.

Sociální zdravotní komise České národní rady vyzývá lékaře, zejména internisty, epidemiology, kožní lékaře a chirurgy a jiné odborné lékaře, dobrovolné sestry Československého červeného kříže, sociální pracovnice a muže s výcvikem pro první pomoc, aby se urychleně přihlásili k odjezdu se zdravotní výpravou do Terezína.

Přihlaste se ihned, nejlépe osobně, v Lékařském domě, Praha II, Sokolská 31, nebo telefonicky na čísla: 212-85, 341-90, 341-91, 341-92.

Podepsána: Česká národní rada.

17.55 hod.

Opakování výzvy z 10.10 hod. – česky, německy.

18.00 hod.

Opakování zprávy z 17.05 hod.

18.05 hod.

Vyzýváme místní národní výbory, zvláště jejich zdravotně sociální komise, necht' se ihned připojí k akci České národní rady v Praze. Nejnaléhavějším úkolem je sbírka léků, obvazového materiálu, šatstva a prádla. Připravený materiál zašlete urychleně všemi dopravními prostředky na Terezín. Pracujte se vší obětavostí k záchraně českého národa.

18.10 hod.

Opakování zprávy z 17.05 hod.

18.25 hod.

Opakování výzvy z 16.48 hod.

18.30 hod.

Opakování výzvy z 08.57 hod.

19.05 hod.

Československý rozhlas volá všechny své posluchače k přijímačům! V krátké době ohlásíme důležitou zprávu!

19.15 hod.

Německo bezpodmínečně kapitulovalo! Československá tisková kancelář Londýn, 7. května 1945: V 15 hodin 22 minut ohlásila tisková agentura Reuter, že Německo po boji, trvajícím 5 let a 8 měsíců, zanechalo tohoto boje. Toto prohlášení bylo učiněno německým ministrem zahraničních věcí von Krosigkem. V projevu, který byl vyslán německou rozhlasovou stanicí ve Flensburgu ve 14 hodin 30 minut, stalo se tak těmito slovy: Němečtí mužové a ženy! Vrchní velitelství německé branné moci oznámilo dnes z příkazu velkoadmirála Dönitze, že všechna německá bojující vojska se bezpodmínečně vzdávají. Reuter k tomu dodává, že ještě nelze říci, zda rozkazů admirála Dönitze bude automaticky uposlechnuto všemi německými silami, stojícími dosud v boji. Krátce před tím, než dánský rozhlas, který je nyní v moci spojenců, oznámil tuto zprávu, ohlásil také, že německé branné síly v Norsku kapitulovaly.

Remeš, 7. května 1945: Spojenci oznámili dnes oficiálně, že Německo bezpodmínečně kapitulovalo. Kapitulace byla provedena ve 14 hodin 41 minut francouzského času dnes v malé školní budově, kde je hlavní stan generála Eisenhowera. Za Němce podepsal kapitulaci generálplukovník Gustav Jodl, nový náčelník německého generálního štábu, za Spojené státy ji podepsal generál Bedell-Smith, generál Ivan Susloparov za Sovětský svaz, za britské velení maršál letectva Tedder a za Francii generál François Sevez.

Londýn-Reuter: Přesto, že Dönitz kapituloval bezpodmínečně, je pravděpodobné, že v poslední minutě polní maršál Schörner nařídil svým vojskům v Československu, aby ustoupila a vzdala se Pattonově Třetí armádě a ne Rusům. Jestliže se tak stane, Patton patrně odmítne tuto kapitulaci a nařídí, aby se vzdali Rusům. Uvidí se také, zda německé svazy v kapsách na francouzském pobřeží a na průlivových ostrovech a ve Vratislavi podrobí se Dönitzově rozkazu kapitulovat.

Česká národní rada oznamuje občanům Prahy: Němci vraždí dále české ženy a děti. Český člověk jim dává pádnou odpověď. Němci, kteří neuposlechnou a nezastaví palbu, budou nemilosrdně potrestáni! Nehazardujte svým životem! Budete-li napadeni, použijte všech zbraní! Občané Prahy a Čech! Přestože německé velení kapitulovalo, pokračují zbytky německé armády v Praze v dalším zabíjení žen a dětí. Občané, vojáci! Braňte ještě neúprosněji a ještě tvrději každý dům, každou barikádu! Dovedte k vítěznému konci náš spravedlivý boj za svobodu! Vytrvejte!

19.40 hod.

Všeobecná nemocnice děkuje všem dobrovolným dárcům krve a oznamuje, že v příští době není zapotřebí žádných dalších dárců krve. Naši draží, naši milí spoluobčané, dali jste tolik krve pro svou nově zrozenou republiku, pro svou svobodu. Ochotně a rádi jste ji přinášeli a trpěli, vy, draží, lidští, českoslovenští občané!

19.50 hod.

Opakování zprávy z 19.15 hod.

20.00 hod.

Národní výbor československého řemesla vyzývá všechny řemeslníky, aby dbali přesně příkazů a dali se plně k dispozici bojujícím jednotkám československého vojska a spojeneckého vojska. Dále vyzývá veškeré dělnictvo živností pekařských, řeznických, oprav automobilů a vulkanizérů a důležitých podniků pro zásobování vojenských jednotek, aby pro opravy jejich bojových prostředků nastoupilo ihned k práci, pokud nejsou jinak účastni bojů o Prahu.

Podepsáno: Presidium policejního ředitelství.

20.02 hod.

Banka Slávia v Praze II oznamuje, že má k dispozici protitetanové sérum.

20.03 hod.

Národní výbor obchodnictva oznamuje: Potraviny je nutno vydávat na zbývající lístky 75. periody. Zásadně nelze vydávat zboží dopředu. Pokud se zboží vydává na poukázky České národní rady, uschovají se tyto poukázky jako řádné, právoplatné doklady.

Podepsáno: Presidium policejního ředitelství.

20.05 hod.

Opakování zprávy z 08.57 hod.

20.30 hod.

Opakování výzvy z 09.17 hod. – rusky a anglicky.

21.05 hod.

Volá Československý rozhlas na vlně 415 m: Vyzýváme všechny hrdinské obránce města Prahy. Neodstraňujte barikády! Kde můžete, zesilte je!

21.15 hod.

Pražané! Po tři dny a dvě noci jste se bili jako lvi. Víme, že vydržíte dále na svých stanovištích, abyste co nejrychleji pomohli zraněným, abyste pomohli zachránit ohrožený majetek. Tak jako vytrvali bojovníci na barikádách, dělníci v elektrárnách a plynárnách, lékaři a sestry na obvazích, pomocné sbory a všechny složky bojující armády i veřejné ochranné strážce, jako vytrval znovu osvobozený Československý rozhlas, třikrát těžce bombardovaný, vytrvejte ještě na svých stanovištích, kde je vás třeba. Ale pozor! Neodstraňujte barikády, ale kde můžete počítat s nebezpečím útoku zbývajících, ničemných nacistických hord, zesilujte je.

22.00 hod.

Opakování zprávy z 19.15 hod.

22.22 hod.

Opakování zprávy z 19.15 hod.

22.30 hod.

Přenos reportáže z Londýna – anglicky.

23.15 hod.

Pozor! Pozor! Vojenský velitel Velké Prahy oznamuje: Právě mne navštívil kapitán Russel Junath Hill ze štábu 1. americké pěší divize generálmajora Andrusa a přinesl mi denní rozkaz vydaný 7. května 1945, z něhož je zcela a nepochybně patrné, že Německo bezpodmínečně kapitulovalo všem třem mocnostem, tedy včetně Sovětského svazu. Kapitulace byla podepsána dne 7. května 1945, dne 8. května mohou ještě trvat obranná opatření polních armád a dne 9. května 1945 ve 24 hodin končí veškeré vojenské

operace. Řiďte se rozkazy, které jsou v platnosti, a vyčkejte dalších rozkazů! Nesmí se povolit! Sliboval jsem vám vítězství, nyní je zde! Pravda vítězí!

Podepsán: vojenský velitel Velké Prahy.

23.35 hod.

Podle zpráv mých bojových stanovišť projely americké tanky právě Řeporyjemi.

Podepsán: vojenský velitel Velké Prahy.

23.40 hod.

Opakování výzvy z 10.10 hod. – německy.

23.45 hod.

Vojáci revoluční armády! Hrdinný pražský lide! Soudruzi dělníci! Bratři a sestry! Přes šest let deptali nás a ponižovali nás hitlerovští bandité. Dnes prožíváme hodiny, kdy moc těchto katanů se končí. Právě dnes hitlerovské Německo bezpodmínečně kapitulovalo všem spojencům včetně Sovětského svazu. Bylo určeno nám, Čechům, abychom byli prvním národem, který pocítil cizáckou botu na své šíji. Je určeno nám, Čechům, že jsme národem posledním, který toto jeho rozbíjí. Jsou k nám, ku Praze, upřeny dnes zraky všeho českého a slovenského lidu, zraky celého světa. My, občané Prahy, města veliké a slavné historie, pozvedneme slávu českého národa k těm výšinám, kam ji v minulosti přivedl velký Žižka a jeho Tábor. Jsme uprostřed bitvy krvavé, bitvy nelítostné, bitvy, v níž nás vede jediná myšlenka: Neustupovat! Bojovat! Zvítězit! A my zvítězíme! Krvavý katan Frank dal nám dnes návrh na vyjednávání, kde si klade podmínku: odstranit barikády z pražských ulic, aby byly umožněny pohyby německého vojska, a za to nám nabízí, že se zřekne svého úřadu říšského ministra pro české země a dá zastavit palbu na Prahu. Jak směné! Jak drzé! Během včerejšího dne slíbil dvakrát zastavit palbu a svůj slib dvakrát nedodržel. Neztratíme již ani minutu vyjednávání s těmito ničemy. Naše podmínka je jediná: bezpodmínečná kapitulace všech skupin německých vojsk České národní radě a našim ozbrojeným silám. Nesloží-li zbraně dnes, složí je zítra. Nesloží-li je zítra, složí je o den později! Po prohlášení bezpodmínečné kapitulace německých vojsk všem spojeneckým armádám vzdávají se všude německá vojska. Tento fakt nezůstane bez vlivu na situaci Prahy. Občané, soudruzi, dělníci a

dělnice! Udržte a ještě vystupňujte prudkost a pádnost svých úderů! Nechť každou vaší ranou je pomstěna smrt vašeho bratra, vaší sestry, vašeho otce, či matky! Postavili jste barikády. Zesilte je, ať jimi nepronikne žádný nacistický tank, ať je neprobije žádný granát, přes které se nedostane žádný fašistický bandita! Soudruzi, dělníci, pracující lidé, vy, ženy z barikád! Naše povstání, naše revoluce je především věcí pracujícího lidu. Víme, za co bojujeme, za co umíráme. Nejen za svobodu svého národa, nýbrž i za osvobození pracujícího lidu. Nová, svobodná republika, která se rodí a je křtěna naší prolitou krví, bude republikou naší, budeme v ní vládnout my, my v ní budeme hospodařit. Lid v ní bude kráčet k blahobytu a štěstí! Příští pokolení českého národa budou se s úctou sklánět před těmi, kdo v májových dnech roku čtyřicátého pátého takřka svými těly odráželi nápor ozbrojených německých band. Bratři z okolí Prahy, partyzáni z brdských lesů, vy, kteří máte zbraně, vyražte okamžitě ku Praze, vyražte, jak nejrychleji můžete, neváhejte ani vteřinu! Bratři rudoarmějci, angličtí a američtí kamarádi, věříme, že zítra ochráníte svými bojovými stroji pražské nebe. Tankisté, vyražte ku Praze. Čekáme, že nám donesete pušky, kulometry, náboje. Využijeme jich dokonale. Bijte dál nacisty! Vzhůru do boje! Vzhůru na stavbu barikád, vzhůru na barikády! Ať žije boj, ať žije revoluce! Sláva pražským revolucionářům! Sláva spojeneckým armádám! Sláva Rudé armádě! Sláva prezidentu Benešovi! Sláva velkému Stalinovi! Smrt německým okupantům!

Podepsána: Česká národní rada.

Úterý 8. května

00.15 hod.

Opakování výzvy z 10.10 hod. 7. května – česky, německy.

00.30 hod.

Opakování výzvy z 23.45 hod. 7. května.

03.50 hod.

Německý velitel v Praze nařídil včera ve svém projevu v 19 hodin, že ustanovení mezinárodního práva musí být za každých okolností dodržována. Ze zpráv, které jsme obdrželi po 19. hodině včerejšího dne je zřejmo, že hrubá porušování nejzákladnějších ustanovení mezinárodního práva jsou za bojů o Prahu z německé strany běžná. Německá branná moc v posledních dnech svého trvání zneuctívá pro všechny časy prapory, které byly po staletí její pýchou.

04.00 hod.

Opakování zprávy z 19.15 hod. 7. května.

04.15 hod.

Opakování zprávy z 19.15 hod. 7. května – německy a zprávy z 23.35 hod. 7. května.

04.20 hod.

Rozkaz Čs. vojenského velitelství – česky, německy.

Vojenský velitel Velké Prahy nařizuje: Německo kapitulovalo dne 7. května 1945 ve 14 hodin 41 minut, a to bezpodmínečně všem spojencům. Kapitulace nabývá platnosti od prvé minuty po půlnoci dne 9. května 1945. Do té doby platí klid zbraní, vyjednaný současně s kapitulací. Zakazují až na další palbu s výjimkou sebeobranou. Dostanou všechny podřízené a koordinované jednotky a velitel Alex na vědomí.

Podepsán: vojenský velitel Velké Prahy.

04.35 hod.

Zpráva SHAEF (Supreme Headquarters Allied Expeditionary Forces) o kapitulaci Německa – česky, německy.

Pro rozhlas uvádíme v plném znění zprávu vrchního velení spojeneckých armád o kapitulaci Německa ze dne 7. května 1945. Reprezentant německého hlavního velitele podepsal bezpodmínečnou kapitulaci všech německých ozbrojených pozemních, námořních a leteckých sil v Evropě spojenecké expediční armádě a zároveň Sovětskému svazu ve 14 hodin 41 minut středoevropského času dne 7. května 1945, podle které všechny jednotky zastaví aktivní operace 1 minutu po 24. hodině dne 9. května 1945.

Budou zastaveny okamžitě všechny útočné akce spojených expedičních armád a jednotky zůstanou v dosaženém postavení. Pohyby nutné pro okupační výkony budou pokračovat.

Podepsán: Eisenhower.

04.40 hod.

Česká národní rada vyzývá všechny dělníků a zaměstnance mlékáren, potravinářských podniků, družstev a skladů, aby v zájmu zásobování obyvatelstva a bojových jednotek okamžitě nastoupili práci.

05.50 hod.

Opakování výzvy z 23.45 hod. 7. května.

06.05 hod.

Zpráva a pokyny ke kapitulaci německé armády v Čechách – česky, německy.

Němci v Praze a v celých Čechách přijali podmínky bezpodmínečné kapitulace. Dne 8. května 1945 v 1 hodinu 30 minut dalo německé velitelství všem německým jednotkám příkazy k ukončení bojů. Mají ovšem technické potíže s rozšíření tohoto rozkazu v nejkratší době. Proto zpravte o tom německé jednotky, kde je třeba. Německý vojenský zplnomocněnec jedná s Českou národní radou o prováděcích podmínkách bezpodmínečné kapitulace.

06.14 hod.

Statečná (volací znak sekretariátu Čs. vojenského velitelství Velké Prahy), volejte ihned rozhlas! Nemůžeme se dovolat!

06.15 hod.

Žádost MČK o přepravu inzulínu z Dánska do Prahy – česky, anglicky.

Svaz Československých lékárníků má v Dánsku objednáno prostřednictvím firmy „Holfar“ čtyři miliony jednotek inzulínu. Žádám jménem Mezinárodního červeného

kříže o jeho přepravu do Prahy. Žádáme spojenecké letectvo o přepravu! Potřebujeme nutně inzulin!

06.50 hod.

Opakování zprávy z 06.05 hod.

07.15 hod.

Opakování výzvy z 06.15 hod – česky, anglicky.

07.30 hod.

Výzva MČK německému dělostřelectvu k zastavení palby – německy.

Vyzýváme německé dělostřelectvo, aby přestalo s ostřelováním, aby bylo možno hasit hořící budovy.

07.40 hod.

Opakování výzvy z 08.57 hod. 7. května.

07.50 hod.

Opakování výzvy z 06.15 hod. – anglicky, česky.

08.00 hod.

Česká národní rada vyzývá Československý svaz pro škrob a brambory, aby vydával lihoviny jen na potvrzení místního národního výboru.

09.00 hod.

Příslušníci „Černého lva“, buďte připraveni! Příslušníci „Černého lva“, zůstaňte na svých místech, u svých zbraní! Číslo 111-130, 131, 141, 281- 300, 601 až 620 provedou útok IYZ! Vyražte ihned do útoku!

09.30 hod.

Opakování výzvy z 06.15 hod.

09.32 hod.

Opakování výzvy z 10.10 hod. 7. května – německy, česky.

10.00 hod.

Statečná, uvolnit linku! Je to nutné!

10.15 hod.

Opakování výzvy z 06.15 hod.

10.20 hod.

Opakování výzvy z 10.00 hod.)

10.50 hod.

Volá Československý rozhlas Praha na vlně 415 m: Zpráva vrchního velitelství: Na mnoha místech ustal boj po ohlášení německé kapitulace. Přesto však některé německé jednotky neuposlechly rozkazu svého vrchního velitele a na vlastní pěst zapalují domy, vraždí české obyvatelstvo a loupí. Odpovězte těmto banditům tvrdými údery! Na všech úsecích zachovejte naprostou kázeň a bojovou pohotovost! Postarejte se o to, aby každá zbraň byla v rukou bojovníka. Na ohrožených místech pokračujte ve zlepšení a novém stavění barikád. Do boje!

10.55 hod.

Opakování zprávy z 10.50 hod.

11.05 hod.

Opakování zprávy z 10.50 hod.

11.20 hod.

Opakování výzvy z 08.57 hod. 7. května.

11.25 hod.

Pozor! Pozor! Praha bojuje úspěšně o svou svobodu. Boje se přenesly z okrajových čtvrtí do středu města. Části nepřátelského vojska skládají zbraně. Pokud německé tanky narážejí na československou obranu, jsou vyřizovány protipancéřovými pěstmi, nebo se vzdávají. Vytrvejte!

11.40 hod.

Opakování výzvy z 08.57 hod. 7. května.

11.55 hod.

Opakování výzvy z 11.25 hod.

12.35 hod.

Dostáváme z četných zbývajících míst odporu v Praze zprávy, že nepřátelské jednotky, které dosud nekapitulovaly, se vzdávají. Dále se nám hlásí z mnoha míst, že všichni občané v ohrožených oblastech nadšeně zpevňují a stavějí nové barikády. Boj o Prahu vstupuje do rozhodujícího stadia! Vystupňujte odpor! Vystupňujte obranu! Nepřítel se vzdává! Nepřítel se vzdá! Ať žije Československá republika! Zdar jejímu presidentovi dr. Eduardu Benešovi!

12.40 hod.

Mezinárodní červený kříž vyzývá všechny majitele inzulínu v Praze a okolí, aby ho dodali do Svazu lékáren v Praze II, Malá Štěpánská, tel. č. 284-56. Výdej bude dirigován z téhož skladiště. Jed'te opatrně!

12.50 hod.

Ultimátum ČNR německým vojenským jednotkám v Praze – německy.

Všem vojákům německé branné moci, zbraní SS, všem složkám německé policie: Německý ministr zahraničí hrabě Schwerin von Krosigk prohlásil včera, že na rozkaz velkoadmirála Dönitze kapitulovala všechna německá vojska bezpodmínečně všem

spojeneckým armádám. Tedy nejen anglo-americkým armádám, ale také Rudé armádě. Za Německo podepsal kapitulaci v Eisenhowerově hlavním stanu nový náčelník generálního štábu generálplukovník Gustav Jodl. Toto rozhodnutí se samozřejmě vztahuje na území Československé republiky, na všechny německé jednotky bojující na tomto území. Toto rozhodnutí má za následek, že od této chvíle všichni Němci, kteří budou pokračovat v boji, budou považováni za bandity, kteří se postavili proti ujednání kapitulace, a bude s nimi nakládáno jako s osobami stojícími mimo zákon. Toto platí pro každého jednotlivce a neomlouvají se činy, že pokračoval v boji na rozkaz svých představených. Proto zastavte palbu, složte zbraně a zanechte činů vojáka a jeho cti nedůstojných.

Podepsán: předseda České národní rady.

13.00 hod.

Vojenské velitelství Velké Prahy přikazuje všemu obyvatelstvu, aby předávalo zajaté německé vojáky i německé vojáky, kteří se vzdali, policii.

13.05 hod.

Žádost německého důstojníka německému dělostřelectvu – česky, německy.

Pozor! Pozor! Zajímavá zpráva! Jedno naše velitelské místo bylo požádáno německým majorem, aby se zasadilo u Mezinárodního červeného kříže, aby německé dělostřelectvo přestalo ostřelovat nemocnici umístěnou v budově Sanopsu na Smíchově, kde jsou ubytováni ranění němečtí důstojníci. Je vidět, že Němcům v ničivé vášni nevadí ani ztráty na vlastních lidech.

13.35 hod.

Výzva MČK německému velitelství v Praze – německy, česky.

Slyšte výzvu Mezinárodního červeného kříže: Ostřelování Masarykova nádraží a elektrárny v Praze VII odporuje ujednání o kapitulaci. Mezinárodní červený kříž vyzývá k okamžitému zastavení palby. Vyzýváme, aby ostřelováním nebyly znemožněny záchranné hasičské práce! Zastavte palbu!

13.40 hod.

Opakování výzvy z 06.15 hod.

14.00 hod.

Pražané! Situace se pro nás postupně vyjasňuje. Všude, kde je klid, zachovejte stejnou kázeň jako v místech, kde se bojuje! Zajistěte barikády! Z četných míst dostáváme zprávy, že nepříteli dochází střelivo a pohonné látky. Nikde nevyvolávejte zbytečný boj! Buďte neustále ve střehu!

14.12 hod.

Opakování zprávy z 14.00 hod.

14.35 hod.

Vojáci bojující Prahy! Díky odvaze a kázni dokázali jste již divy v osvobozujícím zápase. Kázeň a odvaha je jediným příkazem chvíle. Klid však ještě není. Dělostřelba trvá. Kde je třeba i nadále dobře mířte a neplýtvajte střelivem! Vítězství je blízké! Vytvrďte!

14.45 hod.

Opakování výzvy z 14.35 hod.

14.50 hod.

Výzva MČK německému velitelství – německy, česky.

Praha vysílá na vlnách 415, 270,2 a 472 m: Služební vůz Mezinárodního červeného kříže odjíždí s léky na pomoc ohroženým z Malé Strany přes Smíchov do Štěpánské ulice a je označen červeným křížem. Žádáme, aby nebyl ostřelován. Zastavte okamžitě palbu na Nemocnici milosrdných sester v Praze II, pod Karlovem, z příkazu delegace Mezinárodního červeného kříže!

15.00 hod.

Přímý přenos projevu W. S. Churchilla z Londýna – anglicky.

16.15 hod.

Opakování výzvy z 10.10 hod. 7. května – česky, německy.

16.30 hod.

Výzva MČK k zastavení palby – německy.

Delegace Mezinárodního červeného kříže vyzývá všechny německé jednotky v Praze, aby s okamžitou platností zastavily palbu na pracovní čety hasičů.

16.48 hod.

Pražané! Je v největším zájmu všech, abyste uposlechli naší výzvy a co nejvíce šetřili elektřinou a plynem. Zasažená elektrárna může dodávat elektrický proud jen v neomezenější míře. Šetřte proudem na osvětlení! Nepoužívejte elektrických vařičů a jiných elektrických zařízení! Pamatujte na budoucnost! Chceme mít spojení s vámi pomocí přijímačů! Šetřte elektřinou, šetřte plynem! Pamatujte na budoucnost!

16.25 hod.

Výzva o pomoc americkým hloubkovým letcům – anglicky.

Němci pokračují v boji. Praha je vážně ohrožena! Voláme americké hloubkové letce, aby nám okamžitě přišli na pomoc!

17.05 hod.

Vzhledem k vážnému poškození elektrárny v Praze VII-Holešovicích musíme omezit dodávku elektrického proudu. Vyzýváme všechny občany Prahy, aby co nejvíce šetřili elektrickou energií.

17.58 hod.

Opakování výzvy z 10.10 hod. 7. května.

18.05 hod.

Opakování výzvy z 10.10 hod. 7. května.

18.09 hod.

Opakování výzvy z 10.10 hod. 7. května.

18.15 hod.

Lékárna firmy „Schnobling“ je zbarikádována. Zásoba protitetanového séra je v ústřední lékárně Všeobecné nemocnice v Praze II, Karlovo náměstí, tel. č. 366-86. Obracujte se přímo na ni!

Podepsána: zdravotnická komise České národní rady.

18.25 hod.

Mezirozhlasové spojení Praha-Londýn – česky, anglicky.

Praha volá Londýn! Děkujeme mnohokrát za potvrzení příjmu naší prosby. Budeme vás informovat v pravidelných intervalech o všeobecné situaci v Praze. Mějte naladěny své přijímače na naši vlnu. V 19 hodin 45 minut se pokusíme podat vám detailní zprávy o rozložení německých tanků a dělostřelectva v Praze.

19.00 hod.

V zájmu dobrého průběhu všech důležitých jednání žádáme obyvatelstvo, aby upustilo od všech osobních telefonických hovorů. Práce pro nás všechny důležitá je zdržována přetěžováním telefonní sítě. Jen úřední hovory! Jinak budeme nuceni vaši stanici odpojit!

19.15 hod.

Pozor! Pozor! Volá Československý rozhlas na vlně 415 m: Zůstaňte u přijímačů, uslyšíte důležité hlášení!

19.18 hod.

Společná výzva ČNR a německého velitelství k zastavení palby – česky, německy.

Volá Československý rozhlas Praha na vlně 415 a 472 m: V dohodě s Českou národní radou budiž zastavena nepřátelská činnost v Praze a okolí. Stejný rozkaz byl právě vydán českému obyvatelstvu. Kdo neuposlechne rozkazu, bude volán k odpovědnosti podle stanného práva!

Podepsána: Česká národní rada.

Vojenské velitelství německých branných sil v Čechách a na Moravě nařizuje: Bud'tež ihned zastaveny nepřátelské akce v Praze a okolí podle rozkazu stejného znění, který byl právě vydán generálem Toussaintem. Kdo rozkazu neuposlechne, bude volán k odpovědnosti.

Podepsáno: Vojenské velitelství německých branných sil v Čechách a na Moravě.

19.32 hod.

Opakování výzvy z 19.18 hod. – česky, německy.

19.40 hod.

Mezirozhlasové spojení Praha-Londýn – česky, anglicky.

Československý rozhlas Praha volá Londýn! Jelikož očekáváme důležité zprávy, jsme nuceni odložit své vysílání na pozdější dobu. Přesný čas oznámíme!

19.50 hod.

Volá Československý rozhlas Praha na vlně 415 a 472 m: Důležitá zpráva: Právě odjíždějí českoslovenští parlamentáři do Českého Brodu k projednání bezpodmínečné kapitulace jednotek německé branné moci generála Reimanna. Jedou ve žluté „tatře“ se dvěma bílými prapory a československou vlajkou. Jsou doprovázeni malým policejním vozem. Československé oddíly, zastavte proto včas palbu!

Podepsána: Česká národní rada.

19.55 hod.

Aby bylo zabráněno zbytečnému krveprolití, odjíždí vůz Mezinárodního červeného kříže, označený bílou vlajkou, jakož i označením Mezinárodního červeného kříže na místní velitelství jednotek SS v Praze V, Norimberská ulice, budova právnické fakulty. Ve služebním voze tmavé barvy jedou delegáti: Miss Moll a dr. Menšík. Žádáme všechny vojenské útvary, aby umožnily skončení boje, zajištění podmínek pro záchranné práce a nestřílely po něm.

20.02 hod.

Opakování zprávy z 19.55 hod. – německy.

20.10 hod.

Mezirozhlasové spojení Praha-Londýn – česky, anglicky.

Zprávy z Prahy pro vás oznámíme ve 20 hodin 25 minut.

20.12 hod.

Žádost MČK o zastavení palby v Praze XIV, na Pankráci – česky, německy.

Delegace Mezinárodního červeného kříže žádá, aby byla zastavena palba na jednotky Červeného kříže, poskytující pomoc raněným na Soudním náměstí na Pankráci, jakož i všude, kde je třeba lékařské nebo hasičské pomoci.

20.20 hod.

Mezirozhlasové spojení Praha-Londýn – česky, anglicky.

Zde je Československý rozhlas Praha! Za chvíli se vám opět ohlásíme!

20.25 hod.

Československý lid posílá všem svobodným národům světa toto poselství: S obnaženými hlavami prožívá Praha dějinnou chvíli vyhlášená konce strašné války v Evropě. Spojeneckému úsilí a vojskům spojeneckých armád a Rudé armádě se podařilo zlomit otroctví nacismu v celé Evropě. V této chvíli, kdy všude znělo prohlášení ministerského předsedy Churchilla, hřměly nad Prahou granáty nacistických letadel, které ničily životy svobodných občanů a dětí i hospodářské, sociální i kulturní zařízení nejstaršího města ve střední Evropě. Ve chvíli, kdy se národové radují z míru, Praha i český venkov se tvrdě brání nacismu. Anglo-americká vojska ze Západu, Rudá armáda z Východu osvobozují česká města, zlomila odpor nacistických vojsk a donutila je ke kapitulaci, která nemá v dějinách světa obdoby. Věříme, že dojde ke kapitulaci i těch nacistů, kteří ještě dnes ničí československý lid a hlavní město československého státu. Osvobozený lid, který se brání nacismu téměř holýma rukama, nikdy nezapomene, že nebyl opuštěn slavnou spojeneckou armádou. Němci nesložili zbraně. Německé dělostřelectvo bombarduje Jezerku, kde byl určen stav příměří od 17 hodin

odpoledne a Němci nebyl dodržen. Němci ostřelují nemocnici na Bulovce, Nemocnici milosrdných sester Pod Karlovem i nemocnici vlastních důstojníků na Smíchově. Znovu byla vybombardována budova Československého rozhlasu na Fochově třídě. Byla vážně poškozena elektrárna v Holešovicích. Později Němci bombardovali Karlovo náměstí, Karlov, Dětskou nemocnici, Všeobecnou nemocnici, nalezinec a porodnici.

20.40 hod.

Opakování poselství z 20.25 hod. – anglicky.

20.50 hod.

Výzva německým vojskům v okolí Čerčan – německy.

Všem německým vojákům, kteří v okolí Čerčan napadají naše civilní obyvatelstvo: Ustaňte ve zbytečném odporu a složte okamžitě zbraně! Nepřestanete-li v dalším boji, bude s vámi nakládáno jako s bandity!

21.05 hod.

Němci zapálili Hrad! Další zprávy za chvíli! Němci zapálili hrad!

21.10 hod.

Zpráva o zapálení Pražského hradu – anglicky.

Němci zapálili Pražský hrad – symbol českého národního života!

21.20 hod.

Opakování zprávy z 21.10 hod. – anglicky.

21.30 hod.

Protokol o kapitulaci německých vojenských jednotek v Praze – česky, německy.

Protokol o provedení formy kapitulace německých branných sil, sepsaný dne 8. května 1945 o 16. hodině za přítomnosti osob níže podepsaných:

1. Plnomocník velitele německých branných sil podpisuje ujednání o způsobu stažení všech německých branných sil, letectva, všech velitelství, zbraní SS, policie a všech

státně i vojensky organizovaných jednotek v obvodu Prahy a okolí. Počátek odchodu jednotek dne 8. května 1945 v 18 hodin.

2. Toto ujednání neovlivňuje podmínky, které byly dány těmto jednotkám od velitelství spojeneckých (amerických, anglických a sovětských) bojových sil.
  3. Německé ženy a děti, pokud neodejdou se stahujícími se jednotkami, jsou pod ochranou Mezinárodního červeného kříže, který pečuje o ně a zařídí jejich odtransportování.
  4. Všichni váleční zajatci spojeneckých národů a všechny internované a zatčené osoby budou ihned propuštěny a dány k dispozici českým policejním orgánům.
  5. Odvádění zbraní se provede takto:
    - A. Všechny těžké zbraně budou odloženy po opuštění Prahy na okraji města a převzaty československou armádou.
    - B. Letadla zůstanou na letištích v Ruzyni a Kbělicích.
  6. Odevzdání všech ostatních zbraní bude provedeno před dosažením americké demarkační čáry orgánům československé armády. Veškeré zbraně budou i s municí a nic nebude úmyslně poškozeno.
  7. K odbavení zákopnicko-technických záležitostí: nálože v mostech, podminování ulic, budov – určí zmocněný generál zvláštní předávací oddíly pod velením majora Fehre.
  8. Jednotky jsou oprávněny vzít si ze skladiště nutná množství potravin. Zbytek bude v pořádku předán československé národní armádě.
  9. České obyvatelstvo nebude činit obtíží odcházejícím německým jednotkám.
- Skončeno a podepsáno: dr. Pražák, Smrkovský, dr. Kotrlý, kpt. Nechanský, gen. Kutlvašr, pplk. gšt. Bürger, pplk. gšt. Kadaňka, generál pěchoty Toussaint.
- Dodatek k protokolu: Generál Toussaint prohlašuje, že svými jednotkami potlačí odpor německých jednotek, které by neuposlechly jeho příkazu.
- Skončeno, podepsáno.

21.40 hod.

Česká města, hlaste ihned, okamžitě telefonicky tiskové sekci České národní rady vojenskou situaci u vás a ve vašem okolí. Žádejte úplnou kapitulaci německých jednotek po vzoru Prahy. Vojáci bojující Prahy! Díky odvaze a kázni dokázali jste divy. Kázeň a odvaha zůstávají i nadále vašim příkazem!

21.45 hod.

Pozor! Pozor! Všem studentům! Pan Mourek se ihned dostaví do Prahy a ohlásí se studentům! Pražská mládeži! Tobě patří v první řadě čest a sláva. Dokázali jste zázraky. Národ je hrdý na vaši odvahu. Vás čeká budoucnost!

21.50 hod.

Ústřední rada odborů dělníků vybízí dělníky, kteří bydlí v blízkosti továrních objektů, aby se zítra dostavili do továren a umožnili vystřídání dělníků vyčerpaných bojem. Vyzýváme zaměstnance telefonních a telegrafních úřadů Praha, aby nastoupili 9. V. 1945 bezpodmínečně do služby. Národní výbor nemocenských pojišťoven, Praha II, Švehlovo nábřeží 2 prosí své zaměstnance, aby zítra, tj. ve středu, nastoupili službu, protože v pojišťovně je zřízena velká nemocnice raněných v boji a jejich přítomnost je nutná.

22.00 hod.

Znovu upozorňujeme, že německá vojska a skupiny SS, pokud odcházejí po kapitulaci v pokoji, nesmějí být napadáni. Nečinite jim potíže při jejich odchodu. Barikády v ulicích zůstanou nadále střeženy národním vojskem.

22.05 hod.

Přednostům nemocnic! Všeobecná nemocnice volá dobrovolné dárce krve!

22.10 hod.

Opakování kapitulčního protokolu z 21.30 hod.

22.15 hod.

Opakování zprávy z 22.00 hod.

22.20 hod.

Opakování výzvy z 21.50 hod.

22.27 hod.

Národní výbor Žižkov žádá dr. Vacka, aby se tam ihned dostavil!

22.45 hod.

Opakování kapitulacevního protokolu z 21.30 hod.

22.50 hod.

Opakování kapitulacevního protokolu z 21.30 hod.

22.55 hod.

Opakování zprávy z 22.00 hod.

22.57 hod.

Opakování výzvy z 21.50 hod.

22.59 hod.

Opakování výzvy z 21.40 hod.

23.01 hod.

Opakování výzvy z 21.45 hod.

23.10 hod.

Opakování kapitulacevního protokolu z 21.30 hod.

23.20 hod.

Opakování kapitulacevního protokolu z 21.30 hod. – anglicky.

23.40 hod.

Česká národní rada a vojenské velitelství v Praze oznamují: K zajištění vojenského a státního majetku v opuštěných vojenských objektech, například v kasárnách apod., kterých používala bývalá německá branná moc na území Velké Prahy a v přilehlých obcích, nastoupí zatím českoslovenští aktivní důstojníci a rotmistři, dlící v hlavním městě Praze. Ihned převezmou vojenskou službu ve stejnokrojích na místech vojenských objektů nejbliže jejich bydliště. Přitom si zvolí každý důstojník takový objekt, v němž může působit podle své činnosti. Hlavním úkolem činnosti je: Ihned zajistit, převzít a bezpečně uložit vojenský materiál všeho druhu, za to ručit v rámci své činnosti. Velení objektu převezme služebně nejstarší z nastupujících gážístů. Budovy, materiál, zásoby dá velitel strážiti hlídkou a strážemi ve smyslu vojenského řádu a československé branné moci. Doba strážení až do dalších rozkazů. Okamžikem nástupu vojenských gážístů se uvolní příslušníci bezpečnostního sboru a jiných složek. Převzetí se provede podle podmínek kapitulace před odchodem německých oddílů. Při případném odporu provést převzetí po odchodu německých vojenských jednotek.

Podepsán: velitel Bartoš.

23.50 hod.

Třetí výzva ke studentům! Československé studentstvo nastoupilo do boje po boku vojska. Jednotky studentů spolupůsobily při osvobození vězňů z tábora na Jenerálce v Praze-Podbabě, mezi nimiž byl vzácný příznivec studentů dr. Kamil Krofta, ministr dr. Ivan Dérer a spisovatel Zdeněk Němeček. Žáci průmyslových škol a techniky nastoupili k vystřídání vodárenských, elektrárenských, plynárenských strážnic a telefonních ústředen. Medici! Vystřidejte své kolegy v nemocnicích. Všichni ostatní na svá místa. Pohotovost trvá. Studenti, buďte připraveni, že budete povoláni na shromaždiště. Čekají vás důležité úkoly. Studenti, do pohotovosti! Ať žije svoboda, revoluce!

Podepsán: Za Ústřední svaz demokratického studentstva Studentský národní výbor.

23.55 hod.

Mezinárodní červený kříž upozorňuje na možnosti nemocničního ošetření pro obvody Praha I a II v Praze I, Anenská 5. Oznamte na tel. č. 415-73 další místnosti v jiných obvodech, schopné k ubytování.

23.58 hod.

Opakování výzvy z 22.40 hod.

Středa 9. května

00.15 hod.

Opakování zprávy z 23.55 hod. 8. května

00.25 hod.

Opakování kapitulačního protokolu z 21.30 hod. 8. května.

00.30 hod.

Mezinárodní červený kříž upozorňuje, že v obvodu Praha II, Dolní Město jsou možnosti nemocničního ošetření na stanici protiletectvé ochrany č. 6, Praha II, Podskalská 10, která funguje jako interní nemocnice a je schopna i menších chirurgických zákroků. K dispozici je také lazaret bývalých SS v Resslově ulici.

00.45 hod.

Opakování výzvy z 10.10 hod 7. května – německy.

01.14 hod.

Opakování výzvy z 23.55 hod. z 8. května.

01.20 hod.

Opakování výzvy z 23.22 hod. z 8. května.

01.25 hod.

Opakované upozornění z 00.30 hod.

02.00 hod.

Dělostřelecké salvy, které doléhají k nám do hlasatelný v prvních hodinách dne 9. května 1945, zvěstují, že nacistické hordy, ve které se změnily po půlnoci zbytky německých jednotek, chtějí dovršit krvavou lázeň, která začala o polednách 5. května 1945. Obyvatelé Prahy, odeberte se do krytů, aby nebyl v závěrečných chvílích ztracen jediný život pražských občanů. Spolehněte se, že v našich rukou jsou všechny prostředky k vítěznému skončení boje. Boj dokončíme! Ať žije Československá republika! Smrt německým hordám!

02.15 hod.

Pozor! Pozor! Praha vydržela a zvítězila! Zachovejte však pohotovost na svých stanovištích. Volný odchod německých jednotek nesmí být rušen. Nebraňte německým jednotkám vytvořit si průchody v barikádách. Zbraně a střelivo odcházejícího vojska odevzdejte na policejní revíry. Hlaste Červenému kříži každého raněného, který není ještě ošetřen a nebo potřebuje rychlého lékařského zákroku nebo převozu do nemocnice, na tel. č. 415-73.

02.45 hod.

Důstojníci a rotmistři letectva z povolání, dále všichni děle sloužící poddůstojníci, kteří sloužili v roce 1938 u letectva, se osobně hlásí takto:

1. Bydlící ve Velké Praze a nejbližším okolí v budově ministerstva, Praha III, Magdeburská

15.

2. Bydlící mimo Prahu na nejbližším letišti, pokud nebylo obsazeno spojeneckými vojáky.

Všichni se dostavte ve vojenských stejnokrojích. Ti, kteří mají zvláštní poslání se nehlásí. Velitelství letiště převezme nejstarší důstojník, pokud již nebyl určen jiný důstojník.

Podepsán: Velitel letectva.

03.00 hod.

Opakování zprávy z 02.15 hod.

03.05 hod.

Občané svobodné Prahy! Dělníci a dělnice! Studenti a pracující! Váš hrdinný boj je skončen. Jen malá dělostřelecká jednotka, neuposlechnuvši velitele, pokračovala v nesmyslném běsnění. Neujde spravedlivému trestu! Rovněž pověsti, šířené nekalými živly, o vracení se kapitulovavších německých jednotek, nejsou podle sdělení našeho velitelství pravdivé.

Podepsáno: Československé vojenské velitelství v Praze.

03.10 hod.

Opakování kapitulčního protokolu z 21.30 hod. 8. května.

03.20 hod.

Opakování zprávy z 02.15 hod.

03.30 hod.

Opakování výzvy z 03.05 hod.

03.40 hod.

Německé jednotky při ústupu z Prahy zanechávají na ulicích odjištěné zbraně všeho druhu. Těchto zbraní se nedotýkejte. Každý nález musí civilní obyvatelstvo ohlásit u nejbližšího policejního revíru, který zařídí sběr těchto zbraní.

Podepsán: Vrchní velitel Velké Prahy.

04.00 hod.

Zpráva o odjezdu delegace MČK na Pankrác – česky, německy.

Delegát Mezinárodního červeného kříže se přesvědčí osobně podle podaného policejního hlášení za doprovodu zástupců obou branných sil o stavu věcí, týkajících se bojů na Pankráci. Delegát okamžitě odjíždí služebním vozem delegace Mezinárodního červeného kříže v Praze. Žádáme, aby tato delegace byla respektována.

04.10 hod.

Opakování zprávy z 04.00 hod. – německy.

04.40 hod.

Opakování výzvy z 23.40 hod. 8. května.

04.45 hod.

Opakování výzvy z 21.50 hod. 8. května.

04.47 hod.

Opakování zprávy z 04.00 hod.

04.50 hod.

Zajištění státního a vojenského majetku, kterého používala bývalá německá branná moc, provede naše důstojnictvo, a to v tak vhodných místech, aby tam důstojníci mohli vykonávat dohlédací službu. Je nutno sepsat a zajistit všechn inventář a sklady všech tam zanechaných věcí. V případě odporu nutno tak učinit až po odchodu odpůrců.

05.40 hod.

Důležitá zpráva! Výbor delegace Mezinárodního červeného kříže v Praze po uzavření oboustranné dohody s německým velením vyzývá české obyvatelstvo, aby umožnilo průchod těmito barikádami:

1. Podolím po vltavském břehu k Mánesovu mostu;
2. Vinohradským náměstím přes Tylovo náměstí, Ječnou ulicí až na nábřeží;
3. Od kasáren Palackého třídou, k Denisovu nádraží, po Švehlově nábřeží+;
4. Strossmayerovo náměstí, Letenskou třídou, přes Prašný most, Vítězným náměstím, Velvarskou třídou vzhůru;
5. Od Anděla na Smíchově Plzeňskou třídou nahoru;
6. Z Hrdlořez Českobrodskou silnicí k Masarykovu nádraží, Hybernskou ulicí přes náměstí Republiky;
7. Norimberskou třídou k právnické fakultě;
8. Od Čechova mostu přes Klárov, Chotkovou ulicí.

Po těchto trasách bude pochodovat německé vojsko a civilisté z Prahy. Německá vojska odevzdají těžké zbraně na hranicích Prahy. Ostatní zbraně podrží až do příchodu k demarkační čáře. V případě ostřelování odpovědí palbou. Mezinárodní červený kříž vyzývá obyvatelstvo, aby odchod který se děje po vzájemné dohodě, usnadnilo klidným chováním v zájmu ušetření dalších obětí.

05.50 hod.

Opakování zprávy z 05.40 hod.

05.55 hod.

Opakování zprávy z 05.40 hod. – česky, německy.

06.00 hod.

Opakování zprávy z 05.40 hod. – česky, německy.

06.15 hod.

Zbraně patří jen do rukou bojovníků! Ti, kdo by je chtěli použít při příležitosti k osobnímu obohacení krádeží nebo drancováním, budou přísně potrestáni. Buďte připraveni!

06.30 hod.

Opakování výzvy z 02.45 hod.

06.40 hod.

Opakování výzvy z 06.15 hod.

07.25 hod.

Opakování výzvy z 06.15 hod.

07.28 hod.

Opakování výzvy z 21.45 hod. 8. května.

07.31 hod.

Opakování výzvy z 21.45 hod. 8. května.

07.33 hod.

Opakování výzvy z 21.45 hod. 8. května.

07.40 hod.

Opakování výzvy z 21.45 hod. 8. května.

08.00 hod.

Důležitý rozkaz velitele Velké Prahy: Nařizuji obyvatelstvu Velké Prahy, aby pomáhalo slavné Rudé armádě všemi prostředky! Pozor! Barikády zůstávají, ale na těch místech, kde o to jednotky Rudé armády požádají, je nutno s největším urychlením uvolnit cestu tankům!

08.15 hod.

Vyzýváme občanstvo! Německé vojsko zanechalo podle kapitulace dohody na obvodu Velké Prahy válečný materiál. Tento majetek je majetkem československého vojska. Tento materiál bude zajištěn buď bezpečnostními orgány, nebo místními národními výbory. Každý nález výbušnin hlase ihned policii nebo četnictvu, které je dále ohlásí vojenskému velitelství Velké Prahy. Slavná Rudá armáda vstupuje na půdu svobodné Prahy! Německé hordy, které ještě dnes v noci vraždily a loupily, prchají do vnitřního města. Zesilte ihned pohotovost na barikádách. Zajměte německé vrahyně a rozdrťte je, postaví-li se na odpor! Pražský lid vítá důstojně vojáky našeho velkého spojení. Smrt německým okupantům! Ať žije slavná Rudá armáda, osvoboditelka naší vlasti! Ať žije svoboda! Zdar slavné Rudé armádě!

08.20 hod.

Opakované upozornění z 08.15 hod.

08.30 hod.

Opakování rozkazu z 08.00 hod.

08.40 hod.

Sovětské tanky drtí zbytek německého odporu a rychle pronikají Prahou. Obyvatelstvo se připraví na jejich přivítání. Připraví průchody v barikádách. Předem se však přesvědčí, že jsou to skutečně sovětské tanky. Mají znak rudé hvězdy na přední, boční plošině tanku nebo na jiném jeho místě. Je důležité, aby se obyvatelstvo s posádkami dohovolo. Posádky tanků mluví jen rusky, ukrajinsky, bělorusky.

08.45 hod.

Opakování zprávy z 08.40 hod.

08.47 hod.

Ředitelství elektrických drah v Praze vyzývá všechny zaměstnance vrchního vedení elektrických drah, aby se co nejrychleji dostavili do vinohradské vozovny.

Podepsán: inž. Eckert.

08.50 hod.

Opakování rozkazu z 08.00 hod.

08.55 hod.

Opakování rozkazu z 08.00 hod.

09.00 hod.

Českoslovenští občané a občanky! Je-li vaše činnost nutná k udržení plného chodu důležitých podniků, tj. zvláště podniků lékárenské výroby, výroby léčiv, skladů a výroby potravin, nastupte ihned na svá místa!

09.02 hod.

Opakování výzvy z 08.47 hod.

09.05 hod.

Opakování výzvy z 09.00 hod.

09.08 hod.

Pražané! Československý rozhlas vítá slavnou Rudou armádu při jejím příchodu do Prahy. Postavte do oken své přijímače a zapněte je na nejvyšší sílu! Až zapneme pouliční rozhlas, nezapomeňte své přijímače vypnout!

09.10 hod.

Opakování výzvy z 09.08 hod.

09.11 hod.

Opakování výzvy z 09.00 hod.

09.12 hod.

Opakování výzvy z 09.08 hod.

09.15 hod.

Opakování výzvy z 02.15 hod.

09.25 hod.

Opakování výzvy z 08.57 hod. 7. května.

09.30 hod.

Ředitel městské plynárny vyzývá všechny zaměstnance, aby se dostavili do práce!

Dodávka plynu se upravuje na dobu:

Od 05.00 hod. do 07.30 hod.

Od 11.00 hod. do 13.00 hod.

Od 18.00 hod. do 20.00 hod.

09.45 hod.

Do místnosti České národní rady se dostavil zástupce Rudé armády pplk. Zajcev a po uvedení místopředsedou Národní rady prohlásil: „ Naše vojska přišla do Prahy, aby osvobodila její statečný lid, který je ruskému národu tak blízký. Nechceme jim vnucovat nějaký způsob správy, protože Češi jsou dobří vlastenci, aby si mohli svoji zem spravovat sami.“

Vítáme představitele Rudé armády, kteří dnem i nocí, rychlostí neznámou v historii válek spěchali na pomoc hrdinnému lidu Prahy. Český národ vítá bratry rudoarmejece a všemi myslitelnými způsoby projeví lásku a vděčnost, jakou chová k slavné Rudé armádě. Ať žije bratrská rodina slovanských národů! Ať žije Československá republika! Ať žije Sovětský svaz a jeho Rudá armáda! Ať žije maršál Koněv! Sláva velkému Stalinovi!

10.00 hod.

Opakování zprávy z 00.30 hod.

10.05 hod.

Ředitelství státních drah v Praze vyzývá všechny zaměstnance, jejichž služební místnosti se nacházejí ve zničené budově Ředitelství státních drah v Hooverově ulici, aby se bezpodmínečně hlásili do služeben dne 10. května 1945 v zasedací síni oddělení V, v budově Praha II, Bredovská, kde obdrží další pokyny. Dále vyzýváme přednosty služeben, aby ihned zařídili vše potřebné k obnovení plného železničního provozu. Vyzýváme všechny železniční zaměstnance, aby se urychleně hlásili ve služebnách domovských stanic.

10.10 hod.

Opakování výzvy z 08.57 hod. 7. května a z 09.00 hod. 9. května.

10.20 hod.

Prohlášení České národní rady: Zakazujeme jakékoliv odebrání zbraní barikádovým bojovníkům a příslušníkům Revolučních gard. Kdo tento příkaz poruší, bude pohnán k odpovědnosti. Nařizujeme, aby bojovníkům z barikád a příslušníkům Revolučních gard, označených bílou páskou s červenými písmeny „R. G.“, byly přidělovány lehké

zbraně a střelivo odebrané kapitulujícím Němcům. Porušení tohoto nařízení bude přísně stíháno!

Podepsán: dr. Albert Pražák, předseda České národní rady, Josef Smrkovský, místopředseda a člen vojenské, politické komise České národní rady.

10.22 hod.

Mezinárodní červený kříž potřebuje nutně mléko pro nemocné a děti, které jsou v jeho péči. Zašlete urychleně mléko do sídla Mezinárodního červeného kříže v Praze III, Thunovská 18.

10.25 hod.

Opakování výzvy z 08.57 hod. 7. května a z 09.00 hod. 9. května.

10.28 hod.

Ministerstvo pošt a telegrafů žádá, aby nebyly v nejbližších dnech podávány spěšné telegrafické zprávy. Síť je na mnoha místech poškozena a opravy, na nichž se pracuje, vyžadají si několika dnů.

10.30 hod.

Dopravní komise České národní rady ve spolupráci s Československým ústředním svazem dopravy dává tyto závazné pokyny pro všechny dopravní firmy:

1. V zájmu veřejnosti připravte ihned všechny vozy schopné provozu a opatřte je vlastními pohonnými látkami pro první dobu.
2. V obvodu Velké Prahy hlaste ihned všechny vozy, které připadnou Československému ústřednímu svazu dopravy, na tel. č. 315-34 až 44, nebo 300-61.
3. Na venkově je hlaste v úřadovnách a u důvěrníků, kteří vstoupí do spojení s místními národními výbory.

Další pokyny budou dány rozhlasem.

10.31 hod.

Opakování zpráv a výzev od 10.00 hod. v bloku.

10.38 hod.

Hrdinové českého národa, Pražané, padlí v bojích na barikádách, oběti posledních nacistických útoků na Prahu, oběti boje za svobodu československého národa, musí být pietně dopraveni občanskou svépomocí na nejbližší k tomu určená místa, která oznámí příslušný policejní revír. Jejich totožnost bude zjišťována a jednáno s rodinami hrdinných obětí.

10.40 hod.

Opakování hlášení z 08.40 hod. – česky, rusky.

10.41 hod.

Opakování zprávy z 10.38 hod.

10.43 hod.

Opakování prohlášení z 10.20 hod.

10.45 hod.

Opakování upozornění z 08.15 hod.

10.50 hod.

Opakování zpráv od 10.38 hod. v bloku.

10.55 hod.

Opakování zpráv od 10.38 hod. v bloku.

11.05 hod.

Opakování zpráv od 10.00 hod. v bloku.

11.15 hod.

Dostali jsme hlášení, že ruské tanky zlomily na svém pochodu od Dejvic Vítězným náměstím a Klárovem, kde byl nejtuzší odpor Němců, veškerou německou obranu.

Staroměstské náměstí a Prašná brána jsou obsazeny rudoarmějci. Vyzýváme veškeré české obyvatelstvo Prahy, aby zajistilo v jednotlivých domech německé občany, aby nemohli nic podnikat.

11.20 hod.

Výzva ruskému letectvu, aby chránilo vzdušný prostor před možným německým náletem – česky, rusky.

Volá Praha! Praha volá! Ruští letci, poslouvejte hlášení Prahy! Německé letectvo bude nejspoději během jedné hodiny bombardovat město Nymburk, možná i město Mladou Boleslav. Pošlete nám na pomoc letadla! Pomozte nám porazit Němce! Dejte pozor také na města Mělník a město Kralupy.

Podepsán: Vojenský velitel Prahy.

11.25 hod.

Opakování výzvy z 11.20 hod. – rusky.

11.40 hod.

Opakování výzvy z 06.15 hod.

12.00 hod.

Pozor! Pozor! Karlínský rozhlas ihned zavolá Československý rozhlas na Fochově třídě!

12.02. hod.

Velitelé všech československých letišť, oznamte ihned údaje o stavu letišť na tel. č. 240-56 až 57. Dělníci, kteří dobyli letiště ve Kbelích, se ihned spojí telefonicky s Českou národní radou.

12.03 hod.

Velitelství československých vojsk v Praze vyzývá všechny důstojníky a pyrotechniky, aby se ihned přihlásili v Praze II, Mikulandská 5. Při rozebírání a odstraňování barikád

necht' je pokračováno s rozmyslem, aby materiál, který ještě může být použit, jako například vozy apod., nebyl ničen.

12.04 hod.

Dopravní komise České národní rady ve spolupráci s Československým ústředním svazem dopravy vyzývá všechny dopravní zaměstnance, zvláště řidiče vozidel, aby se okamžitě dostavili ke svým firmám a vozům.

12.05 hod.

Československý ústřední svaz dopravy po dohodě s ministerstvem dopravy žádá všechny majitele nákladních a osobních vozů, aby se pokud možno ihned dostavili do Lékařského domu v Praze II, Sokolská ulice, k rozvážení obvazového materiálu a léčiv, k dopravě lékařů do Terezína. Sběrna léčiv, oděvů a prádla atd. pro zdravotnickou akci v Terezíně je u paní Hrubešové, Praha XII, Mánesova, tel. č. 399-60.

12.08 hod.

Opakování výzvy z 09.00 hod.

12.10 hod.

Opakování zprávy z 10.38 hod.

12.11 hod.

Je hlášen nálet německých letadel na Prahu. Obyvatelstvo necht' ihned vyhledá protiletdecké kryty! Sirény nefungují, proto to hlásíme rozhlasem!

12.15 hod.

Opakování hlášení z 12.11 hod.

12.20 hod.

Opakování hlášení z 12.11 hod.

12.25 hod.

Zůstaňte ještě v krytech! Zachovejte klid! Zakončení poplachu vám ohlásíme!

12.30 hod.

Drazí spoluobčané! Zůstaňte ještě v krytech. Věříme, že je to snad již naposled, co nás hnědý teror zahnal ze slunečných ulic do temných krytů. Bdíme nad vámi, a jakmile nebezpečí pomine, ohlásíme vám to.

12.45 hod.

Opakované hlášení z 12.30 hod.

13.00 hod.

Milí Pražané! Jsme v podzemí jedné pražské budovy, již v páté hlasatelně. Čtyři hlasatelný jsme museli opustit pro bombardování. Z této vám hlásíme konec leteckého nebezpečí a snad leteckého nebezpečí vůbec. Můžete klidně vyjít, ale přesto stále sledujte hlášení našeho rozhlasu, abychom vás mohli včas upozornit na všechno potřebné!

13.05 hod.

Opakování výzvy z 12.05 hod.

13.15 hod.

Opakování výzvy z 12.05 hod.

13.19 hod.

Veškeré potravinářské obchody musí být okamžitě otevřeny. Zásobování nesmí nikde vážnout.

Podepsána: zásobovací komise České národní rady, dr. Albert Pražák, předseda České národní rady.

13.20 hod.

Československý rozhlas vyzývá všechny své zaměstnance, aby se dostavili dnes do 13. hodiny do budovy Československého rozhlasu na Fochově třídě. Prachovky a smetáky s sebou.

13.22 hod.

Pozor! Pozor! Došla nám zpráva, že na některých místech se odcizují předměty z opuštěných bytů. Ti, kdo se chtějí obohatit krádeží nebo drancováním, budou postaveni před lidový soud.

13.23 hod.

Opakování výzvy z 12.02 hod.

13.25 hod.

Opakování zprávy z 10.38 hod.

13.26 hod.

Vysilač Mělník hlásí, že byl již potřetí bombardován německými letadly. Mělník dále hlásí, že městem procházejí ozbrojení němečtí vojáci a střílejí po obyvatelstvu. Voláme obyvatelstvo Mělníka, aby se ihned uchýlilo do krytů!

13.30 hod.

Opakování hlášení z 13.26 hod. – rusky.

13.35 hod.

Opakování hlášení z 13.26 hod. – rusky, anglicky.

13.37 hod.

V Žitné ulici 24 byla zřízena ošetrovna Červeného kříže, která má dosud dostatečné zásoby obvazového materiálu a léčiv. Volejte ji na tel. č. 325-69.

13.38 hod.

Opakování hlášení z 13.26 hod. – rusky, anglicky.

13.40 hod.

Opakování hlášení z 13.26 hod. – anglicky, rusky.

13.42 hod.

Opakování hlášení z 13.26 hod. – anglicky, rusky.

13.44 hod.

Vojenské velitelství Velké Prahy nařizuje: K usnadnění rychlého průchodu Rudé armády Prahou nařizuje vojenský velitel Velké Prahy okamžité rozbourání barikád za pomoci civilního obyvatelstva.

Podepsán: Vojenský velitel Velké Prahy.

13.49 hod.

Opakování výzvy z 13.44 hod.

13.50 hod.

Zaměstnanci Československých státních drah, zejména služeb dopravních, dílenských, provozních, stavebních, zabezpečovacích, necht' se ihned dostaví do služby.

Podepsáno: ministerstvo dopravy.

14.00 hod.

Opakování výzvy z 13.44 hod.

14.02 hod.

Horníci a dělníci kladenského revíru, nastupte ihned práci, aby nebyly zatopeny naše doly.

14.10 hod.

Opakování výzev z 12.00 hod., z 13.50 hod. a z 14.02 hod.

14.13 hod.

Opakování výzvy z 13.44 hod.

14.15 hod.

Pozor! Pozor! Mělnická vysílačka opět vysílá. Přátelé, spoluobčané na Mělníku! Pokud nás slyšíte na svých bateriových přijímačích, protože jste bez proudu, uposlechlí jsme vás. Vaše zprávy a výzvy jsme okamžitě hlásili Českým rozhlasem a okamžitě se spojili s příslušnými místy. Praha zdraví Mělník! Ať žije Československá republika!

14.20 hod.

Opakování výzvy z 13.50 hod.

14.25 hod.

Telegram číslo 1: Presidentu dr. Eduardu Benešovi v Košicích: Česká národní rada, jakožto představitelka revolučního lidu, který svou silou dobyl Prahy a zlomil moc německých ozbrojených sil, které včera, tj. 8. května 1945, kapitulovaly, vám hlásí: V těchto slavných hodinách a dnech víme, že jste byl a jste v duchu s námi. Váš návrat je lidmi radostně očekáván!

Za Českou národní radu: dr. Albert Pražák, Josef Smrkovský.

14.26 hod.

Telegram číslo 2: Vládě Československé republiky v Košicích: Česká národní rada hlásí: Revoluční povstání českého lidu v Praze i na venkově bylo dovršeno osvobozením našich zemí od německých okupantů. Německá vojska v Praze i na venkově kapitulovala. Vláda přešla do rukou lidu a jeho orgánů. Očekáváme váš návrat domů. Letiště jsou volná.

Za Českou národní radu: dr. Albert Pražák, předseda, Josef Smrkovský, místopředseda.

14.30 hod.

Opakování telegramu z 14.25 hod.

14.31 hod.

Opakování telegramu z 14.26 hod.

14.35 hod.

Opakování telegramu z 14.25 hod.

14.36 hod.

Opakování telegramu z 14.26 hod.

14.40 hod.

Opakování telegramu z 14.25 hod.

14.41 hod.

Opakování telegramu z 14.26 hod.

14.43 hod.

Opakování výzvy z 13.50 hod.

14.44 hod.

Mezinárodní červený kříž se souhlasem České národní rady chce zajistit obrazový materiál o událostech v Praze pro mezinárodní veřejnost. Žádá proto dobrovolníky-fotografy, dále dobrovolníky, kteří mají k dispozici auto, aby se dostavili do jeho sídla v Praze III, Thunovská 18.

14.46 hod.

Všichni zaměstnanci novinářských podniků, tiskáren, jakož i zaměstnanci časopisu „Den neue Tag“, dostavte se okamžitě do práce.

14.47 hod.

Autoopravny z Jilového mohou přijet! Cesta je volná.

14.49 hod.

Ústřední svaz lékárníků žádá všechny lékárníky, kteří nejsou zaměstnání nezbytnými pracemi, aby se přihlásili k službě v poškozených lékárnách k zajištění léčiv. Přihlášky přijímá Lékařský dům, Praha II, Malá Štěpánská 13.

14.50 hod.

Opakování zpráv od 14.01 hod. v bloku.

14.55 hod.

Opakování bloku zpráv ze 14.50 hod.

15.00 hod.

Opakování zpráv ze 14.50 hod. v bloku.

15.04 hod.

Opakování telegramu z 14.25 hod.

15.05 hod.

Opakování telegramu z 14.26 hod.

15.07 hod.

Všichni strážníci železniční ochranné policie Československých státních drah, hlase se ihned do služeb ministerstva dopravy a techniky, kde obdržíte další dispozice.

Podepsáno: velitelství sboru.

15.08 hod.

Zaměstnanci vojenských zásobáren v Dejvicích, nastupte okamžitě do zaměstnání k přejímání skladů.

Podepsána: Česká národní rada.

15.09 hod.

Silniční orgány! Dbejte, aby nebyly poškozovány nebo odstraňovány silniční výstražné a orientační tabulky. Je třeba přelepit nebo přetřít krycí barvou německé texty. Také je třeba věnovat zvýšenou pozornost silničním objektům, aby nebyly zničeny nebo poškozeny některé z mostů.

Podepsána: Česká národní rada.

15.10 hod.

Za účelem nejrychlejší repatriace zajatců hlase všechny veřejné orgány velitelství Prahy po vyslechnutí tohoto rozkazu do 24 hodin vojenskému velitelství v Praze I – štábní oddělení, počet zajatců jimi internovaných s udáním místa.

15.11 hod.

Městská plynárna v Michli žádá své zaměstnance, aby okamžitě nastoupili do práce!

15.12 hod.

Zaměstnanci obecních jatek, dostavte se ihned do práce! Zaměstnanci bydlicí v Praze VII musí se dostavit do práce nejpozději během půlhodiny.

15.13 hod.

Na uvolnění vodních tratí pro dopravu zboží žádají se stavební dělníci, zvláště dělníci firmy „Lanna“, aby se ihned dostavili do práce.

15.14 hod.

Věžnice na Pankráci žádá, aby se zaměstnanci ihned dostavili do služby!

15.15 hod.

Pozor! Pozor! Doporučujeme, aby v místech, kde je poškozen vodovod a voda se bere ze studní, aby tato voda byla převažována!

15.16 hod.

Místní národní výbory, oznamte svým dobrovolným sanitním četám, kam budou odnášena těla našich padlých, drahých spoluobčanů:

- Praha I   Jakubská ulice, kostel svatého Jakuba.
Praha II   Štěpánská ulice, kostel svatého Štěpána.
Praha III   Dolní Nové Město, Petrská ulice, kostel svatého Petra.
Praha IV   Kostel na Strahově.
Praha VII   Na Maninách, bio Domovina. Strossmayerovo náměstí, československý kostel.
Praha XIV   Palackého třída, Husův sbor.
Praha XIII   Vršovice, bývalá Bismarckova – nyní Palackého třída, kostel.
Praha XVIII   Sřešovice, hotel „Telinger“, Na Marjance.
Praha XIX   Dejvice, Bachmačské náměstí, Československý kostel.
                    Dejvice, Bořislavka, hostinec „U Blabolilů“.

Kromě uvedených slouží jako střediska všechny nemocnice. Mrtvá těla Pražanů budou také ukládána do márníc.

Podepsána: zdravotnická komise České národní rady.

15.25 hod.

Pozor! Pozor! Voláme své rozhlasové spolupracovníky na Mělníce. Hlaste nám ihned poslední telefonickou zprávu! Čekáme! Naši hlasatelé pro ruská a anglická hlášení jsou připraveni.

15.30 hod.

Opakování výzvy z 15.25 hod.

15.32 hod.

Praha volá leteckou pomoc pro Mělník – anglicky, rusky.

Mělník je právě bombardován německým letectvem. Voláme ruské a anglo-americké vzdušné síly, aby mu přispěly na pomoc!

15.34 hod.

Opakování výzvy z 15.32 hod. – rusky, anglicky.

15.35 hod.

Zde je Praha! Mělník! Slyšeli jsme vás. Vše je zařízeno!

15.36 hod.

Pražský rozhlas volá letiště ve Kbelích! Pomozte podle možností bombardovanému Mělníku!

15.40 hod.

Voláme stanici Mělník! Zkušebna se snaží docílit spojení! Podle možností hlase situaci!

15.42 hod.

Opakování výzvy z 15.32 hod. – anglicky, rusky.

15.45 hod.

Opakování výzvy z 15.32 hod. – česky, rusky, anglicky.

15.55 hod.

Vaši zprávu jsme zachytili. Postrádáme vaše hlášení o situaci.

16.00 hod.

Výzva Čs. vojenského velitelství zaměstnancům hotelu „Alcron“ – česky.

Zaměstnanci hotelu „Alcron“ necht' se dostaví do svého zaměstnání za důležitou práci do 16 hodin 30 minut. Nedostaví-li se, bude nutno z jejich neuposlechnutí vyvodit důsledky.

16.03 hod.

Opakování hlášení z 15.55 hod.

16.10 hod.

Opakování výzvy z 15.32 hod. – česky, rusky, anglicky.

16.13 hod.

Opakování výzvy z 15.32 hod. – česky, rusky, anglicky.

16.15 hod.

Opakování výzvy z 16.00 hod.

16.17 hod.

Opakování výzvy z 15.15 hod.

16.25 hod.

Praha volá Mělník – česky.

Slyšeli jsme vás! Vše je zařízeno. Tanková pomoc jede. Volali jsme spojeneckou leteckou pomoc!

16.27 hod.

Opakování výzvy z 15.16 hod.

16.30 hod.

Pozor! Pozor! Dnešním dnem počínaje byl ustaven vojenským velitelem hlavního města Prahy gardový plukovník Klímenko. Stanoviště má v Praze XIX, budově generálního štábu.

16.31 hod.

Opakování výzvy z 08.15 hod.

16.32 hod.

Jednotky československé státní motorizované policie nechť vstoupí neprodleně ve styk s pražskou požární pohotovostí, aby po dohodě s ní zdolaly požáry ve Velké Praze.

16.33 hod.

Opakování výzvy z 14.44 hod.

16.34 hod.

Opakování výzvy z 15.07 hod.

16.35 hod.

Opakování výzvy z 08.15 hod.

16.37 hod.

Všichni členové zasedací komise se ohlásí z příkazu Národního výboru obilního svazu v kancelářích Živnobanky, Plodinové burzy a revizního oddělení. Zaměstnanci interní a externí služby se dostaví pokud jsou v Praze, tamtéž.

Podepsán: národní výbor obilního svazu.

16.38 hod.

Všichni členové se ohlásí z příkazu Národního výboru v Praze ve své úřadovně Praha XII-Vinohrady.

16.39 hod.

Zaměstnanci Československé společnosti labské, dostavte se ihned do holešovického přístavu k zabezpečovacím pracím!

16.40 hod.

Zaměstnanci pražských hřbitovů, především Olšanských, nastupte ihned do práce!

16.41 hod.

Vojenský velitel Prahy nařizuje: Zaměstnanci tiskáren Vojenského zeměpisného ústavu necht' ihned nastoupí do práce v Praze VII, Vinařská 1! Ostatní členové se dostaví do správních kanceláří!

16.42 hod.

Zpráva o stavu internovaných v zámečku „Jenerálka“ – česky.

Rukojmí, odveččená gestapem do vily „Jenerálka“, sdělují svým rodinám, že jsou všichni zachráněni a jsou zdraví. Jsou mezi nimi: docent dr. Vladimír Krajina, ministr dr. Kamil Krofta, Jaroslav Kvapil, ministr dr. Ivan Dérer, vyslanec Heidrich, spisovatel Zdeněk Němeček.

16.44 hod.

Československý svaz řemesla nařizuje, aby autosprávkárny okamžitě zahájily práce na opravách motorových vozidel, která jim byla dána do opravy armádou sovětskou, nebo naší, nebo členy Československého ústředního svazu dopravy! Ústřední svaz řemesla v Československé republice nařizuje dále, aby všichni zaměstnanci organizací Ústředního svazu řemesla nastoupili do práce dne 10. května 1945 ráno. Zaměstnanci potravinářských organizací nastoupí práci ihned!

16.45 hod.

Opakování zprávy z 16.42 hod.

16.46 hod.

Výzva ČNR všem pracujícím – česky.

V důležité chvíli každý na své místo! Všichni zaměstnanci, informujte se u svých podniků na svých místech!

16.50 hod.

Opakování výzvy z 08.57 hod. 7. května.

16.55 hod.

Pozor! Pozor! Dostáváme zprávy, že se na mnohých místech objevila hnízda odporu německých nacistů. Proto pozor! Také si dejte pozor při prohlídkách prázdných německých bytů! Němci byli silně ve svých bytech vyzbrojeni a mohou se ještě na mnohých místech skrývat!

17.00 hod.

Opakování výzev k zaměstnancům různých odvětví v bloku.

17.20 hod.

Opakování upozornění z 16.55 hod.

17.25 hod.

Oběti pouličních bojů jsou také uloženy v patologickém ústavu v Praze II, na Albertově a v Hlavově patologickém ústavu.

17.30 hod.

Praha žádá o zastání volných pracovních vlaků – česky.

17.31 hod.

Výzva dopravnímu úřadu v Lounech – česky.

Projeďte okamžitě motorovou drezínou trať Most – Duchcov a zjistěte, zda je trať ve směru na Louny v pořádku a zda lze zahájit normální provoz!

17.32 hod.

Zaměstnanci továren na výrobu rentgenových přístrojů a ti, kteří dovedou tyto přístroje opravovat, necht' se dostaví ve čtvrtek do Modřan. Volejte na tel. č. RF 160-91, RF 160-13.

17.34 hod.

Stavební úřad Praha vyzývá všechny dlaždiče, aby se přihlásili k opravě pražských ulic!

17.35 hod.

Volá Československý rozhlas na vlně 415, 472 a 270,2 m:

Česká národní rada vydala toto prohlášení: Všechny moc i práva k dalšímu rozhodnutí v obcích, městech, městských čtvrtích, továrnách a závodech všeho druhu na území Čech, Moravy a Slezska v hranicích první Československé republiky náleží národním

výborům. Moc musí být vykonávána v duchu a v rámci Československé republik a České národní rady.

Podepsána: Česká národní rada.

17.45 hod.

Členové všech rozhlasových orchestrů a Český pěvecký sbor, nastupte zítra, tj. 10. května 1945, v 10 hodin dopoledne do budovy Československého rozhlasu na Fochově třídě!

18.00 hod.

Kamenný Přívoz! Výprava, která odjela nákladním automobilem z Kamenného Přívozu a přivezla na výzvu rozhlasu předměty miliónové hodnoty, dojela šťastně do Prahy. Občané, jménem národa vám děkujeme.

18.02 hod.

Firma „Junkers“ žádá, aby se všichni její zaměstnanci dostavili zítra do práce!

18.03 hod.

Členové Sokola a proletářských tělocvičných organizací, pokud jich není třeba v boji, necht' se dostaví v krojích do tělocvičen.

18.05 hod.

Rudá armáda při svém postupu osvobodila koncentrační tábor ve Schwesenburgu. Byli zde nalezeni živi a zdraví mimo jiné dr. Lokver, dr. Šturma, jeho bratr, mnoho českých hochů a pan Kalabza z Klatov.

18.07 hod.

Mezinárodní červený kříž vyzývá všechny lazarety, ozdravovny a nemocnice, aby ihned hlásily potřebu mléka na tel. č. 435-27.

18.10 hod.

Všichni zaměstnanci elektrických provozoven Kolbenky a dělníci slévárny, necht' ihned nastoupí do práce!

18.12 hod.

Všichni zaměstnanci Pražské paroplavební společnosti necht' se ihned dostaví do služby!

18.14 hod.

Důstojníci a tlumočníci ruského jazyka, hlaste se zítra ráno v 10 hodin v budově bývalého Zemského vrchního velitelství v Praze III, Malostranské náměstí.

18.15 hod.

Studentský národní výbor oznamuje: V revolučním boji za svobodu stojí čeští studenti po boku armády i dělnictva a tvoří v Praze i v ostatních městech, věrní své pokrokové tradici, Studentské legie. Po skončení bojů a zničení nacistických hnízd je úkolem Studentské legie zajištění všech studentských objektů a pomocná služba Národní radě. Z toho důvodu Studentský národní výbor nařizuje: Všichni studenti, pokud nemají jiného zvláštního určení, necht' se hlásí do služeb Studentské legie k zajištění studentských objektů! Vysokoškolští studenti se hlásí v Klementinu, tamtéž se hlásí absolventi středních škol. Středoškoláci se hlásí u svých profesorů tělesné výchovy. Ve venkovských obcích jsou pověřeny organizací Studentské legie akční výbory krajských studentských spolků. Po zajištění studentských objektů vykonává Studentský legie pořádkovou službu podle pokynů místních národních výborů. Studentská legie, vpřed! Ať žije Studentská legie! Ať žije legie pokroku!

Podepsán: Ústřední svaz demokratického studentstva.

18.25 hod.

Opakování zpráv od 17.32 hod. v bloku.

18.55 hod.

Rozloučení pracovníků Čs. revolučního rozhlasu z Husova sboru s posluchači – česky.

**Přepis vysílání Československého rozhlasu
21. srpna 1968**

21. srpna 1968

Je jedna hodina padesát pět minut.

Vážení posluchači, zůstaňte u svých přijímačů, probudte i teď v noci své známé, probudte naše spoluobčany ve svých domech, protože za malý okamžik bude Čs. rozhlas Praha vysílat mimořádně důležitou zprávu. Zůstaňte u svých přijímačů, probudte všechny své známé, za malý okamžik bude vysílat Čs. rozhlas mimořádně důležitou zprávu.

Hudba – swing (klarinet a smyčcový orchestr)

Jedna hodina padesát pět minut.

Vážení posluchači, zůstaňte u svých přijímačů. Zůstaňte, setrvejte u svých přijímačů, za malý okamžik budeme vysílat mimořádně důležitou zprávu.

Vážení posluchači, vysíláme zvláštní provolání předsednictva ÚV KSČ.

Včera 20. srpna 1968 kolem 23. hodiny překročila vojska Sovětského svazu, Polské lidové republiky, Německé demokratické republiky, Maďarské lidové republiky a Bulharské lidové republiky státní hranice Československé socialistické republiky. Stalo se tak bez vědomí prezidenta republiky, předsednictva Národního shromáždění, předsednictva vlády a prvního tajemníka ÚV KSČ a těchto orgánů. V těchto hodinách zasedalo předsednictvo ÚV KSČ a zabývalo se přípravou XIV. sjezdu strany. Předsednictvo ÚV KSČ vyzývá všechny občany naší republiky, aby zachovali klid a nekladli postupujícím vojskům odpor. Proto ani naše armáda, Bezpečnost a Lidové milice nedostaly rozkaz k obraně země. Předsednictvo ÚV KSČ považuje tento akt za odporující nejenom základní zásadám vztahů mezi socialistickými státy, ale za popření základních norem mezinárodního práva. Všichni vedoucí funkcionáři státu, KSČ i Národní fronty zůstávají ve svých funkcích, do nichž byli jako představitelé lidu a členů svých orgánů zvoleni podle zákonů a jiných norem platných v ČSSR. Ústavními činiteli je okamžitě svoláváno zasedání Národního shromáždění a vlády republiky a předsednictvo ÚV KSČ svolává plénum ÚV komunistické strany k projednání vzniklé situace. Podepsáno předsednictvo ÚV KSČ.

Čs. rozhlas se pokoušel prohlášení předsednictva ÚV KSČ vysílat krátce před druhou hodinou ráno. Všechny vysílače, které však máme k dispozici, byly postupně vyřazeny z provozu a dosud ani nevíme, kolik z vás tuto informaci slyšelo. Nevíme pochopitelně ani, zda nás vy, posluchači rozhlasu, slyšíte a posloucháte v tuto chvíli. Chceme ovšem zachovat s vámi svůj klid. Vyčkáváme pokyn naší vlády a předsednictva našeho Národního shromáždění. Přestože jsou odříznuty i některé telefonní linky z naší budovy, přestože nad budovou Čs. rozhlasu krouží od dvou hodin ráno cizí letadla. Jsme přesvědčeni, že stejně se budete chovat i vy a místo manifestování půjdete za chvíli nebo právě teď normálně do svého zaměstnání a budete se snažit na svých pracovištích dělat to, co je třeba. To je v tuto chvíli opravdu jediné možné řešení.

Vážení přátelé, v hodinách, které jsou zatím nejtěžší zkouškou pro naši vlast a každého občana naší republiky, vám znovu musím říci, že my pracovníci Čs. rozhlasu shromáždění tady v budově v Praze na Vinohradské třídě, stojíme zcela za prezidentem republiky, legální vládou a předsednictvem ÚV KSČ v čele s Alexandrem Dubčekem. Předsednictvo strany nepřetržitě zasedá. Někteří jste snad zachytili prohlášení, které předsednictvo vydalo. Poslední zprávy telefonické říkají, že před budovou Ústředního výboru jsou cizí jednotky. Ujišťujeme vás, že dokud budeme mít technické prostředky, splníme svou povinnost a budeme vás informovat o všem, co se děje po obsazení naší republiky jednotkami Varšavské smlouvy a tlumočit rozhodnutí jediné legální vlády a Dubčekova vedení strany, kterému ještě pořád věříme.

A já bych vás v tuto chvíli informoval, že podle zprávy, kterou jsme právě dostali, jsme odříznuti na našich státních vysílačích. Snad v této chvíli nemluvíme jen do větru, snad ještě rozhlas po drátě zůstává k naší dispozici. Jenom v krátkosti o tom, jak reaguje do těchto chvil svět na kritickou situaci v Československu. Naše dálkopisy normálně nefungují, jsme nadále odkázáni jen na poslech zahraničních stanic. Prezident Johnson svolal ve Washingtonu vojenskou radu, která se zabývá situací v Československu. Britský ministerský předseda Wilson přerušil dovolenou a vrací se urychleně do Londýna. O situaci v Československu byl ještě v nočních hodinách informován i západoněmecký kancléř Kiesinger. Podle nepotvrzených zpráv některých rozhlasových

stanic se mají sejít i Spojené národy. Nepotvrzená zůstává také zpráva o nabídce pomoci z rumunské strany. Podle zpráv vídeňského rozhlasu je hranice s Rakouskem obsazena sovětských pancéřovým vojskem. Na bratislavské vlně se vysílá program moskevského rozhlasu. Více informací vám do této chvíle nemůžeme poskytnout. Zbývá tedy znovu opakovat výzvu k zachování klidu, k návratu na vaše pracoviště, k hájení našich oprávněných míst v této vaší zemi.

Přečteme vám prohlášení ÚV KSČ

Opakování prohlášení předsednictva ÚV KSČ

Hudba

Symfonický orchestr (jiná hudba – Allegro)

Opakování prohlášení předsednictva ÚV KSČ – za slovy „odpor“ dodatek: Protože obrana našich státních hranic je nemožná.

Přátelé, právě jsme se dozvěděli, že naše vysílání slyšíte pouze v Praze a na Brněnsku. Tak tedy co vám, těm zbylým posluchačům Čs. rozhlasu můžeme k tomu, co jste právě slyšeli, ještě dodat. Jsme obsazeni vojsky Varšavské smlouvy. Čs. rozhlas se pokoušel prohlášení předsednictva ÚV KSČ vysílat krátce před druhou hodinou ráno. Všechny vysílače, které máme k dispozici, byly však postupně vyřazovány z provozu a dosud ani nevíme, kolik z vás tuto informaci slyšelo. Nevíme ani, zda nás vy, posluchači Čs. rozhlasu, slyšíte ještě v tuto chvíli. Chceme ovšem zachovat klid, vyčkáváme v tuto chvíli pokynu naší vlády a předsednictva našeho parlamentu. Přestože jsou odříznuty i některé telefonní linky z naší budovy, přestože nad naší budovou už od dvou hodin ráno slyšíme kroužit cizí letadla. Jsme přesvědčeni, že stejně se budete chovat i my že stejně jako my se budete chovat i vy. A místo manifestování že půjdete za chvíli normálně do zaměstnání a budete se snažit na svých pracovištích dělat to, co je třeba. A není to jen výzva. Je to i naše prosba, zejména k mladým lidem. Jděte, prosím, do práce a dělejte tam, co je třeba. To je zatím skutečně v tuto chvíli jediné možné řešení.

Hudba - krátká

Symfonická hudba – jiná

Opakování:

Vážení přátelé, v hodinách, které jsou zatím nejtěžší zkouškou pro naši vlast a každého občana naší republiky, Vám znovu musím říci, že my, pracovníci Čs. rozhlasu shromáždění tady v budově v Praze na Vinohradské třídě, stojíme zcela za prezidentem republiky, legální vládou a předsednictvem ÚV KSČ v čele s Alexandrem Dubčekem. Předsednictvo strany nepřetržitě zasedá. Z telefonických hlášení se dozvídáme, že kolem budovy Ústředního výboru se shromažďují zahraniční jednotky. Ujišťujeme vás, že dokud budeme mít technické prostředky, a máme jich už namálo, splníme svou povinnost a budeme vás informovat o všem, co se děje po obsazení naší republiky jednotkami Varšavské smlouvy a tlumočit rozhodnutí jediné legální vlády a Dubčekova vedení strany, jemuž pořád věříme.

Přátelé, slyšíte nás velice střídavě. Neboť po prvních slovech hlasatelů obvykle vysílačky zmlknou. Poslední informace říká, že nás slyšíte v Praze a na Brněnsku. Jsme tedy obsazení. Čs. rozhlas se pokoušel vysílat prohlášení předsednictva krátce před druhou hodinou ráno. Všechny vysílače však byly postupně vyřazován z provozu. Dosud stále nevíme, kolik z vás tuto informaci zná. Nevíme ani, zda nás posloucháte právě teď, v tuto chvíli. Pokud ano, rozšiřujte tuto informaci, rozšiřujte prohlášení předsednictva ÚV KSČ. Jsme přesvědčeni, že půjdete ráno do práce normálně. Že půjdete do svých zaměstnání a budete se snažit dělat to, co je třeba. Není to jenom výzva. Je to prosba zejména k mladým lidem. Jděte do práce a dělejte na svých místech, co je třeba. Je to v tuto chvíli jediné možné řešení.

Hudba - krátká

Symfonický orchestr, klarinet

Je pět hodin, jedna a půl minuty

A zároveň vás chceme upozornit, že posloucháte Čs. rozhlas Praha a že na vlně 197 m není vysílání Čs. rozhlasu. To, co tam snad slyšíte, v české a slovenské řeči, je tzv. vysílač Vltava, který nemá s Čs. rozhlasem nic společného.

A přátelé, chceme ještě dodat, že jsme přesvědčeni, že přestože ČSSR obsadila spojenecká vojska Varšavské smlouvy, že půjdete za chvíli normálně do svého zaměstnání a budete se snažit na svých pracovištích dělat to, co je třeba. Zejména tato výzva patří mladým lidem. Jděte do práce a dělejte, co je třeba. Je to v tuto chvíli jediné možné řešení. A pokud budeme mít technické prostředky, splníme svou povinnost a budeme vás informovat o všem, co se děje po obsazení naší republiky jednotkami Varšavské smlouvy a budeme tlumočit rozhodnutí jediné legální vlády a Dubčekova vedení strany, za kterým stojíme.

Hudba

Tympány

Pokoušíme se vás informovat jedinými prostředky, které nám zbyly. Opakujeme proto, že Praha a Československo je obsazeno vojsky Varšavské smlouvy. Chceme vás upozornit, že vysílač Vltava, který hovoří v českém a v slovenském jazyce, není vysílač československý, ale okupačních vojsk. Vyzýváme vás, vážení posluchači, abyste v duchu výzvy předsednictva ÚV KSČ, kterou jsme již mnohokrát vysílali, zachovali klid, to je jediná možná reakce. Abyste vyčkali dalších prohlášení našich ústavních činitelů. Předsednictvo ÚV KSČ stále ještě zasedá. Jakmile se něco dalšího dozvíme, znovu se vám přihlásíme.

Hudba - krátká

Smyčce

Nevíme, kdo všechno nás v tuto dobu poslouchá, ale pokoušíme se vás informovat všemi prostředky, které nám zatím zbyly.

Přátelé, víme, že nás neposloucháte jenom v českých zemích, prý nás posloucháte i na Slovensku. Tedy Češi i Slováci, na vlně 210 vysílá špatnou češtinou a špatnou slovenštinou ilegální vysílačka okupačních vojsk, která se nazývá Vltava. Upozorňujeme posluchače, že tato vysílačka nemá s Čs. rozhlasem nic společného.

Současně vás vybízíme ke klidu, který je jediným možným řešením této situace. Nedopust'te, prosím, žádné provokace. Chovejte se klidně a nedovolte, aby si kdokoli mohl najít jakoukoli záminku pro ozbrojený zásah.

Posluchači v Čechách a na Slovensku, nedopust'te konfrontaci s cizími jednotkami, které by vyústily ve srážku. Všude, kde se dostáváte do kontaktu s okupačními jednotkami, vysvětlujte vojákům, že v Československu až do jejich příchodu byl klid a pořádek, že je považujeme za přátele, ale že si pořádek musíme udržet my sami, bez jejich pomoci, bez jakéhokoli vměšování. Čs. rozhlas, skutečný Čs. rozhlas, stojí nadále za legální vládou, vedením Dubčekovy strany a prezidentem republiky. Znovu opakujeme, že na vlně 210 vysílá špatnou češtinou a špatnou slovenštinou ilegální vysílačka okupačních vojsk, která si říká Vltava. Upozorňujeme posluchače, že s Čs. rozhlasem nemá toto vysílání nic společného. Snažte se zachytit vysílání Čs. rozhlasu na nejrůznějších stanicích. Nevíme, které jsou právě v povozu a na kterých vlnách nás můžete zaslechnout. Hleďte na stupnici, kde vysílá ještě Čs. rozhlas Praha. Ještě jednou vás vybízíme v toto smutné ráno, kdy byla ČSSR obsazena okupačními jednotkami, ještě jednou vás vybízíme ke klidu, který je jediným možným řešením této složité situace. Nedopust'te žádné provokace. Chovejte se klidně a nedovolte, aby si kdokoli mohl najít jakoukoli záminku pro ozbrojený zásah. Dojde-li někde k vojenské konfrontaci, bude to považováno za provokaci z naší strany a bude se tím zdůvodňovat nutnost zásahu. Nedopust'te, aby konfrontace přešly v ozbrojené srážky. Poslouchejte Čs. rozhlas.

Tady je Čs. rozhlas Praha a pokud víme, také Čs. televize. Přátelé, posloucháte vysílání legálního Čs. rozhlasu. Upozorňujeme vás, že na vlně 210 vysílá špatnou češtinou a špatnou slovenštinou ilegální vysílačka okupačních vojsk, která si říká Vltava. Upozorňujeme vás, že toto vysílání nemá s Čs. rozhlasem nic společného. A současně vás v tuto smutnou chvíli, kdy ČSSR byla obsazena vojsky Varšavské smlouvy, vybízíme všechny ke klidu. Je jediným možným řešením naší situace. Nedopust'te, přátelé, aby kdokoli mohl zneužít této situace a najít si záminku pro ozbrojený zásah.

Znovu vás prosíme, tam, kde se setkáváte s příslušníky okupačních jednotek, nedopusťte, aby došlo k otevřené srážce, bylo by to považováno za provokaci a byl by tím odůvodněn další zásah. Tam, kde přicházíte do kontaktu se zahraničními jednotkami, vysvětľujte vojákům, že v této zemi byl až do jejich příchodu naprostý klid, žádná hrozba kontrarevoluce tady nebyla, vysvětľujte jim, že je považujete za přátele, ale že pořádek v této zemi musíme udržet my. Snažte se poslouchat Čs. rozhlas na nejrůznějších stanicích, my nevíme, na kterých nás můžete chytit, nevíme, které vysílače jsou v provozu. Upozorňujeme vás, že legální Čs. rozhlas stojí nadále za vládou této země, jejím prezidentem a vedením strany v čele s Alexandrem Dubčekem.

Vážení rozhlasoví a televizní posluchači, v tuto chvíli podle našich informací stále ještě zasedá předsednictvo ÚV KSČ a vláda republiky.

Hudba - krátká

klavír

...rozhlasu a televize, v Čechách a na Slovensku, hovoříme k vám v hodině, která je zatím nejtěžší zkouškou pro naši vlast, největší zkouškou pro každého našeho občana této republiky. Posloucháte legální vysílání Čs. rozhlasu. Legální proto, že na vlně 210 vysílá špatnou češtinou a špatnou slovenštinou ilegální vysílačka okupačních vojsk, která si říká Vltava. Upozorňujeme posluchače, že s Čs. rozhlasem nemá toto vysílání nic společného. Pokud jste na této vlně zachytili informaci, že vedoucí politická místa v naší republice požádala Varšavskou smlouvu o zásah, naše informace se od těchto poněkud odlišují. Poslední zprávou, kterou jsme dostali, bylo prohlášení předsednictva ÚV KSČ Všem lidu Československé socialistické republiky.

Včera 20. srpna 1968 kolem 23. hodiny večer překročila vojska Sovětského svazu, Polské lidové republiky, Německé lidové republiky, Maďarské lidové republiky a Bulharské lidové republiky státní hranice Československé socialistické republiky. Stalo se tak bez vědomí presidenta republiky, předsednictva Národního shromáždění, předsednictva vlády a prvního tajemníka ÚV KSČ a těchto orgánů. V těchto hodinách zasedalo předsednictvo ÚV KSČ a zabývalo se přípravou XIV. sjezdu strany. Předsednictvo ÚV KSČ vyzývá všechny občany naší republiky, aby zachovali klid a

nekladli postupujícím vojskům odpor. (*Vynecháno: protože obrana našich státních hranic je nemožná*). Proto ani naše armáda, Bezpečnost a Lidové milice nedostaly rozkaz k obraně země. Předsednictvo ÚV KSČ považuje tento akt za odporující nejenom základní zásadám vztahů mezi socialistickými státy, ale za popření základních norem mezinárodního práva. Všichni vedoucí funkcionáři strany i Národní fronty zůstávají ve svých funkcích, do nichž byli jako představitelé lidu a členů svých orgánů zvoleni podle zákonů a jiných nařízení platných v ČSSR. *Oproti původnímu znění pozměněno:* předsednictvo ÚV KSČ svolalo plénum ÚV KSČ k projednání vzniklé situace. Podepsáno předsednictvo ÚV KSČ.

... na Moravě i na Slovensku. Posloucháte vysílání Čs. rozhlasu Praha. Upozorňujeme vás ještě jednou, že na vlně 210 m vysílá ilegální vysílačka Vltava, vysílačka okupačních vojsk Varšavské smlouvy. Upozorňujeme posluchače, že s Čs. rozhlasem nemá toto vysílání nic společného. A v souladu s prohlášením ÚV KSČ vás vybízíme ještě jednou ke klidu.

Právě jsme dostali zprávu, že na naše vysílání najely všechny vysílače. Doufáme, že teď nás budete moci všichni a všude slyšet. Poslouvejte Čs. rozhlas, který nadále stojí za legální vládou této země, jejím prezidentem a Dubčekovým vedením strany.

Vážení přátelé, poslouvejte pouze oficiální informace Dubčekova vedení, neposlouvejte... nebo nedávejte... nevěnujte pozornost vysílači Vltava, nepřebírejte instrukce od tohoto vysílače. Nevyvolávejte žádné konflikty, vysvětlujte našim přátelům ze... z okupačních jednotek, aby... naši situaci. Vysvětlujte jim, že u nás byl klid do tohoto okamžiku, nevyvolejte žádný konflikt. Jděte do práce, ale zahajte pasivní rezistenci, neposlouvejte nikoho jiného než naši vládu, Černíkovu vládu a Dubčekovo vedení KSČ.

Přátelé, pokud jste na ilegálním vysílači okupačních vojsk, který si říká Vltava, zachytili informaci, že vedoucí politické místa ČSSR požádala o zásah jednotky Varšavské smlouvy, tato informace se liší od toho, co jsme my naposledy dostali od našeho předsednictva ÚV KSČ.

Opakováno stanovisko ÚV KSČ

Přátelé, a stejně jako předsednictvo ÚV KSČ vás my, pracovníci Čs. rozhlasu vybízíme ke klidu. Je v této chvíli jediným možným řešením. Nedopusťte žádné provokace, chovejte se klidně a nedovolte, aby si kdokoli mohl najít jakoukoli záminku pro ozbrojený zásah. V tuto chvíli nám přišla také jedna informace, sem do studia, je až z Karlových Varů. Předsednictvo OV KSČ v K. Varech se podle dnešního ranního prohlášení ztotožňuje se stanoviskem ÚV KSČ, že tento krok, rozumí se obsazení ČSSR jednotkami Varšavské smlouvy, není v souladu se spojeneckými smlouvami. Dnes ve tři hodiny ráno se dostavili na předsednictvo OV KSČ v K. Varech dva velitelé sovětské armády, která dorazila do K. Varů, a oznámili toto: Sovětská armáda prý přijíždí do Československa, aby plně zabezpečila naše hranice s NSR a Rakouskem. V karlovarském okrese, podle prohlášení sovětských velitelů, zůstanou menší jednotky, které mají navázat spolupráci s našimi orgány a nabídnout jim svoji pomoc. Předsednictvo karlovarského okresního výboru upozornilo, že se na Karlovarsku nevyskytly žádné případy, které by vyžadovaly pomoc a součinnost spojeneckých armád. V této situaci se předsednictvo OV KSČ v K. Varech obrátilo na všechny občany Karlovarska, aby zachovali rozvahu a obtížnou situaci ještě nezhoršili. Současně předsednictvo OV v K. Varech ve svém prohlášení zdůraznilo, že stojí plně za politikou vyjádřenou v Akčním programu Komunistické strany a v programovém prohlášení vlády. Přátelé, posloucháte vysílání Čs. rozhlasu. Ještě jednou, zachovejte klid a nedopusťte, aby si kdokoli mohl najít záminku pro ozbrojený zásah.

Hudba - krátká

Symfonický orchestr

V této chvíli, která nesnese velkých slov, nedokáží nic jiného než připomenout termín Jiřího Hanzelky: Hodina pravdy. Kolikrát jsme diskutovali mezi sebou i na stránkách různých časopisů o charakteru našich národů. Nyní nastala chvíle, kdy je možné, kdy je nutné tento charakter prokázat. Nikoli snad akcemi, které by vedly ke zbytečné tragédii lidu této země. Ale na otázku, zač stojí tyto národy, český a slovenský, je moudré

odpovědět jediným způsobem: stát za programem demokratického socialismu, který jsme si schválili, stát za lidmi, které jsme si zvolili. A neuznat lidi, kteří se dnešním dnem budou snažit postavit do čela národa, lidu, pracujících, do čela kohokoli, kdo je vlastně v tomto čele mít nechtěl. Neboť toto už jsme jednou zažili a čekat znova dvacet let by byla příliš dlouhá doba. Proto a jenom proto vás vyzýváme ke klidu. K tomu, abyste odešli do práce a tam hájili své představitele, které jste si zvolili a kterým věříte. Proti těm, kteří by si rádi i na ohni hořícího domu přihlíželi svoji polívčičku. Prosíme vás, věřte nám, věřte nám i proto, že naše vysílače jsou vyrazovány jeden za druhým a opravdu nevíme, jak dlouho nás ještě uslyšíte. Právě tak, jako jsme říkali v minulých týdnech Věřte nám, věříme vám.

(Slovensky) Vážení přátelé, před chvílí jsme dostali zprávu, že některé slovenské vysílače přebírají program z Prahy. Proto se obracíme nejen k českým, ale i slovenským posluchačům a opakujeme výzvu, kterou adresuje ÚV KSČ všemu lidu ČSSR. Výzva zní:

Opakováno prohlášení ÚV KSČ – slovensky.

Přátelé, a v souladu s prohlášením předsednictva ÚV KSČ vás i my, pracovníci Čs. rozhlasu, vybízíme ke klidu. Prosíme vás o klid už proto, že Čs. rozhlas je v tuto chvíli patrně jediným a posledním zdrojem legálních informací Dubčekova vedení, Černikovy vlády a Smrkovského parlamentu. Poslouchejte Čs. rozhlas, ale nechoďte před něj, protože to by se mohlo stát velice vítanou záminkou k ozbrojenému či jinému zásahu. A ještě tři stručné informace, které jsme dostali v toto smutné ráno sem do studia ze tří krajů republiky. Z Karlových Varů nám telefonovali, že v 5 hodin ráno vydalo předsednictvo ÚV KSČ prohlášení, v němž se ztotožňuje se stanoviskem předsednictva ÚV KSČ a prohlašuje, že tento krok, tedy obsazení ČSSR jednotkami Varšavské smlouvy, není v souladu se spojeneckými smlouvami. Také z Ústí nad Labem nám telefonovali, že předsednictvo severočeského KV KSČ stojí plně za Ústředním výborem a bude dále hájit politiku nastoupené cesty k demokratizaci naší vlasti. Poslední informace je z krajevého studia Plzeň. Vysílalo v těchto chvílích prohlášení předsednictva KV KSČ, v němž se plně staví za prohlášení ÚV KSČ a vyzývá ke klidu všechny občany západních Čech. Podle posledních zpráv jsou vojska Varšavské

smlouvy asi 10 km od Plzně. V městě samotném je zatím klid. Přátelé, ještě jednou: Klik a rozvahu! Je to jediné možné řešení v tuto chvíli. Nedopusťte provokace, nedopusťte, aby kdokoliv si našel jakoukoliv záminku k ozbrojenému zásahu. Přátelé, rozejděte se od budovy rozhlasu!

V redakci Rudého práva je připraveno zvláštní vydání s provoláním předsednictva a s tímto prohlášením redakce Rudého práva: Redakční kolektiv Rudého práva v této vážné hodině stojí bez výhrad za předsednictvem ÚV KSČ a ztotožňuje se s jeho prohlášením ke vzniklé situaci. Stojíme pevně za Dubčkovým vedením KSČ, za prezidentem ČSSR Ludvíkem Svobodou, za Černíkovou vládou republiky – praví se v prohlášení Rudého práva, které dále pokračuje: Obracíme se na všechny československé komunisty, na všechny občany ČSSR: Soudruzi, občané! V této vážné chvíli našich dějin nic není tak zapotřebí jako to, abychom všichni zachovali důstojný klid a rozvahu. Je to jediná možná cesta, jak utvořit podmínky pro urychlenou likvidaci vzniklé situace. Prokažme, že československý lid je s to vyřešit si své životní závažné problémy samostatně s klidnou rozvahou, a s důstojností a směrlostí, kterou již nejednou ve své historii prokázal.

A teď se na vás, vážení posluchači, obracíme my všichni, pracovníci Čs. rozhlasu. Naše prohlášení je stručné, protože věříme, že za naše stanovisko považujete všechno to, co jsme vysílali do této chvíle a nadále budeme vysílat, dokud budeme mít technické prostředky v rukou. My, pracovníci Čs. rozhlasu stojíme za prezidentem republiky, legální vládou a předsednictvem strany v čele s Alexandrem Dubčekem. Konkrétně tuto důvěru a podporu můžete vy všichni dokázat především tím, že zachováte důstojnost, že se nedáte vyprovokovat k akcím, které by přerostly v krveprolití. Prožíváme nejtěžší chvíle našeho života od konce války. Věříme, že klidem a rozvahou zachováme naděje zrozené v lednu. Tolik vám mám říci za nás za všechny, vám známé i neznámé pracovníky Čs. rozhlasu.

A na závěr ještě upozornění: Na vlně 210 vysílá špatnou češtinou a špatnou slovenštinou ilegální vysílačka Vltava. Je to vysílačka okupačních vojsk a upozorňujeme vás, že Čs. rozhlas s ní nemá nic společného. Posloucháte vysílání Čs. rozhlasu Praha.

Hudba

Symfonický orchestr

Hlásí se vám Čs. rozhlas Praha, ta Praha, kterou jste poslouchali jako svobodnou Prahu od ledna tohoto roku. Přečteme vám provolání ÚV KSČ: Všemmu lidu ČSSR (*opakováno prohlášení ÚV KSČ*)

(*Slovensky*) Před chvílí jsme dostali do studia tuto zprávu z redakce Rudého práva (*opakováno prohlášení redakce RP*)

Posloucháte Čs. rozhlas, vysílá Praha. O páté hodině dnes ráno vydalo předsednictvo OV KSČ v Karlových Varech prohlášení, v němž mimo jiné praví: Předsednictvo OV KSČ v K. Varech se ztotožňuje se stanoviskem předsednictva ÚV KSČ, že tento krok není v souladu se spojeneckými smlouvami. Dnes ve tři hodiny ráno se dostavili na předsednictvo OV KSČ v K. Varech dva velitelé sovětské armády, která dorazila do K. Var, a oznámili toto: Sovětská armáda prý přijíždí do Československa, aby plně zabezpečila naše hranice s NSR a Rakouskem. V karlovarském okrese podle prohlášení sovětských velitelů zůstanou menší jednotky, které mají navázat spolupráci s našimi orgány a nabídnout jim svoji pomoc. Předsednictvo karlovarského OV KSČ upozornilo, že se na Karlovarsku nevyskytly případy, které by vyžadovaly pomoc a součinnost spojeneckých armád. V této situaci se předsednictvo OV KSČ v K. Varech obrátilo na všechny občany Karlovarska, aby zachovali rozvahu a obtížnou situaci ještě nezhoršili. Současně předsednictvo OV v K. Varech ve svém prohlášení zdůraznilo, že stojí plně za politikou vyjádřenou v Akčním programu strany a v programovém prohlášení vlády.

Krajové studio Plzeň vysílalo před chvílí prohlášení předsednictva KV KSČ, ve kterém se také plně staví za prohlášení ÚV strany a vyzývá ke klidu všechny občany západních Čech. Podle posledních zpráv jsou vojska Varšavské smlouvy asi 10 km od Plzně. Ve městě samotném je zatím klid.

Z Ústí nad Labem nám telefonovali, že předsednictvo severočeského KV KSČ rovněž stojí plně za ÚV a bude dále hájit politiku nastoupené cesty k demokratizaci naší vlasti. Telefonovali nám i z Hradce Králové, kde urychleně zasedá východočeský KV KSČ. Zároveň pracovníci studia Čs. rozhlasu v Hradci Králové vyslovují svoji plnou podporu předsednictvu ÚV KSČ.

(Slovensky) A teď se na vás obracíme my všichni, pracovníci Čs. rozhlasu. Naše prohlášení je stručné. *(Ve slovenštině opakováno prohlášení pracovníků Čs. rozhlasu)*

Hudba

klavír

...a mnohem laskavěji, těmi, kteří se dopu...

...vznikajících mládežnických organizací, které se sešlo – tato organizace se sešla v noci na dnešek a odsuzuje okupaci naší socialistické země jednotkami zemí Varšavské smlouvy. Domníváme se – říká se v prohlášení – že v naší republice není žádných důvodů k obavám o osud socialismu a že řešení našich vnitřních problémů je zásadně věcí našeho pracujícího lidu. Stojíme pevně za prezidentem republiky, vládou Československé republiky a Dubčekovým vedením strany a vyzýváme všechny mladé lidi východočeského kraje ke klidu a rozvaze. Poslouchejte zásadně pokyny našich ústavních činitelů.

My se odsud z rozhlasového studia připojujeme k tomuto prohlášení vedení KV ČSM. Upozorňujeme vás, že vysílá tzv. vysílačka Vltava, která tvrdí, že Československo požádalo o vyslání vojsk Varšavské smlouvy proti kontrarevolučním silám v Československu. To jsou nepravdivá tvrzení, vysílaná v českém a slovenském jazyce na vysílačce Vltava. Poslouchejte Čs. rozhlas, který je dosud, a doufá... doufejme, že ještě delší dobu bude, v rukou novinářů, kteří přijímají pokyny v této těžké situaci pouze od vedení KSČ, od zákonně zvolené vlády ČSSR.

(Slovensky) Vážení přátelé, před chvílí jsme dostali dálnopisem i první prohlášení ze Slovenska. *Prohlášení ve slovenštině*

Před chvílkou volala posluchačka z Prahy Malešic a říkala nám, že cizí letadla shazují letáky, tištěné, tedy předem připravené letáky, v nichž se tvrdí, že prezident Svoboda byl svržen jakousi klíčkou, a prohlašují Antonína Novotného za prezidenta Československé republiky. K tomu chci říci, že legálním prezidentem této republiky, hlavou našeho státu je a nadále pro nás pro všechny zůstává Ludvík Svoboda. Nevěřte

podobných letákům. A teď vám přečtu prohlášení, které nám právě zatelefonoval MV KSČ v Praze.

Občané a občanky, Pražané! Naše město prožívá snad nejtěžší chvíle našich současných dějin. Nejednou v minulosti byla naše Praha obsazena cizími silami. Poté vždy národ prožíval těžké zkoušky. Poprvé v dějinách je nyní naše město obsazeno vojsky spojeneckých a spřátelených zemí. Jaké následky tento bezpříkladný čin bude mít pro osud našeho města, našich národů a pro vývoj socialismu, nelze ještě říci. V této chvíli můžeme pouze povědět to, aby Pražané v duchu nejlepších tradic svého města zůstali věrní sobě, neochvějně setrvali v pevném postoji za Dubčekovým vedením komunistické strany a za zákonnými orgány státu. Voláme všechny Pražany, především pražské dělnictvo: Zabraňte všem případným provokacím. V dané chvíli se nelze ubránit silou. Naší obranou musí být důstojný a uvážlivý postup. Neochvějná věrnost vývoji, který jsme nastoupili v lednu. Podepsán MV KSČ.

Také z Ostravy nám před chvílí telefonovali zaměstnanci moravských chemických závodů, že plně podporují a stojí za politikou Dubčkova vedení KSČ a legální vlády naší republiky. Podle telefonických informací byly Vítkovické železárny a Nová huť Klementa Gottwalda obsazeny sovětskou armádou.

U mikrofonu je spolu s námi i předseda MV SČN v Praze Jiří Ruml. Dnes ráno v osm hodin se v Praze schází předsednictvo Svazu československých novinářů, aby vyhlásilo své stanovisko k současné situaci. Novináři chtějí vyjádřit svou podporu legálnímu prezidentovi, legální vládě, legálnímu vedení KSČ. Nikomu jinému sloužit nebudeme v přesvědčení, že nás podporuje většina československého obyvatelstva.

A pro tuto chvíli vás ještě chceme seznámit se zprávou, kterou jsme dostali z Liberce. Předsednictvo OV KSČ v Liberci na svém dnešním nočním zasedání projednalo situaci vzniklou příchodem armád Varšavské smlouvy do naší země a zaujalo k tomu toto stanovisko: Prohlašujeme, že tento akt je v rozporu se všemi našimi spojeneckými smlouvami s účastníky členských zemí Varšavské smlouvy a že porušil naši státní suverenitu. Předsednictvo OV KSČ souhlasí se stanoviskem předsednictva ÚV KSČ a vlády o zachování klidu a pořádku a plně se staví za naši legální vládu v čele s prezidentem republiky, soudruhem Svobodou, s ing. Černíkem a za vedení strany

v čele se soudruhem Dubčekem. Občané libereckého okresu, – obrací se výzva OV KSČ v Liberci – zachovejte klid a nenechte se vyprovokovat k nepředloženým akcím, které by mohly vést k vážným důsledkům. Tolik text prohlášení předsednictva OV KSČ v Liberci.

Hudba

tompány

Pokud je to možné, dostáváme další telegramy podporující ÚV KSČ v čele s A. Dubčekem a legální vládu této republiky. Předsednictvo vysokoškolského výboru a zástupci stranických organizací na vysokých školách stojí za Dubčekem a prohlášení předsednictva. A dále komunisté a bezpartijní velitelství západního vojenského okruhu, kteří se shromáždili na veřejných stranických schůzích dnes v noci, vyslovují plnou podporu ÚV KSČ, vedeného soudruhem Dubčekem, vládě republiky, vedené soudruhem Černíkem, a souhlasí se stanoviskem předsednictva ÚV KSČ vydaným v ranních nočních hodinách 21. 8. 1968. Žádáme o okamžité svolání mimořádného sjezdu a vystoupení presidenta republiky, s. Svobody, v rozhlase.

A také sem přicházejí zprávy méně radostné. KV KSČ v Brně byl před deseti minutami obsazen okupačními vojsky. Zasedal od časných hodin ranních. Ve svém posledním usnesení vyzývá všechny občany ke klidu a ujišťuje, že stojí pevně za Dubčekem, Černíkovou vládou a presidentem Svobodou. Totéž prohlášení bylo dnes v ranních hodinách vydáno MV KSČ v Brně.

Dostali jsme také informaci, že rozhlasové stanice v Brně a Ostravě byly rovněž obsazeny okupačními armádami. V této souvislosti vás chceme upozornit, že pokud by nastalo přerušení ve vysílání nebo naše vysílače se napojily na jiný okruh, který by nepodporoval ÚV KSČ v čele s A. Dubčekem, abyste nepřikládali takovému vysílání žádnou váhu.

Máme tu zprávu z Trutnova. Po 5. hodině ráno, kdy projela Trutnovem okupační vojska PLR, promluvil k občanům trutnovského okresu pomocí rozhlasového studia v Trutnově předseda ONV František. Čermák. Tlumočil stanovisko rady ONV, která v noci zasedala a která se plně staví za prohlášení předsednictva ÚV KSČ.

Vážení přátelé, právě nám volali z Českých Budějovic, že naše vysílání na vlně 197 m začalo být rušeno silnou rušící stanicí. Pokud můžete, vážení přátelé Jihočeši, přeladte si na naše jiné vysílače. Nevíme přesně na který, nevíme, na kterém nás můžete poslouchat, musíte zkoušet stupnici.

A snad ještě několik informací o tom, jak se dívá na tuto situaci svět. Svět je samozřejmě vzrušen. Všichni vedoucí politikové se vracejí z dovolené. Ve Washingtonu zasedala vojenská rada, přední političtí činitelé v západní Evropě přicházejí do zasedacích síní. My také doufáme a věříme, že i lid socialistických zemí pochopí tu tragickou a dramatickou situaci, která se teď v Československu odehrává. Z Bělehradu zatím nemáme žádné zprávy, bělehradský rozhlas nevysílal zprávu o okupaci Československa, ale podle jedné jiné agenturní zprávy obyvatelstvo již bylo informováno ze zahraničních stanic a je rovněž touto zprávou krajně vzrušeno.

A zpráva z Brna: V Brně postupují sovětské jednotky na nákladních vozech směrem od letiště. Několik jich stojí před Hlavním nádražím, budovou KNV, bankou a na dalších místech. Lidé normálně chodí do práce. V první brněnské strojírně, kde byla naše zpravodajka, bylo v šest hodin všechno osazenstvo na místě, ale stroje se zatím nerozjely. Na trase z letiště do města jsou obsazena benzinová čerpadla okupačním vojskem a vozidla, která směřují k Brnu, jsou zastavována. Jsou vypojeny dálkopisy, nefunguje telefon. Zasedá KV KSČ, který vyjadřuje plnou podporu Dubčekovi. Jinak jsme zcela odtrženi a kontrola rozhlasová je obsazena sovětským vojskem a zůstali tam pouze dva naši pracovníci. Jinak všichni museli opustit stanoviště.

Telegramy a dálkopisy si konečně nacházejí cestu k nám do Čs. rozhlasu. Odborový svaz pracovníků ministerstva vnitra stojí pevně za vedením A. Dubčeka. Vážení posluchači, tady je Čs. rozhlas Praha. Posloucháte Prahu, chceme vás ovšem upozornit, že za několik okamžiků začne vysílat Čs. televize nejen zvukovou modulaci, ale také obrazový signál.

Vážení občané, v minulých dnech jsme prokázali vlasteneckou jednotu, na které je nejcennější rozvážný a důstojný přístup k řešení vlastní, československé cesty

k socialismu. Měli jsme a máme víru v poctivé úmysly většiny občanů obou našich národů. V této vážné době vás, vážení spoluobčané, vyzýváme ke statečnosti, důstojnosti a ke klidu, který je třeba zachovat na všech pracovištích i v občanském životě. Předsednictvo MV v Plzni stojí pevně za politikou vyjádřenou v akčním programu KSČ.

Vážná hudba

Symfonický orchestr, flétna

...docházejí do Čs. rozhlasu. Je věnována a určena, adresována gottwaldovskému okresu. V této vážné chvíli pro naše národy předsednictvo OV KSČ se obrací na vás s tímto prohlášením: Jak jste slyšeli, včera v průběhu zasedání předsednictva ÚV KSČ došla zpráva, že vojska SSSR, NDR, BLR, PLR, MLR vstoupila na naše území. Prezident republiky, předseda NS a předseda vlády, první tajemník ÚV KSČ nebyli s tímto vojenským krokem seznámeni. Stalo se tak bez vědomí všech orgánů našeho státu. S takovýmto opatřením vojsk nelze souhlasit. Tento akt odporuje základním vztahům mezi národy a je popřením základních norem mezinárodního práva. Za této situace je obrana státních hranic nemožná. Proto také jednotky Čs. lidové armády, Bezpečnosti a Lidových milicí nedostaly rozkaz k obraně země. Chceme vás všechny požádat, abyste zachovali rozvahu, neboť ozbrojený odpor by byl nesmyslný a tragický. V této situaci je naší základní zbraní klid. Neprovozkujeme a nedejme se vyprovokovat k nepředloženým činům. Nastupme, pokud je to možné, na svá pracoviště, nedovolme vytvářet paniku v našem životě. Zvolené orgány státu a národa zůstávají nadále podle platných zákonů této republiky na svých místech a jedině ony mají právo vládnout této zemi. Je svoláno NS, vláda republiky i ÚV naší strany. Svůj nesouhlas s obsazením republiky vyjádříme protestní rezolucí vládě a parlamentu. Tolik předsednictvo OV KSČ v Gottwaldově.

Já tady mám telefonický vzkaz. Odpusťte, jestli nebudu mluvit plynně, protože je psaný rukou. Volal soudruh podplukovník Šesták jménem stranického výboru vojensko-politické akademie. Usnesení předsednictva hlavního výboru KSČ Vojenské politické akademie: Stanovisko k současné situaci: Stojíme za prohlášením

předsednictva ÚV KSČ ze včerejšího dne a žádáme okamžité svolání 14. sjezdu, který jediný je schopen řešit situaci.

A ještě dovolu, bych připojila stručnou prosbu: Pokud máte ve své blízkosti cizince, jedná se např. o hosty geologického kongresu, který je v Praze, snažte se chránit cizince, aby se jim u nás nic nestalo. Je nebudeme do našich potíží zatahovat.

(Slovensky) Jednu velmi krátkou zprávu máme i z východního Slovenska. *Zpráva ve slovenštině*

Vážení přátelé, pokud se nedozvíte další informace prostřednictvím našeho vysílání – a my skutečně nevíme, jak dlouho vás budeme moci informovat – nezapomeňte, že vás stále ještě prosíme o důstojnost, klid, a nikoliv jiné akce, ale pasivní rezistenci, bude-li taková potřeba.

Hudba

Symfonický orchestr, flétna

Podle výzvy ústavních činitelů ČSSR svoláváme předsednictvo NS na zasedání, které se koná dnes, 21. 8. 1968. Účast všech členů předsednictva je velmi naléhavá. Žádáme členy předsednictva NS, aby využili všech nejvhodnějších dopravních prostředků a dostali se do Prahy. Podepsán pod touto výzvou je Andrej Žiak, místopředseda NS, Josef Zedník, místopředseda NS, Alois Poledňák, člen předsednictva NS. Opakují: Místopředsedové NS a člen předsednictva svolávají schůzi předsednictva NS na dnešek a vyzývají členy předsednictva NS, aby se všemi prostředky urychleně dostali do Prahy. A další důležitá zpráva, kterou jsme teď dostali. Redakce Rudého práva v Praze na Florenci patrně už není v rukou kolektivu redakce Rudého práva.

Vážení přátelé v Čechách a na Slovensku, žádáme vás, abyste zatím spoléhali na vysílání Čs. rozhlasu. V případě, že se odmlčí hlasy, které znáte, bude to znamenat, že na této vlně jde vysílání, které nereprezentuje legální instituce této republiky.

Vážení přátelé, chtěli bychom vám také říci, protože nevíme, jak dlouho budeme ještě vysílat, také stanovisko pracovníků Čs. rozhlasu. Vyzýváme zejména ke klidu. Nastupte do svých závodů, nastupte na svá pracoviště, aby na vaše místo neměl možnost přijít někdo jiný. Naší jedinou zbraní je teď klid, pasivní rezistence a nenechat se vyprovokovat.

V této chvíli zasedá už sekretariát ÚRO spolu s předsedy ÚV odborových svazů a v krátké době vydá své prohlášení k současné situaci. Prohlášení nám už došlo mj. i z OV KSČ v Praze 1. OV KSČ v Praze 1 se plně ztotožňuje se stanoviskem předsednictva ÚV KSČ k situaci, která vznikla obsazením jednotkami Varšavské smlouvy. Plně stojí za vedením Dubčekovým, vedením Komunistické strany, je pro soudruha Svobodu a Černíkovu vládu, ozbrojený zásah považuje za akt násilného vměšování do dalšího vývoje socialismu v naší zemi. V duchu stanoviska předsednictva ÚV KSČ se obrací na občany Prahy, aby v dané situaci zachovali klid a rozvahu, v žádném případě nedali záminku k provokacím. Jsme přesvědčeni, že občané Prahy pochopí vážnou situaci a budou se řídit legálními orgány strany, pokyny legálních orgánů strany a vlády.

Dnes v 8 hodin ráno se v Praze schází předsednictvo Svazu českých novinářů, aby vyhlásilo své stanovisko k současné situaci. Novináři chtějí vyjádřit svou podporu legálnímu prezidentovi, legální vládě, legálnímu vedení KSČ, nikomu jinému sloužit nebudeme v přesvědčení, že nás podporuje většina československého obyvatelstva.

Hudba

Symfonický orchestr, flétna (stejná hudba jako předchozí)

Znělka Prahy

Šest hodin, čtyřicet jedna a půl minuty, 21. srpna 1968.

Vážení posluchači, tady je Čs. rozhlas Praha, jediný vysílač, který je oprávněn hovořit jménem ÚV naší strany, naší vlády a předsednictva NS.

Výzva předsednictva NS ve slovenštině

Vážení přátelé, pokoušíme se již delší dobu navázat telefonické spojení s ÚV KSČ. Zatím se nám to nepodařilo. Prosíme vás, občany této země, abyste vyčkali projevu některého z ústavních činitelů naší republiky, s. Dubčeka, s. Smrkovského, s. Černíka. Kdokoliv jiný by chtěl jménem národa k vám hovořit, prosím, je třeba vědět, že mluví pouze za sebe.

Přátelé, právě jsme dostali zprávu z Prahy Karlína, že v ulicích jsou sovětské jednotky a proti nim v ulicích kráčí naši občané s trikolorami. Prosíme vás znovu, zachovejte klid! Nedejte se vyprovokovat! Nedejte se strhnout k ozbrojeným konfliktům! Nebude to k ničemu dobré. Provokace bude dobrá jenom jako záminka k zásahu. Prosíme vás znovu: Zachovejte klid! Nesnažte se vyprovokovat nebo přijmout vyprovokované konflikty.

Vážení přátelé, proti síle, která se proti nám postavila, můžeme zachovat jedině klid a nevyprovokovat žádnou srážku. Vysvětlujte devatenáctiletým, dvacetiletým hochům, kteří k nám byli posláni, že v této zemi, v naší československé republice, byl klid až do tohoto okamžiku. Vysvětlujte jim to, protože oni nevědí, oni dostali rozkazy, přijeli sem. Nedejte se ničím vyprovokovat.

Vážení přátelé, dostali jsme teď telefonickou zprávu, že s. Fierlinger a s. Malíř jménem ÚV SČSP stojí pevně za podporou Dubčeka vedení strany, za podporou jedině legální vlády naší Čs. republiky.

Dostali jsme právě telegramy. Telegram OV KSČ Prahy 6 hovoří o tom, že tento OV strany stojí pevně za Dubčekomým stanoviskem. Rovněž časopis Stráž vlasti, týdeník pro pohraničníky, se jednomyslně postavil za Svobodu, Dubčeka a Černíka.

Přátelé, právě jsme dostali jednu z lepších zpráv, která vás potěší. Kolegové z redakce Rudého práva volali, že naše zpráva o tom, že redakce Rudého práva je obsazena, se nezakládá na pravdě. Naopak, redakce pracuje a rotačky jsou v provozu. Zdravíme kolegy z Rudého práva a jsme rádi, že zpráva, kterou jsme vysílali, nebyla podložena.

Redakce Rudého práva také hned vydala výzvu, v níž se obrací na občany bez rozdílu politické příslušnosti, bez ohledu na včerejší názorové rozdíly. Bud'te jednotni, zabraňte krveprolití! Do ohlášení stanoviska našich státních a stranických orgánů neopouštějte zbytečně domovy, nevycházejte na ulice, pokud jste na svých pracovištích, setrvejte na nich, ochraňte zejména mládež před nepředloženými činy, vyčkejte na stanovisko našich vládních a stranických orgánů. Semkněte se v jednotě, jakou naše národy ještě nepoznaly. Ať žije ČSSR!

Rezoluce KV Svazu mládeže v B. Bystrici ve slovenštině

Obrátil se na nás závod Autobrzd v Jablonci nad Nisou s žádostí o zprostředkování doručení telegramu prezidentu ČSSR s. Ludvíku Svobodovi. V telegramu se praví: Ať žije svobodné Československo! Stojíme pevně za vámi. Žádejte bezpodmínečný odchod okupačních armád!

Předsednictvo OV KSC v Hradci Králové vyzvalo všechny občany v okrese, aby klidem a rozvázným jednáním vytvořili ÚV KSC nejlepší předpoklady pro řešení vzniklé situace. Předsednictvo OV KSC v H. Králové nadále podporuje demokratický vývoj socialismu v Československu a realizaci akčního programu strany.

A další informace: Kolektiv redakce Květů, týdeníku Rudého práva, se plně staví za politiku Dubčekova vedení, naší legální Čs. vlády a Národního shromáždění.

Prohlášení: ÚV ČSM

A ještě jednou vzkaz z Rudého práva, který zní: Kolektiv RP je na svém místě v redakci, zvláštní vydání se expeduje, připravujeme další. To jsme opravdu rádi, soudruzi v RP.

Přival rezolucí k nám do Čs. rozhlasu opravdu z hodiny na hodinu, z minuty na minutu sílí.

Znělka Prahy 2x

(Slovensky) Vážení posluchači, věnujte prosím pozornost této výzvě a upozorněte na ni členy předsednictva NS, pokud některé znáte. *Opakování výzvy na zasedání předsednictva. NS ve slovenštině*

Vážení přátelé, hovoří k vám Čs. rozhlas Praha, jediný legální mluvčí ústavní vlády ČSSR a předsednictva ÚV KSČ. Vážení přátelé, přišla chvíle, kterou jsme asi nikdy nečekali. Budme jednotni, tak jak tento národ umí být jednotný v těžkých okamžicích, jako i tento. Chcem vám říct: Již delší dobu se stále pokoušíme navázat spojení s ÚV KSČ. Dopusud se nám to nepodařilo. Prosíme vás znovu, občany této země, abyste vyčkali projevu některých předních ústavních činitelů naší vlasti, s. Dubčeka, Smrkovského, Černíka anebo Svobody. Nikdo jiný není oprávněn hovořit jménem tohoto národa a ÚV.

Vážení posluchači, zachovejte klid. Děkujeme vám za telegramy, které nám stále a stále docházejí.

Prohlášení: pracující NP Elektropraga Hlinsko

Píše nám náš zpravodaj z ostravského rozhlasu, že dnes časně ráno přišli příslušníci sovětské armády do Čs. rozhlasu v Ostravě, odebrali všechny klíče od hlasatelen, všechny telefony jsou hluché, že obsadili KV strany a postupně všechny krajské instituce. Jen dálnopis nenašli. A tak ostravská stanice zatím nemůže vysílat, je obsazena. Lidé se shlukují kolem tanků a diskutují s vojáky.

Vážení přátelé, upozorňuji vás, že právě v těchto okamžicích začla vysílání Čs. televize.

Hudba

Smyčce

...sjezdu KSČ, my novináři Igor Kratochvíl a Jiří Ruml vyzýváme všechny ostatní delegáty, aby žádali okamžité svolání sjezdu pro podporu Ludvíka Svobody, Alexandra Dubčeka, Oldřicha Černíka, Josefa Smrkovského a ostatní představitele legální moci v ČSSR. Všemi prostředky přijďte ihned do Prahy.

Vážná hudba

Symfonický orchestr

Milí přátelé, občané této země! Všude tam, kde se dostanete do kontaktu s okupačními jednotkami, vysvětlete jim, že přišli nezváni, nevoláni. Že u nás je klid. Že nám jde a přijde o socialismus, který máme dost sil vytvořit vlastními silami. Žádejte je, ať se vrátí domů. To vše klidně a důstojně, bez jakýchkoli provokací, které by mohly omluvit okupační zásah.

Prohlášení: OV KSČ v Praze 2

Před malou chvílí volali z pražských rozvodných závodů a ujišťují Pražany, že elektrická energie bude za všech okolností v Praze zachována. ZV KSČ i ROH plně souhlasí s politikou předsednictva ÚV KSČ, vedené s. Dubčekem. Znovu ujišťují, že elektřina bude za všech okolností v Praze zachována. My elektrikářům děkujeme.

Občané, především v Praze, ale i jinde v republice, obracíme se na vás s výzvou, abyste nebránili zásobovacím vozidlům v průjezdu ulicemi, a umožnili tak hladké zásobování. Nebraňte zásobovacím vozům v jejich průjezdu ulicemi.

(Přibližný čas: 7.00 h)

Prohlášení: generální tajemník Společnosti pro lidská práva dr. Ludvík, pracovníci Čs. rozhlasu v Bratislavě a Čs. Rozhlasu v Banské Bystrici

(Slovensky) Od časných ranních hodin vysílač SNP v Banské Bystrici přebírá vysílání pražského rozhlasu, takže posluchači v Středoslovenském kraji jsou ihned informováni o nejnovějších zprávách a situaci.

Prohlášení: vedení ÚV ČSTV, rada ONV v Pardubicích

Od Pražanů, kteří přišli teď k nám do rozhlasu od budovy ÚV naší strany, jsme se dozvěděli, že budova vedení komunistické strany je obsazena sovětskými jednotkami. Tím se vysvětluje, proč dosud nemohl nikdo z vedoucích představitelů předsednictva ÚV KSČ promluvit ve vysílání našeho rozhlasu. Nemají k tomu zřejmě možnosti. Snažíme se usilovně o spojení.

Milí přátelé, poslouchejte Čs. rozhlas a pracovníky, kteří k vám promlouvají. Neboť Čs. rozhlas je v těchto okamžicích zatím jediným legálním mluvčím oficiální naší československé vlády. Dostali jsme zprávy, podle které se tvoří před potravinářskými obchody fronty. Lidé podléhají nákupní horečce. Domníváme se, že to není právě to nejlepší řešení v současných okamžicích. Zachovejme klid a já bych chtěl připomenout slova Jana Wericha, který prohlásil nedávno: Zachovat klid a rozvahu a neztratit glanc! Neztrat' me glanc ani v těchto okamžicích.

Prohlášení: KV Svazu novinářů v Ostravě, Okresní správa spojů v Jablonci nad Nisou, předsednictvo OV v Děčíně, Poděbrady, Pelhřimov, Mariánské Lázně, Tesla Strašnice

Obrácíme se k občanům Prahy, kteří se shromáždili na Staroměstském náměstí, aby zachovali klid, aby se v klidu rozešli do svých domovů nebo do svého zaměstnání. Vážení spoluobčané, vážení Pražané, klid a rozvaha je v těchto chvílích naší největší zbraní. Zaměstnanci chemičky v Ústí n. L. stojí za vámi a za vašim hlášením. Držíme vám palce, abyste ještě hodně dlouho vysílali. To je taky naše přání.

A další z rezolucí a prohlášení, které nám neustále do rozhlasu posíláte.

Prohlášení: kolektiv redakce Nová mysl, předsednictvo KV KSČ v Č. Budějovicích

Zpráva za zprávou přichází a každá vyjadřuje plnou podporu politice předsednictva ÚV KSČ. Může něco lépe prokázat skutečnou vůli našich národů? Může něco lépe před

celým světem prokázat neudržitelnost cizí okupace? Myslíme, že stále platí ta čtyři slova, která platila v těžkých chvílích v Čierné nad Tisou: Svoboda, socialismus, suverenita, spojenectví – ale ne okupace.

Prohlášení: ÚV Čs. strany socialistické, předsednictvo Svazu slovenských novinářů, tajemník Čs. strany socialistické Miloslav Kopernický, podnik Stavby silnic a železnic, Keramoprojekt, Státní banka československá

Pracovníci státní banky slibují, že podle výzvy zachovají klid a zabezpečí plynulý chod svých povinností. A to je opravdu mimořádně důležité. Přátelé, my vás ještě jednou prosíme, nestavte barikády, zatarasíte ulice, které potřebujeme. A kromě toho tím právě dochází ke srážkám. My už tady máme zprávy o tom, že k prvním srážkám došlo. Není to dobré. Vojensky to teď, když jsme okupovaní, už nemůžeme vyhrát tímto způsobem. Prosíme vás znovu a znovu: Zachovejte klid. Nedejte možnost ozbrojenému konfliktu!

Jedno oznámení, které nám volal s. Jindra z Rudého práva. Vyzývají se v něm členové Svazu protifašistických bojovníků, aby se dostavili dnes po osmé hodině na schůzku, o které se mají informovat na telefonním čísle 256541. Tak ještě jednou, členové SPB na telefonní číslo 256541.

Prohlášení: Čs. svaz žen

Prosíme vás ve jménu štěstí našich rodin a dětí – učiňte vše pro to, aby okupační vojska opustila co nejdříve naši vlast a umožnila našemu lidu uplatnit své svrchované právo rozhodovat sám ve své zemi. Obracíme se na vás, československé ženy, abyste v této vážné chvíli zachovaly maximální klid a rozvahu. Tajemnice Knoblochová

Milí přátelé, chápu, jak vám všem musí teď být. Těžko – tak, jak nám všem zde v rozhlase. Víme, že každý by chtěl něco udělat, je strašně čekat, ale nedá se nic jiného dělat. Čekat a zachovat klid a hlavně se nenechat vyprovokovat. Věřit, že snad zvítězí zdravý rozum.

Z Prahy Vysočan nám hlásí, že ve Vysočanech ve všech závodech je klid, většina pracujících nastoupila spořádaně do zaměstnání, promluvil k nim podnikový ředitel, seznámil je se vzniklou situací, pracující vyjádřili jednoznačnou podporu Dubčekovu vedení a vedení naší vlády. Do Vysočan se rovněž dostavili soudruzi z redakce RP se zvláštním vydáním svých novin, jehož roznášku zajistili pracující ČKD ihned po celém závodě.

Prohlášení: Předsednictvo OV KSČ v Praze 3, OV KSČ v Praze 7, zaměstnanci redakce Dějin a současností, předsednictvo Svazu vysokoškolských studentů Čech a Moravy, pracující n. p. Aritma Vokovice, ZV Strojprojektu

Dovolte, abych přerušil informaci, že k budově Čs. rozhlasu se po Vinohradské třídě blíží tanky. Říkáme vám to proto, abyste věděli, že v případě, že přestaneme vysílat nebo v případě... Přátelé, jestliže uslyšíte na této vlně jiné hlasy než ty, které znáte, znamená to, že nadále nebude vysílat Čs. rozhlas, legální orgán legální vlády. Podle toho zacházejte s informacemi, které eventuelně na této vlně uslyšíte, přednášené jinými hlasy než těmi, které znáte. Přátelé, ať vám bude kdokoli potom říkat cokoli, naší jedinou zbraní je skutečně klid a pasivní rezistence. Nenechat se vyprovokovat. Být na svých místech, vidět a nevidět a diskutovat a říkat: „Vraťte se, je to naše vlast, naše země.“

Znělka Prahy – 6x

Prohlášení: sekretariát Ústřední rady odborů, kolektiv deníku Lidová demokracie, sekretariát a komunisté slovenského ÚV ČSM, skupina Intergenerácia v Bratislavě
Vedoucí tvůrčí skupiny Ján Rybárik jako bezpartijní se hlásí k s. Dubčekovi a chce vstoupit do KSČ. Intergenerácia zůstává věrná štúrovské myšlence – věc národa je věc svatá.

Znělka Prahy

Vážení přátelé, občané, soudruzi! Máme pro vás vzkaz od Alexandra Dubčeka z budovy ÚV strany. Prosí vás, abyste byli klidní. Abyste neudělali nic nepředloženého. Prosí vás, abyste důstojně nesli situaci, která nastala. Všechny vás z budovy ÚV zdraví.

Vážení přátelé, já se teď chci obrátit na vás, kteří jste před budovou Čs. rozhlasu, kde došlo k poplašným výstřelům a kde situace začíná být kritická, abyste se vyhnuli jakýmkoliv obětem, abyste zachovali klid a pokud možno ustoupili. A nezavdejte příčinu k obsazení rozhlasu. Zatím je rozhlas ve správných rukou.

Vzhledem k tomu, že nám neustále docházejí dotazy delegátů XIV. mimořádného sjezdu: jako řádně zvolení delegáti tohoto sjezdu novináři Igor Kratochvíl a Jiří Ruml vyzýváme všechny ostatní delegáty, aby žádali okamžité svolání sjezdu pro podporu L. Svobody, A. Dubčeka, O. Černíka, J. Smrkovského a ostatní představitelů legální moci v Československu. Sami víte nejlépe, kde je teď vaše místo.

Podle zprávy, kterou jsme právě dostali, v ulici Vinohradská před rozhlasem, kousek pod rozhlasem, stojí šest tanků, s kterými diskutují naši občané. Nevíme tedy, jak dlouho ještě budeme vysílat.

Prohlášení: MV KSS v Bratislavě

Vážení přátelé, k rozhlasu přijíždějí jednotky, které začaly pálit světelnými a ostrými náboji. Pomalu postupují po Vinohradské třídě, a jsou několik desítek metrů od vchodu do rozhlasu. Protože nevíme, jak dlouho ještě budeme moci vysílat, pravděpodobně je to už krátká chvíle, která nám zbývá, nezbyvá než znovu připomenout to, co nám všem vzkázal Dubček. A navíc ještě jedna zpráva. Od občanů jsme se dozvěděli, že Čestmír Císař byl odvezen dvěma či třemi muži v civilu na neznámé místo. Jestliže to není pravda, prosíme s. Čestmíra Císař, aby se nám ohlásil a zprávu dementoval.

Vážení přátelé, domníváme se, že co v těchto chvílích bylo možno říci, jsme řekli. Je pravděpodobné, že se asi odmlčíme. Je třeba znovu asi si říct v těchto okamžicích, být

klidní, já vím, je to velice těžké, nenechat se vyprovokovat, být důstojní. Přátelé, a věřit, že tato země je naše a že vláda věci jejich se vrátí vždycky znovu do jejich rukou.

Hudba

Symfonický orchestr (stejná hudba jako předešlá)

Vážení přátelé, dokud máme možnost k vám hovořit, činíme tak, a bohužel místo rezolucí, které nám neustále posíláte a které jsou pořád v jednom smyslu, je tu zpráva mnohem vážnější. Směrem od Václavského náměstí je navrženo několik vozů a několik set lidí se snaží hradbou těl zadržet postup vojáků. Někteří lidé utíkají a volají: „Schovejte se!“ Na budově proti rozhlasu je rozstřílena omítka, dopadlo sem několik desítek nábojů. Naši lidé se snaží s projíždějícími vojáky diskutovat. Diskuze je totiž to poslední, co nám zbývá. Co tyto řádky píšeme, nad našimi hlavami přelétávají obří dopravní letouny typu Antonov s reaktivními stíhačkami.

Prohlášení: vedení ÚV ČSM

Přátelé, ti, kteří posloucháte nebo díváte se na televizi a ztratili jste obraz, přelad'te si na Cukrák, pokud můžete, neboť dostali jsme zprávu, že Petřín je obsazen.

Je 7 hodin 27 minut.

Cizí lehká vozidla se rozjela a snaží se objet blok, který stojí naproti budově rozhlasu. V čele kolony jede vozidlo, které je vybaveno lehkým pěchotním dělem. Vozidla jedou směrem k Riegrovým sadům.

Volali nám spojaři, ti, na které se při obsazování ještě nedostalo. Používají proto této příležitosti, aby ubezpečili naši vládu, jmenovitě prezidenta Svobodu, Dubčeka a Černíka a všechny naše spoluobčany, že se plně staví za jejich stanovisko a že budou pracovat až do poslední chvíle.

Přátelé, je tady stoh dalších rezolucí, rezoluce za rezolucí vyjadřující podporu. Podporu a spontánní nesouhlas s tím, co se děje. Přátelé, já se domnívám, že jestli jsme měli možnost hovořit k vám, tak jsme aspoň dali najevo vůli národa, vůli obou našich národů, vůli občanů této země po svobodě, suverenitě, samostatnosti.

(Slovensky) Vážení přátelé, možná se budeme muset za chvíli odmlčet. A naše vysílání nahradí vysílání jiné. Tak jako tomu bylo na stanici Vltava. Věříme, že to poznáte a podle toho budete i brát. [Vyznačuje]...

[A věříme] Ano, odpusť, že jsem tě přerušila, chtěla jsem říct, že věříme, my všichni, jak jsme tady ve studiu, že se s vámi zase v dobré pohodě setkáme u mikrofonu.

A já jsem chtěl říct, že to vysílání na stanici Vltava se vyznačovalo velmi špatnou češtinou i slovenštinou. Podle toho poznáte, kdybychom museli přestat vysílat.

A věříme, že znáte hlasy těch, kteří k vám promlouvali v minulosti a kteří k vám promlouvají dnes v těchto okamžicích.

Vryjte si prosím vás pěkně do paměti všechny výzvy, které jsme vám doted přečetli. Všechny vyzývají ke klidu a všechny vyjadřují důvěru Dubčekovu vedení, naší vládě i prezidentovi republiky. Pamatujte na to!

Hudba

Symfonický orchestr (stejná hudba jako předešlá)

Vážení přátelé, blíží se zřejmě finále. My chceme znovu podotknout, znovu důsledně upozornit, že skutečně jedinou naší zbraní je klid, rozvaha. Přátelé, žádným činem nezavdejte příčinu k brutálním protiakcím. Na hození kamene se může odpovídat dávkou ze samopalů. Je to zbytečné. Chápejte, prosím vás pěkně, bránit se skutečně vojensky nemá smysl. Nechápejte to, co vám teď říkám, jako kapitulantství. To je prosím jenom vědomí reality, s kterou se nedá nic dělat. Zbytečné oběti nikomu skutečně nepomohou. Musíme hledat jiné způsoby boje. Jiné způsoby boje za odchod okupačních jednotek a za zachování... za dodržení plné suverenity našeho státu. Jiné formy boje.

Došla zpráva, že střelba před rozhlasem zesílila a ozývají se děla. Snažně vás znovu prosíme, zachovejte klid! Ať nedojde ke zbytečným tragickým událostem, ať nedojde ke krveprolévání.

Hudba

Symfonický orchestr (stejná hudba jako předešlá)

(Ve studiu je slyšet dotaz: „Máte hymnu?“)

Přátelé, asi že nám spoje za okamžik vypnou všechny naše spojení s vámi s celým světem. Věříme v zdravý rozum, věříme, že naši okupanti byli jenom nesprávně informováni představiteli politického včerejška. My věříme, že Československo zůstane socialistické a demokratické. Suverénní a samostatné!

Ty, kteří mají teď v rukou náš osud, podpoříme nejvíce tím, že zachováme klid a rozvahu. Nepodléhejte přátelé panice!

Z vedlejších ulic je slyšet automatická střelba, zda se však, že jde o salvy mířené do vzduchu. Naši lidé odpovídají na střelbu hvízdodem. Cizí vojáci se nás snaží zastrašit. Máme zkušenosti se střelbou v ulicích. Z okolních domů padá omítka. To jsou zatím poslední zprávy z okolí rozhlasu.

Znělka Prahy – 2x

Přátelé, jsme zde pořád ve studiu. Čekáme zatím na další zprávy. Jen bych chtěl říct asi jednu věc: V tom momentě, jak uslyšíte naši československou státní hymnu, to bude zřejmě konec našeho dnešního vysílání.

Ale dokud máme ještě možnost k vám mluvit, znovu vám připomínáme: klid, prosím vás, spoluobčané, klid a rozvahu, to je jediná naše zbraň v současné situaci.

Hymna

(Dlouhé ticho)

Znělka Prahy – 6x

Vážení přátelé, přerušili jsme vysílání zejména proto, že jsme dostali zprávu, že naše vysílače jsou odstřižené, že tedy bychom mluvili do prázdna ve studiu. Nyní jsme dostali několik telefonních dotazů, že v Praze nás ještě slyšíte. Proto vám chceme říci, že jsme dále ve studiu, čekáme na další zprávy a ozveme se, pokud to půjde.

Hudba

Symfonický orchestr (stejná hudba jako předešlá)

Sedm čtyřicet.

Znovu mám vyřídit vzkaz od s. Dubčeka, který je totožný s tím, který jsem vám vyřizovala poprvé, ale pro velkou závažnost situace vám mám tento vzkaz zopakovat znovu. Nenechte se vyprovokovat. Nechod'te na otevřené srážky v ulicích. Nedělejte nic, co by zavdalo příčinu k dalším zásahům. Chovejte se klidně. Je to to nejrozmumnější, co v dané situaci můžeme udělat. A neodcházejte od přijímačů, pokud nás slyšíte. Dokud nás slyšíte, vydržte s námi.

Zatím vám ještě můžeme sdělit, že naši redaktoři obešli celou budovu rozhlasu po našich vnitřních chodbách a nikde nejsou zatím vidět žádní cizí vojáci. Střelba ustala před pěti minutami. A pracovníci rozhlasu se snaží uklidnit několik stovek občanů místním mikrofonom a tlampačem. Občané svými těly chtějí zabránit obsazení rozhlasu. Z prostoru Václavského náměstí k nám přicházejí další stovky lidí. Pokud to je možné sledovat z okna, desítky lidí utíkají směrem nahoru po Vinohradské třídě. Dosud však nic nevidíme. Pouze z telefonátů rozhlasových posluchačů, kteří volají z bytů na Vinohradské třídě a z budek, blíží se obrněná vozidla k rozhlasu. Zatím ale stále vysíláme, a dokud budeme moci, budeme vysílat.

A teď uslyšíte... a teď uslyšíte z magnetofonového pásku natočený projev člena předsednictva NS Aloise Poledňáka.

Jsmo v kanceláři s. Smrkovského v budově NS. Přítomni jsou místopředsedové NS Andrej Žiak a Josef Zedník a Alois Poledňák. Soudruhu Poledňáku, co bys řekl k současné situaci?

Situace je neobyčejně vážná a zastihuje nás v okamžiku, kdy celý vývoj naší společnosti měl všechny předpoklady a všechny jistoty, že bude pokračovat demokratickými cestami a že svolaný mimořádný 14. sjezd strany může přijmout taková opatření, která zajistí další klidný demokratický vývoj naší společnosti. Skutečnost, že dnešní noci došlo k neoprávněnému a nebývalému a neslýchanému zásahu zvenčí, že došlo k překročení našich státních hranic, že došlo k porušení svrchovanosti a suverenity našeho státu, odsuzujeme s největším rozhořčením. Je to nebývalé. A v historii naší země známe pouze jeden takový den. To je 15. březen 1939. V této velice vážné chvíli pro celou naši společnost, pro oba naše národy chceme, aby všichni náš lid se stejnou demokratičností, se stejnou důstojností, s jakou prožíval, s jakou se stavěl za celý obrodný proces naší společnosti, se vši vážností, s níž přijímal rozhodnutí Dubčekova vedení, Černíkovy vlády, s níž se stavěl za prezidenta Svobodu, aby prokázal svoji vysokou politickou vyspělost a moudrost. Předsednictvo NS v tomto okamžiku vyslovuje plnou podporu předsednictvu ÚV KSČ, soudruhovi Dubčekovi, Černíkově vládě, s. Smrkovskému, předsedovi NS, kterého bohužel nemůžeme po celou noc zastihnout, prezidentu Svobodovi, k němuž marně voláme na Hrad a kterého marně usilujeme, abychom ho dostihli, abychom byli s ním ve spojení. Předsednictvo NS, které je v těchto okamžicích svoláno, udělá všechno pro to, aby v této vážné situaci zůstávalo nadále svrchovaným orgánem ČSSR, orgánem, který byl zvolen lidem a který je pouze lidu této země v plném rozsahu odpovědný.

Hlas, který jsme vysílali z magnetofonového záznamu, patří členu předsednictva NS Aloisu Poledňákovi.

Hudba

Symfonický orchestr (stejná hudba jako předešlá)

ČTK nám poslala tuto zprávu: Naši budovu obklíčily sovětské jednotky. Zatím nevstoupily do budovy, ale průchod zatím není možný. Je nepravděpodobné, že bychom mohli vydávat nějaké mimořádné zprávy. Naše stanovisko znáte, tlumočil je rozhlas. Stojíme za legální vládou. První zvláštní vydání RP vyšlo ve zvýšeném nákladu s prohlášením předsednictva ÚV KSČ. Četla jsem vám zprávu, kterou nám poslala ČTK.

Horní část Vinohradské třídy už je plná tanků okupačních vojsk. Zatím se blíží k rozhlasu pomalu. Ze střechy rozhlasu bylo vidět nejméně deset obrněných vozů. Lidé se opět snaží zabarikádovat pomocí automobilů a těžkých nákladních vozů. Zatím okupační vojska nemají přístup k rozhlasu, ale nevíme, jak ještě dlouho se udrží tato situace. V tomto okamžiku se ozvala ostrá střelba z Vinohradské třídy. Lidé prchají směrem k naší budově před střelbou kulometů, samopalů a vykřikují: Dubček, Dubček – a my se k nim připojujeme.

Hudba

Symfonický orchestr (stejná hudba jako předešlá)

Přátelé, v těchto okamžicích se střílí již na dvoře Čs. rozhlasu. Myslím, že to budou brzo poslední slova, která od nás slyšíte. Přátelé, věřme – všichni, prosím vás, teď naléhavě věřme – že skutečně musí zdravý rozum vyhrát, není možné, aby tohle vydrželo, tato situace. Věřme, že se podaří zdravým silám u nás i zdravý rozum u těch, kteří nás dneska okupovali, zvítězit! Věřme dál v socialismus a demokracii! [Vážení] [Slyšíte] střelbu!

(Slovensky) Vážení přátelé, navzdory střelbě a navzdory citovému pohnutí, které všichni prožíváme, zachovejte klid. I jen jediný život by byl zbytečný, v dané situaci.

Chceme socialismus, ale lidský socialismus. A věříme, že i ten náš socialismus československý přece jen vybojujeme, že nám vydrží. Věřme, teď nám nic jiného nezbyvá než věřit, přátelé. A být klidní a nenechat se vyprovokovat.

(Slovensky) Věřme, že pravda zvítězí.

Hymna

(Dlouhé ticho)

Vážení přátelé, pokud mne ještě slyšíte, prosím vás znovu, jménem pracovníků rozhlasu, nedělejte nic, co by vedlo ke zbytečnému krveprolití, vyčkejte, až se ozve naše legální vláda, ústavní činitelé. Nepomůžeme ničemu v současné situaci tím, že budeme

vytvářet barikády, eventuálně další věci dělat, které by vedly ke srážce, která v současné době nemá žádný smysl. Vedla by pouze k obětem, které nikdo nechce, aby padly zbytečně. Prosím tedy znovu, přátelé, uklidněte se, rozejdete se, nemá to v současné chvíli u nás před rozhlasem žádný smysl. Děkuji vám.

(Redaktor musí překřikovat střelbu, ve studiu je během redaktorovy promluvy občas slyšet hlasitý hovor) Vážení přátelé, ještě tady máme zprávu: Skupina vedoucích pracovníků Ministerstva čs. zahraničních věcí nás žádá o časté opakování zprávy o nedovoleném překročení našich státních hranic proti vůli vedení státu a strany. *(Slyšitelná věta: „Nechte to otevřený!“ – jedná se o spor, zda kvůli hluku zavřít či otevřít dveře studia)* Ministerstvo zahraničí, Černínský palác je obklíčen. Vysílat už nebudeme asi dlouho, protože před budovou je sovětská pěchota, která již jistě brzy obsadí budovu Čs. rozhlasu. Žádám vás jménem svým i všech ostatních pracovníků Čs. rozhlasu, abyste zachovali maximální klid. Jakýkoliv odpor proti přesile je naprosto zbytečný. Není to kapitulantství. Naše jediná šance je v tom, že zabráníme krveprolití, protože krveprolití nemá vůbec žádný smysl, v současné situaci. Zachovejte prosím maximální klid.

(Slyšitelný redaktorův dotaz: „A je to ověřený?“) Vážení přátelé, právě jsme ještě dostali zprávu, že předsednictvo NS přijalo usnesení, ve kterém vyzývá k odchodu vojsk.

Právě jsem dostal tady zprávu od kolegy, který se díval oknem: Sovětští vojáci minuli vchod do rozhlasu a odešli asi dvacet metrů směrem k Václavskému náměstí. Zdá se, že nevědí, co dělat, shromáždili se kolem svého velitele a vypadají rozčileně. Jsou obklopeni několika stovkami našich lidí, kteří volají Dubček, Dubček, pískají a volají Fúj. Sovětští vojáci střelí do vzduchu a kulky létají v bezprostřední blízkosti našich oken.

Prosím o mimořádnou pozornost! Přečtu vám text prohlášení předsednictva NS ČSSR *(je slyšet střelba)*, které je určeno představitelům pěti zemí, s. Podgornému, Ulbrichtovi, Gomulkovi, Kádárovi a Živkovovi a předsedům národních shromáždění těchto zemí.

V prohlášení se praví: Předsednictvo NS vyjadřuje hluboký a zásadní nesouhlas s postupem spojeneckých vojsk, které dnes začaly bezdůvodně okupovat naši... obsazovat naši zemi. Došlo tak k porušení suverenity, které je nepřijatelné v našich zemích, v našich vzájemných vztazích. Žádáme vás co nejnaléhavěji – v okamžicích, kdy se na ulicích Prahy ozývají výstřely – abyste ihned vydali rozkaz k okamžitému stažení všech vašich vojsk z našeho území. Podepsáno předsednictvo NS.

Znělka Prahy – 5x

(„Po delším znělkování se Čs. rozhlas odmlčel. Vysílání pokračuje z odpoledního záznamu.“ – zřejmě technická slova na pásku)

... na obranu Rumunska. Pak hovořil Ceaucescu a řekl mimo jiné, že se dnes mluví o kontrarevoluci v Československu a zítra se může říci i o Rumunsku, že jsou tam kontrarevolucionáři. Důrazně prohlásil, že rumunský lid nedovolí nikomu, aby porušil jeho územní svrchovanost. Projevil přesvědčení, že komunistické a dělnické strany dovedou udělat konec tomuto hanebnému okamžiku v historii dělnického hnutí. Řekl, že dosáhnout nápravy v této věci bude vyžadovat velkého úsilí. Rumunští komunisté vši silou přispějí k tomu, aby se vytvořily podmínky k řešení této situace a k tomu, aby československý lid mohl sám vytvářet svůj osud.

Další zprávy ze zahraničí v souvislosti s okupací

Prohlášení: delegáti Bratislavy na mimořádný sjezd KSS a přítomní delegáti mimořádného 14. sjezdu KSČ

Vzhledem k situaci v zásobování obyvatelstva potravinářskými výrobky činí vedoucí pracovníci potravinářského průmyslu a potravinářského obchodu všechna nezbytná opatření ke zvládnutí dobrého průběhu zásobování. Zásoby základních potravin i suroviny pro jejich výrobu má naše výroba v dostatečném rozsahu, potíže však dělá přísun. Obracíme se tedy k našemu obyvatelstvu, především v hlavním městě republiky, v Praze, aby nakupovalo s rozvahou, a umožnilo tak pracovníkům výroby a obchodu

zvládnout nenadálou situaci. Vyzýváme pracovníky potravinářské výroby a potravinářského obchodu, aby pochopili vážnou situaci a zabezpečili všemi dosažitelnými prostředky uspokojení potřeb obyvatelstva – praví se v prohlášení generálních ředitelů oborových ředitelství potravinářského průmyslu a obchodu.

Na zvláštní schůzi byra 23. mezinárodního geologického kongresu dnes kolem 14. hodiny v Praze vyslovili zahraniční delegáti podporu československým organizátorům. Zároveň na schůzi bylo rozhodnuto, že kongres bude pokračovat. Odpoledne také odborné sekce i zasedání mezinárodní paleontologické unie pokračují v práci.

Ministr zahraničních věcí ČSSR Jiří Hájek v souhlase s prezidentem republiky L. Svobodou a jménem vlády pověřil čs. velvyslance u pěti socialistických zemí, aby oficiálně protestovali proti intervenci vojenských sil a aby žádali okamžitý odchod těchto vojsk z území ČSSR, aby tak ukončili ilegální okupaci země.

Ještě jednou opakujeme výzvu MV KSČ v Praze. Městský výbor KSČ v Praze vyzývá všechny delegáty mimořádného 14. sjezdu, aby se neprodleně dostavili do Prahy a hlásili se na obvodních výborech KSČ nebo na velkých závodech a byli připraveni zahájit sjezdová jednání. Voláme delegáty mimořádného 14. sjezdu, aby se neprodleně dostavili do Prahy a hlásili se na OV KSČ nebo na velkých závodech a byli připraveni zahájit sjezdová jednání. Vyzývá je k tomu MV KSČ v Praze.

Ted' bychom vás, vážení posluchači, chtěli znovu upozornit, na kterých vlnách nás můžete poslouchat. Ústřední program, který vysíláme z jednoho místa v Praze, můžete poslouchat na vlně 470 m, tj. 638 kHz. Nebo na dlouhé vlně 1103 m, tj. 272 kHz. Další svobodné vysílání Čs. rozhlasu můžete slyšet ze západočeského rozhlasu, který vysílá na vlně 314 m, tj. 953 kilocykly, na VKV o kmitočtu 65,56 mHz a na třech krátkých vlnách – 30 m, 49 m a 50 m. Jihočeský rozhlas vysílá stále na vlně 197 m, tj. 1520 kHz, a na VKV o kmitočtu 71,68 mHz. Tyto dva rozhlas, západočeský rozhlas a jihočeský rozhlas, vysílají buď samostatně, nebo někdy také společně a v některých okamžicích se připojují k vysílání pražskému. Zcela samostatně vysílá stále východočeský rozhlas na

vlně 233 m, tj. 1286 kHz, a také severočeský rozhlas na vlně 429 m, tj. 701 kHz, a na VKV o kmitočtu 72,20 mHz.

Zprávy ze zahraničí v souvislosti s okupací

V Londýně se soudí, že ozbrojená akce proti Československu nebyla ničím vyprovokována. Zdůrazňuje se, že dnešní okupace nemůže být srovnávána s intervencí v Maďarsku před 12 lety. Ministr zahraničních věcí Stewart sdělil sovětskému velvyslanci v Londýně Smirnovskému, že sovětská akce proti Československu je porušením Charty OSN a uznávaných mezinárodních zásad. Toto je podle názoru britské vlády téměř jednomyslný názor britského lidu, řekl Stewart. Vývoj je vážnou ranou dlouholetému úsilí o zmírnění napětí a uspokojivé vztahy mezi Východem a Západem. Před tím vyslovil ministr Stewart velké sympatie s Československem čs. chargé d'affaire Pátkovi, jehož si povolal na ministerstvo. Stewart řekl sovětskému velvyslanci Smirnovskému, že tvrzení, že čs. vláda požádala o pomoc, bylo vyvráceno prohlášením čs. velvyslance. Smirnovský řekl, že sovětská vojska opustí ČSSR, jakmile o to zákonné orgány požádají. Nedovedl však vysvětlit, co je pod zákonnými orgány míněno. Mluvčí ministerstva zahraničních věcí řekl, že nemůže uvést podrobnosti o možných budoucích krocích britské vlády, jedním z nich by mohla být akce v OSN. Britská vláda rozhodla svolat na příští pondělí parlament, který je na prázdninách k mimořádnému zasedání.

Zprávy ze zahraničí v souvislosti s okupací

Upozornění všem televizním divákům: Pracovníci Čs. televize sdělují, že televize bude v 17 hodin vysílat televizní noviny na 12. kanálu.

Podle zprávy bukurešťského zpravodaje ČTK Nikolai Ceaucescu, tajemník Rumunské komunistické strany a předseda Státní rady, dnes ráno prohlásil: Jestliže se tvrdí, že je v Československu kontrarevoluce, pak se to může říkat zítra i o Rumunsku. Avšak, dodal, rumunský lid nedovolí nikomu, aby porušil jeho národní suverenitu.

Milí přátelé, nemáme sice přesné zprávy z budovy ÚV KSČ. Svolané plenární zasedání ÚV naší strany se bude asi zabývat situací bez členů předsednictva, kteří jsou tam internováni. Přesto je zajímavé, že v ulicích není vidět vyšší důstojník, že, pokud vím, nikdo nevstoupil s jednání s našimi zákonnými představiteli. Chtějí nás snad naši spojenci okupovat trvale bez toho, že by jednali s našimi vedoucími činiteli? Protože, nechtějí-li jednat s nimi, co vlastně chtějí? Zajistit si naši loajalitu a spolupráci jmenováním nového ústředního výboru a vlády?

Prohlášení: Středočeský krajský výbor KSČ

A teď tu máme jednu výzvu: Závodní výbor ČKD Lokomotivka a CZV KSČ vyzývají všechny zaměstnance vysočanského závodu k zítřejšímu nástupu do práce v co největším počtu. Zaměstnanci vysočanského závodu nastoupí zítra do práce v co největším počtu. Bude třeba udělat vše k zajištění mimořádného sjezdu a jiných naléhavých politických úkolů.

Prohlášení: poslanci NS Východoslovenského kraje

Zprávy ze zahraničí v souvislosti s okupací

Vážení přátelé, jsme zahrnováni a v našem vysílání vás zahrnujeme přívalem rezolucí, přívalem zpráv, ohlasů na okupaci ČSSR. Dovolte nám proto teď na chvíli několik osobních postřehů a několik osobních dojmů z dnešního dne.

Ulicemi Prahy jel sovětský obrněný vůz a na jeho pancéřové kapotě ležela československá vlajka zbrocená krví. Zeptali jsme se jednoho sovětského vojáka, zda ví, v jakém je městě. Odpověděl, že ani neví, že neví vůbec, v jaké je zemi, protože je už dlouho na manévrech. Jsou to jen dva nahodilé útržky z atmosféry dnešního dne, který vstoupí do historie nejen našeho státu, ale i Evropy a celého světa. Hovoří však výstižně o tom, co se naší zemi stalo, než celá litanie slov. Stali jsme se obětí slepé síly, řízené odkudsi, kýmisi, pro cíle, které nechápeme a které nechápe nikdo, nikdo nechápe, komu prospěje zásah spojeneckých jednotek na území bratrské země, která se nikdy

ničím nezpronevěřila svým závazkům a cílům, které si vytkla a kterými se zavázala i celému komunistickému hnutí světa. Jistě to někomu prospěje, jinak by se to ani nestalo, ale už teď, bez jakéhokoliv odstupu, naprosto pozitivně víme, že myšlenka komunismu, myšlenka toho nejhumanističtějšího osvobození člověka utrpí strašnou ránu. Zatím tuto ránu necítíme, cítíme svoji bolest, bolest starou několik hodin. Jsou lidé, kteří v této chvíli cítí fyzickou bolest; viděl jsem takové, kteří se s holýma rukama, pouze s československým praporem v hrsti, postavil tanku 35 tun těžkému. Spojenečtí vojáci asi cítí, že se ocitli v jakémsi klamu, jen pocitem naprosté opuštěnosti a strachu lze vysvětlit tu nesmyslnou střelbu, které jsme byli svědky. Lidé, kteří se stavějí proti tankům, zajisté zavdávají střelbě bezprostřední příčinu. Je v zájmu jich samých, je v zájmu nás všech, aby to nedělali. Naše síla není v tom, že se umíme postavit beze zbraně tankům. My musíme svou sílu prokázat v týdnech, měsících a snad i létech, která nadešla. Musíme prokázat mravní převahu nejen nad tanky, ale i nad duchem, který dnešní nesmyslnou intervencí zplodil. Musíme prokázat, že jsme se narodili svobodní a že chceme svobodně zemřít. Ne však pod kulkou vystřelenou ze zbraně vojáka, který ani neví, proti jakému lidu střílí, ale zemřít klidně, přirozeně, v zemi, která je svobodná a jde svou cestou.

Na Vinohradské třídě zase zastavil obrněný vůz polských výsadkářů. Malý defekt. Výsadkáři se prodírali troskami rozježděných automobilů tak vehemenně, že píchli. Zastavili a vybalili hevery a klíče. A naši lidé s nimi začali diskutovat. Vím, že je to zbytečné, výsadkáři tu nejsou od toho, aby naslouchali argumentům. Prozrazuje to však určitý stav ducha, který vládne i ve chvílích nejtěžších. Nechceme násilí, ale diskuzi. V nejbližší budoucnosti budeme vystaveni násilí, ale náš hrdý odpor, naše odmítavé stanovisko, náš postoj svobodných a nepokořených lidí, to bude nejlepší diskusní příspěvek, který můžeme přinést velkému hovoru, který vede lidstvo tisíce let. Hovoru o lidské budoucnosti.

Prosíme pozor, poslechněte si provolání Národního shromáždění:

Na mimořádné schůzi v Praze schválili jednomyslným hlasováním dnes odpoledne poslanci NS toto provolání:

Poslanci NS, kteří se sešli na výzvu předsednictva NS dnes v poledních hodinách, pokládají za nutné v této chvíli, kdy zákonná vláda a ostatní ústavní orgány nemohou sdělit své stanovisko k současné situaci a plnit své ústavní funkce, prohlásit toto:

1. Ztotožňujeme se s prohlášením předsednictva ÚV KSČ a předsednictva NS, které označuje okupaci Československa armádami pěti zemí Varšavské smlouvy za porušení mezinárodního práva, ustanovení Varšavské smlouvy a zásad rovnoprávných vztahů mezi národy.
2. Žádáme, aby ústavní činitelé, především prezident republiky Ludvík Svoboda, předseda vlády ing. Oldřich Černík, předseda NS Josef Smrkovský, 1. taj. ÚV KSČ Alexander Dubček, předseda ÚV NF dr. Fr. Krügel, předseda ČNR dr. Čestmír Císař a další byli propuštěni z internace, a tak mohli vykonávat ústavní funkce, které jim svéprávný lid této země svěřil. Rovněž delegace NS, kterou jsme vyslali na sovětské velvyslanectví dnes v dopoledních hodinách, se dosud nevrátila.
3. Protestujeme proti tomu, že NS, vládě, složkám NF a jejich představitelům je bráněno ve vykonávání jejich zákonných práv a trváme na svobodě jejich pohybu a shromažďování.
4. Žádáme kategoricky okamžitý odchod vojsk pěti států Varšavské smlouvy a plné respektování státní suverenity Československé socialistické republiky. Obracíme se na parlamenty všech zemí a na světové veřejné mínění, aby podporovaly naše zákonné požadavky.
5. Pověřujeme delegaci NS ve složení Marie Miková, Josef Macek, Josef Való, Pavol Rapoš, Josef Pospíšil a Václav Kučera, aby vstoupila ve styk s předsedou NS Josefem Smrkovským, s prezidentem republiky Ludvíkem Svobodou a s předsedou vlády ing. Černíkem s tím, aby je informovala o tomto usnesení a dohodla s nimi další postup. O výsledcích jednání podá delegace NS bezprostředně zprávu československému lidu.
6. Vyzýváme všechny lid, aby se neuchyloval k násilným akcím proti okupačním vojskům, aby se nedal vyprovokovat různými silami, které si chtějí obstarat důkazy pro oprávněnost intervence a využít situace k samozvaným akcím. Pracující lidé, občané. Zůstaňte na svých pracovištích a chraňte své závody. Použijte pro další rozvoj socialismu v Československu všechny demokratické

prostředky. Bude-li nutno, budete určitě schopni ubránit se i generální stávkou.

Dobry život této země může zaručit jen lid, který v ní žije a pracuje. Věříme, že z nich, z těchto těžkých chvil, vyjdeme se vztyčenou hlavou a rovnou páteří.

Na této schůzi informoval místopředseda NS Josef Való o obsahu svého rozhovoru s prezidentem republiky, v němž soudruh Ludvík Svoboda vyslovil souhlas se svoláním pléna NS.

Podle zpráv, které se zdají být důvěryhodné, byl dr. Čestmír Císař převezen sovětským gazikem z Bartolomějské ulice neznámo kam.

A teď přečteme upozornění pro zahraniční zastupitelské úřady a pro všechny, kteří přebírají naše vysílání pro zahraničí. Následující slova jsou určena zahraničním zastupitelským úřadům a všem, kteří přebírají naše vysílání pro zahraničí.

Předejte prosím tuto informaci: V Československu je na pozvání v mezinárodních táborech v Seči u Chrudimi, v Sytně v Nízkých Tatrách a v Dětském ráji ve Vysokých Tatrách 173 dětí ze zahraničních států: z Kypru, Dahome, Belgie, Mali, Guineje, z Portugalské Guineje, Francie, Rakouska, Itálie, Finska, NSR. Všechny zůstávají až na další v táborech a nic se s nimi neděje. Do Prahy zatím nepojedou. Je však ohrožen jejich návrat domů v příštím týdnu, a to pro nedostatek dopravních prostředků. Ústředí pionýra usiluje o navázání kontaktů s příslušnými zastupitelskými úřady všech jmenovaných zemí, aby děti mohly odjet pod diplomatickou ochranou. Skupina dětí z Branschweigu je už v Praze, je o ní plně postaráno, pro uzavření hranic však nebude moci přijet zítra podle plánu. Prosíme diplomatická zastoupení uvedených zemí Kypru, Dahome, Belgie, Mali, Guineje, Portugalské Guineje, Francie, Rakouska, Itálie, Finska a NSR, aby svými prostředky informovali o bezpečnosti dětí jejich rodiče. Zároveň prosíme, aby navázali kontakt s oddělením mezinárodních táborů míru na ÚV ČSM, Praha, Gorkého nám. 24, telefon 221041, za účelem spolupráce pro bezpečný návrat dětí do jejich domovů. Opakují adresu: Oddělením mezinárodních táborů míru na ÚV ČSM, Praha, Gorkého nám. 24, telefon 221041.

Prohlášení: předsednictvo Ústřední rady a České rady Pionýra a náčelnictvo československého Junáka, předsednictvo ÚV Svazu čs. filatelistů

Vedení ČSM a zástupci všech rad mládežnických a dětských organizací se obraceli v této vážné chvíli na organizace mládeže v Sovětském svazu, Polsku, NDR, Maďarsku a Bulharsku s výzvou, aby vyvinuly všechno úsilí k zastavení intervence armád Varšavské smlouvy v Československu a zasadily se o okamžité odvolání těchto okupačních vojsk z našeho neprávem obsazeného území. Nastoupili jsme cestu budování socialismu v roce 1948 a z této cesty jsme nikdy nesešli. To bylo provolání vedení ČSM a zástupců všech rad mládežnických a dětských organizací k organizacím mládeže v Sovětském svazu, Polsku, NDR, Maďarsku a Bulharsku.

Prohlášení: jugoslávský prezident Tito

Dozvídáme se, že budova ÚV strany na nábřeží Kyjevské brigády je stále obklíčena jednotkami Varšavské smlouvy. Uvnitř budovy bez spojení s venkem jsou soudruzi Dubček, Smrkovský, Špaček a Krügel. Přesto se svolává ještě na dnešek zasedání pléna ÚV. Schůze bude tedy pravděpodobně bez jmenovaných vedoucích soudruhů, neboť pochybujeme, že se budou moci dostavit. Důležité je, aby i za jejich nepřítomnosti členové ÚV na plenárním zasedání přijali správné rozhodnutí. V tomto směru musíme teď především zaměřit poselství a rezoluce. Stále ještě, ba stále více, je nutno zachovat rozvahu a klid, opustit ulice a vyvarovat se provokací, které vedou k represivním opatřením. Tím se ovšem nesmířujeme s přítomností zahraničních vojsk a trváme na jejich stažení, aby mohl být v Československu obnoven klid. Dále se dozvídáme, že tajemník Čestmír Císař, který opustil budovu ÚV dnes v noci, byl pravděpodobně zajištěn, nacházel se v Bartolomějské ulici, odkud byl odvezen neznámo kam.

Hudba

Smyčcový orchestr (stejná skladba jako předešlá)

Informace o situaci v Hradci Králové:

Po 14. hodině jsem se se svým kolegou z hradeckého studia zajel podívat do okolí Hradce, kde bylo dopoledne velké soustředění polských jednotek. Kolona asi 200

vozidel, která stála před závodem ČKD v Plošticích, už odjela. Podle vyjádření místních obyvatel směrem na Pardubice. Na silnici k Jaroměři zůstala pouze směrová radiostanice přibližně s pěti polskými vojáky bez důstojníka. Mladíček v přílbě a se samopalem odmítl podat jakékoli informace. Jeho jediná slova byla: Tady nesmíte ostat. Velké soustředění techniky je už zdaleka vidět na hradeckém letišti. Přítomní českoslovenští důstojníci nám ochotně pověděli, že na letišti je 30 tanků a 45 letounů MiGg polské armády, dále desítky automobilů, obrněných vozidel a protiletadlových kanonů. Bombardéry ve výzbroji cizích armád nejsou. V 15:00 vjžděla na letišti další početná kolona polské armády, kterou tvořily převážně nákladní automobily. Sovětští vojáci na letišti údajně požádali o pohonné hmoty, ale byli našimi odmítnuti. V samotném Hradci Králové je v těchto chvílích klid. Větší sročení, především mládeže, je pouze u budovy rozhlasu a v přilehlých ulicích. Potěšující zprávu, kterou však nelze stoprocentně ověřit, jsme dostali z Poříčí u Trutnova. Barikádou z našich vozidel tam byla zadržena kolona asi 300 polských nákladních aut. Jak nás informoval Jiří Stránský ze Státního statku v Poříčí, barikáda byla odstraněna a za asistence Sboru národní bezpečnosti odjela kolona přes hraniční přechod v Petřikovcích zpět do Polska. Hranice přejížděla přes hodinu a v této chvíli prý už u nás není.

A ještě tu máme jednu výzvu: Městský výbor KSČ v Praze vyzývá všechny delegáty mimořádného XIV. sjezdu, aby se neprodleně dostavili do Prahy a hlásili se na obvodních výborech KSČ nebo na velkých závodech a byli připraveni zahájit sjezdová jednání.

Opakováno provolání Národního shromáždění

Zprávy ze zahraničí v souvislosti s okupací

Opakování výzvy delegátům XIV. sjezdu

Prohlášení: SONP Kladno

Mluvíme o krizi. Celý svět mluví o československé krizi. V Praze, Brně a Bratislavě jsou tanky pěti států – to prý je krize. Já to nazývám tragédií. Je tragédií, když dvacetiletí chlupci zatýkají muže, který vedl armádu samostatného státu za 2. světové války. Je tragédií, když snad ta nejzávažnější komise ÚV, komise revizní a kontrolní, si musí dát schůzku u autobusového nádraží Praha – Florenc a nikoli v budově ÚV. Je tragédií, když vysílací pracoviště Československého rozhlasu se musí skrývat v soukromém domě v Praze a musí se spoléhat na to, že mezi sousedy není zaprodanec. Národy se občas musí utkat s tragédií. Každý národ své tragédie prožil, ať se podíváme na jakýkoli národ, na Rusy, Francouze, Němce, Angličany anebo Američany. Někdy jsme si mysleli, že jsme si všechny tragédie už prožili, že jsme si svůj pohár hořkosti vypili až do dna. Dnešní den nás přesvědčil, že tragédií, utrpení a ponížení ještě není dost, že musíme snést příchod jednotek těch států, které ještě včera byli našimi přáteli. V minulosti jsme utrpěli dost zrad. Museli jsme vytrpět ještě jednu zradu, tentokrát z řad nejbližších. O to větší je naše bolest. Ale o to větší musí být i naše síla. Tentokrát musíme zapomenout na malicherné spory, které nás v minulosti rozdělovaly, musíme se spojit v opravdové národní frontě, která zajisté nebude oficiální. Ale bude o to opravdovější, bude to národní fronta, která nebude mít stanovy, ale společnou ideu. Ideu svobody, nezávislosti a štěstí. Ideu Akčního programu KSČ, ideu Ledna 1968, ideu, za kterou bojovali nejlepší synové našich národů od té doby, od které bylo nutno za dobré ideje bojovat.

Pracovníci Čs. televize upozorňují diváky, že Televizní noviny začnou vysílat v 17 hodin na 12. kanále, opakují, že Čs. televize bude vysílat Televizní noviny v 17 hodin na 12. kanále.

A ještě Městský výbor KSČ v Praze vyzývá všechny delegáty mimořádného XIV. sjezdu, aby se neprodleně dostavili do Prahy a hlásili se na obvodních výborech KSČ nebo na velkých závodech a byli připraveni zahájit sjezdová jednání.

Z rozhlasové budovy na Vinohradech se k nám dostalo několik osobních postřehů jednoho z pracovníků Čs. rozhlasu. Dovolte, abych vám je tlumočil.

Odvážil jsem se vloupat do místnosti, kde už několik let pracuji. Dnes to je asi zločin, protože před několika hodinami voják s pistolí na opasku zamkl a odnesl klíče. Nevěděl ovšem, že mám klíč náhradní. Nejsem hrdina. Přiznám se, že jsem šel do své místnosti proto, že jsem měl ve spodním šupletí svého stolu schovanou polovypitou láhev. Nu a když jsem vstoupil, spatřil jsem rozstřílené okno a díry ve stropě. Zdá se, že někdo měl pádné námitky i proti samé místnosti, ve které s mými kolegy prosazujeme po celá léta to, o čem myslíme, že pomůže nám i vám a všem. Totiž svobodný stát, v němž bychom svobodně a o své vůli pracovali tak, abychom se měli zítra lépe než dnes a pozítří lépe než zítra. Ve stropě jsou díry po kulometných střelách. Je to výmluvný argument proti nám. Zřejmě to není žádoucí, aby československý lid byl svobodný a bohatý. Otázka však je, kdo to považuje za nežádoucí. Já jsem do stropu mé místnosti nestřílel, nečinili tak ani mí kolegové ani mí spoluobčané. Byl to kdosi cizí, který nadto poslouchal příkazů kohosi, koho sám nezná. Kdosi navrtal díry do stropu mé místnosti. Přiznám, že je mi to v této těžké chvíli lhostejné. Trvalo to 20 let, než naše národy prosadily svou vůli a vedení Komunistickou stranou Československa vykročily svou cestou. Říkám svou cestou, nikoli cestou toho, kdo mi střílel do oken. A věřím, že ať to bude trvat jakkoli dlouho, vůle našich národů se prosadí znovu. Nevíme, kdy to bude, tím spíše, že nevíme, jak dlouho se ještě budeme moci skrývat kdesi v Praze a pomocí záhadných figlů vysílat. Ale vím, že to jednou bude.

Jak jsme už slyšeli od soudruhů z Pardubic, přistál na jejich letišti obří vrtulník se spojeneckými vojáky. Na dotaz pracovníků letiště tvrdili, že přijeli na vojenské cvičení. Bez ohledu na podivnost takového vysvětlení, nad kterým nestojí za to se pozastavovat, lze z odpovědí vojáků soudit, že vojáci spojeneckých armád k nám byli jednoduše přímo odveleni ze cvičení ze sousedních zemí, aniž by jim bylo vysvětleno, proč jsou k nám vlastně vysláni. Udivené tváře některých vojáků v Praze tomu dost nasvědčují, přátelé. Buďte k nim vlídní, oni za nic nemohou, a vysvětlujte jim, co chceme a co oni nechtě dělají tím, že jsou v našich ulicích. Vzpomeňte si na to, jak zbytky armád Varšavské smlouvy po nedávném legálním cvičení spojovacích vojsk urychleně opouštěly na rozkaz svých velitelů naše území, když je na Slovensku začaly navštěvovat delegace našich měst a závodů, které jim vysvětlovaly obrodný proces v naší zemi.

Prohlášení: plné znění prohlášení jugoslávského prezidenta Tita

A teď si zopakujeme vlny, na kterých slyšíte ústřední program pražského studia. Středočeský vysílač 470 m, 638 kHz, dlouhá vlna 1103 m, 272 kHz. Západočeské vysílání 314 m, 953 kHz. Vysílač VKV kmitočty 65,5.

Prohlášení: společné prohlášení Svazu čs. spisovatelů, Svazu čs. novinářů, Svazu divadelních umělců, Svazu filmových a televizních umělců a Svazu architektů

Uslyšíte poznámku, kterou nám poslal náš zpravodaj z hlavní budovy Čs. rozhlasu:

Česká nesvornost je pověstná. Nejen od doby, kdy Svatopluk přelomil své tři pruty. Nesvorností jsme se proslavili ve všech podnicích, které jsme podnikli. Nikdy jsme se nedovedli postavit jednotně ve jménu společné věci. Mám za to, že chápu jednu z příčin. Totiž to, že se nám až dosud až na výjimky vlastně nikdy nic špatného nedělo. Opravdu není ta chvíle, kdy bychom se měli dívat dozadu a podrobně po našich národních dějinách, musíme se dívat opravdu jen zhruba globálně a rychle, dokud okupační jednotky neobjeví, odkud vysíláme. Co spatříme: prosperitu, kulturní vzestup, cestu vzhůru. První opravdu strašná rána zasazená českému národu byla bělohorská bitva. Druhá rána přišla tentokrát českému i slovenskému národu v půli března 1938. Třetí rána přišla dnes. Přiletem nezvaných hostů, přiletem jednotek, které přišly vyřešit neexistující problémy, které přišly zažehnat svými tanky zlo, které nikdy neexistovalo. Vždycky jsem věřil na sérii tří. Po třetí naše země prožívá nespravedlivou prohru. Je to tragická série. Bílá hora, Mnichov, Ruzyňské letiště. Ale snad tento třetí debakl bude tím posledním. Věříme-li v sérii tří, musíme doufat, že tentokrát budeme schopni překonat naše spory a budeme schopni postavit se za ideje, za nimiž opravdu všichni stojíme. Za ideje demokracie, samostatnosti a humanistické svobody. Věřme a pracujme pro to, aby dnešek byl poslední ranou bičem, která dopadla na naše záda. Abychom si konečně uvědomili, oč nám jde. Abychom si uvědomili, že chceme žít uprostřed Evropy ve společném státě Čechů a Slováků a národnostních menšin, ve státě sebevědomých veličin, které umějí vzít svou věc do svých rukou, a umějí jít vlastní cestou. Cestou československou.

Prohlášení: velitelství protivzdušné obrany státu, skupina pracovníků ÚV KSČ, vedení Ústřední rady čs. vědecko-technické společnosti

A teď bychom vám ještě chtěli zopakovat výzvu, o které si nejsme jisti, jestli jste ji zachytili.

Provozní oddíl ČSD Praha prosí pracovníky noční směny pražských nádraží a lokomotivních dep, aby na noční směnu nastoupili předčasně, pro případ, že v pozdějších hodinách by byl vyhlášen zákaz vycházení.

Zprávy ze zahraničí v souvislosti s okupací

Prohlášení: Slovenská národní rada

Do redakce Čs. rozhlasu v Hradci Králové se dostavili dva příslušníci naší armády z vojenské nemocnice v Jaroměři. Vyprávěli, že při průjezdu Jaroměří jim na křižovatce polští regulovčící vzdávali poctu samopaly podle vojenských zvyklostí. Na otázku našich důstojníků, zda vědí, co se u nás děje, odpověděli se slzami v očích a na žádost našich důstojníků, aby odjeli domů, přikývli. Je zřejmé, že ne všichni ti, kdo stojí se samopaly na našich silnicích, jsou našimi nepřáteli.

Zpráva ze zahraničí v souvislosti s okupací

Máme tu výzvu Městského výboru KSČ v Praze.

Vyzývá všechny delegáty mimořádného XIV. sjezdu, aby se neprodleně dostavili do Prahy a hlásili se na obvodních výborech KSČ nebo na velkých závodech a byli připraveni zahájit sjezdová jednání.

Pracovníci Čs. televize upozorňují diváky, že Televizní noviny budou vysílat v 17 hodin na 12. kanále, opakují, že Čs. televize bude vysílat Televizní noviny v 17 hodin, tj. za chvíli, na 12. kanálu. Ještě jednou opakují, Televizní noviny bude televize za chvíli na 12. kanálu.

A zpráva bratislavské hlavní stanice nám oznámila, že osobní doprava směrem na Prahu je pouze směrem na Břeclav. Podobně nepřijíždění žádné osobní vlaky z Prahy do Bratislavy. Doprava z Bratislavy směrem na Nové Zámky, Zahorie a Košice je dosud v normálním provozu.

Prohlášení: představenstvo Ústřední rady družstev

Zprávy ze zahraničí v souvislosti s okupací

Prohlášení: Akademie múzických umění v Praze

Hudba

Smyčcový orchestr (stejná hudba jako předešlá)

Velení čs. lidové armády sděluje, že veškerá opatření jím přijímaná jsou plně v soulahu s rozhodnutím prezidenta republiky. V duchu jeho pokynů a prohlášení předsednictva ÚV KSČ bylo učiněno vše, aby se zachoval klid, nekladl odpor postupujícím vojskům, a zabránilo se tak krveprolití a dalším nedozírným následkům. Armáda bude i nadále plnit rozkazy prezidenta republiky Ludvíka Svobody jako svého vrchního velitele. Podepsán ministr národní obrany generálplukovník Martin Dzúr.

Prohlášení: 19 členů a kandidátů ÚV KSČ, plénem Středočeského KV KSČ

A teď si poslechněte poznámku našeho pražského dopisovatele.

Říkají nám, že to bude trvat dvacet let. Že píšeme rok 68 a že to bude trvat dalších dvacet let, než naše národy si oddychnou tak, jako si oddychly v lednu. Máme tradici dvacetiletí. Trvalo to dvacet let od vzniku republiky do Mnichova a trvalo to dvacet let od Února do Ledna. Mluvil jsem o sérii tří. O sérii tří neštěstí a sérii tří katastrof. O sérii Bílé hory, Mnichova a Ruzyňského letiště. Věřím na sérii tří. Zažili jsme už dvě dvacetiletá období temna. Přesto se domnívám, že údobí temna, které nás nepochybně čeká, nemusí nutně trvat dvacet let. Věřte mi, záleží to opravdu jen na nás. Na naši odolnost, na naši víře, na naší pevnosti. Naše cíle jsou jasné. Jsme malý stát ve středu

Evropy. Levicová minulost I. republiky nás předurčila k tomu, že jsme si zvolili cestu socialismu, cestu svobody ekonomické, politické i duchovní. Nebylo naší vinou, že po dvacet let jsme z cesty svobod bloudili po cestě politických procesů, koncentračních táborů a cenzury. V lednu jsme se na naši, opravdu naši cestu vrátili. Opět není naší vinou, že cizí tanky nás nutí z naší cesty odejít. Nebude to dlouho trvat a tanky prosadí svou vůli. Přestaneme vysílat, státu a strany se zmocní ti, kterým lid nevěří, nebo dokonce o nich dosud neslyšel, na stránkách novin a v televizních a rozhlasových relacích se objeví jména nová a nebo jména, která známe až příliš dobře. Vracím se však k myšlence, že to nebude trvat dvacet let. Dnešek musí pro nás znamenat zkušenost. Musíme si uvědomit, za čím stojíme, totiž za svobodou, a co je pro nás malicherností, totiž spory stranické, národnostní a sociální. Na dnešní katastrofu doplatíme všichni. Bez ohledu na národnost, třídu či přesvědčení. Z dnešní katastrofy však všichni můžeme vyjít posílení, jednotni s jasným názorem, co chceme a co nechceme. To, co nechceme, je stalinismus a okupace. To, co chceme, je socialismus, svoboda a suverenita. Nic víc, nic méně.

A teď dvě zprávy od našich krajských zpravodajů.

V Pardubicích je zatím klid. Pod domy s transparenty a hesly jako například „Idi damoj, eto naša zemlja“, ale lidé často s trikolorou v klopě chovají se důstojně. Naštěstí zatím marně vyhlízejí kolonu tanků a obrněných vozidel polské armády. Sovětský a polský velitel tady drží slovo dané předsedovi ONV v Pardubicích s. Loskotovi, že vojska do města nevkročí. Podle poslední informace z Veřejné bezpečnosti se kolona otočila u Opatovic nad Labem a vrací se směrem od Pardubic k Hradci Králové. Na pardubickém letišti vyložili mladé sovětské vojáky i zbraně odletěli. Sovětští dostali od našich rusky psané letáky, které připravil OV KSČ. V nich se teprve ve své mateřtině dočetli, že přijeli do země proti vůli jejího lidu, vlády i vedení strany. „Jestliže od Ledna vykládáte, že je u nás kontrarevoluce, tak si uvědomte, že první výstřely v naší zemi padly z vašich zbraní.“ To jsou slova, po nichž nastalo mlčení a naši vojáci si se sovětskými nemají zatím na pardubickém letišti co říci.

A druhá zpráva: Poprvé od dnešního rána jsme dostali spojení s Olomoucí. Kolem města jsou soustředěny polské jednotky, přímo ve městě Olomouci však okupační

vojska nejsou. Zato ve směru Zábřeh – Šumperk je velké soustředění okupačních vojsk, jejichž pohyb se pokoušejí řídit z vrtulníků, přesto však došlo mezi vojsky na silnicích k mnoha haváriím.

Milí přátelé, dvě sdělení neoficiální a zcela neověřená: Do budovy rozhlasu se dnes dopoledne dostavil bývalý řádně odvolaný ředitel Miloš Marko. Také ještě předtím bývalý ředitel Karel Hoffmann, později ředitel Správy spojů – je to tak – a ministr kultury, vydal prohlášení, vydal příkaz dnes v noci vysílačům, aby vypnuly a přestaly vysílat. To se, jak vidíte, nestalo. Apelujeme proto na pracovníky spojů, aby nedbali příkazů těchto svých bývalých, nebo snad i současných, nadřízených a řídili se tím, co slyší v našem vysílání, a hlavně svým svědomím.

Ohlasy ze zahraničního rozhlasu

Vážení přátelé, dostali jsme první ohlasy z vysílačů. Pracovníci spojů na naši výzvu i bez naší výzvy poslouchají především své svědomí a šíří naše vysílání, jak jen mohou. Pražské vysílání je odmlčeno, ale ostatní vysílače pracují dál. Není-li jiné možnosti, hledejte na stupnicích svého rádia, kde nás uslyšíte. Splést si nás nemůžete. Děkujeme všem pracovníkům komunikací.

Zprávy ze zahraničí v souvislosti s okupací

Prohlášení: rada Severočeského KNV v Ústí nad Labem

Milí přátelé, není v těchto chvílích čas na humor, ale i kdyby měl za minutu Petřín chrlit lávu, v této těžké situaci chvilku lehčí hudby.

Naše technika nám zatím vážne – není divu, není to vysílání, na jaké jsme zvyklí, prosíme hudbu.

Prohlášení: delegace ÚRO, výbor Ústředí Čs. advokacie a výbor Městského sdružení advokátů v Praze

Svaz českých novinářů a Svaz filmových a televizních umělců vyzval všechny redaktory, pracovníky rozhlasu a televize, technické a administrativní pracovníky redakcí, zaměstnance PNS, tiskáren a podobných zařízení, aby v rámci svých možností umožnili našemu lidu maximálně pravdivou informovanost o současné situaci a aby plně podpořili legální Svobodovo, Dubčekovo, Černikovo a Smrkovského vedení státu a strany. Avšak v tom případě, že jim bude tato svoboda práce jakýmkoli způsobem znemožněna, např. cenzurními zásahy, příkazy uveřejňovat materiály, články, dokumenty, jež jsou v rozporu se suverenitou této země, v rozporu se záměry jejího progresivního vedení i v rozporu se svědomím tohoto lidu, vyzýváme je, aby se žádným způsobem na této činnosti nepodíleli. Protože tak by se stali spoluviníky neslychané akce proti svrchovanosti našeho státu. To byla výzva Svazu novinářů a filmových a televizních umělců k pracovníkům redakcí.

Členové ČNR přijali na dnešní odpolední schůzi v Praze dvě prohlášení:

Text prvního zní: Bratřím Slovákům! My, členové ČNR z Čech, Moravy a Slezska, kteří jsme se mohli sejít v této osudové chvíli, vás ujišťujeme, že jsme pevně přesvědčeni o zdaru díla, jež jsme započali. Ruku v ruce a ve vzájemné důvěře s vámi dovršíme federativní úpravy soužití našich národů v Československé federativní socialistické republice, a jakmile budeme moci svobodně vyjádřit vůli našich národů. Neustupujeme ani za současné situace od rozhodnutí dovršit toto dílo k 28. říjnu.

Druhé prohlášení se týká informace, že doktor Čestmír Císař byl převezen sovětským gazikem z Bartolomějské ulice neznámo kam. Text zní: Členové ČNR z Čech, Moravy a Slezska, kteří se mohli sejít v Praze, podávají jménem celé ČNR rozhodný protest proti zatčení dr. Čestmíra Císaře. Prohlašují, že všechny osoby, které spáchaly únos předsedy ČNR, jsou za tento zločin plně odpovědné. Vyzýváme je, aby s tímto vědomím okamžitě soudruha Císaře propustili na svobodu.

To byla dvě prohlášení členů ČNR.

Malé poděkování za velký čin našich spojařů. Děkujeme vám, že jste pochopili naši výzvu a že jste nám umožnili dál vysílat.

Výzva: výbor Ústředí Čs. advokacie svým členům, pražská mládež členům ÚV KSČ

Prohlášení: KV KSČ v Plzni

Dostali jsme zprávu také ze západních hranic republiky, kde trvá bouřlivá diskuze mezi příslušníky našich pohraničních jednotek a okupačními vojsky. Pohraničníci trvají na tom, že naši hranici budou hájit sami, bez přispění cizích vojsk. Odmítají je vpustit do pohraničního pásma.

Děkujeme znovu pracovníkům spojů, že jsou na svém místě a že umožnili Československému rozhlasu pokračovat ve vysílání.

Zpráva ze severu republiky: přes 12 000 letáčků rozdali dnes v podvečer komunistické a občanské výbory ústeckým občanům. Je na nich vytištěna rezoluce Městského národního výboru adresovaná sovětskému velvyslanectví, vládě republiky, Národnímu shromáždění a Ústřednímu výboru Komunistické strany Československa. Poslanci Městského národního výboru v něm píší: atd.

Opakování výzvy Svazu českých novinářů a Svazu filmových a televizních umělců redaktorům

Vážení posluchači, upozorňujeme vás, že vysílání, které posloucháte, lze zachytit také na velmi krátkých vlnách, 58,8 mHz. Opakují: Naše vysílání, které nyní posloucháte, můžete zachytit od nynějška také na velmi krátkých vlnách, na sekvenci 58,8 mHz.

Opakování výzvy pražské mládeže

Jistě posluchače na této vlně bude také zajímat, co vysílá svobodný vysílač v západočeském kraji. Přepojujeme.

Právě se dostavil do rozhlasu vedoucí tajemník Městského výboru KSČ s. Jan Metlička, aby se s vámi podělil o dojmy z posledních událostí dnešního dne.

Vážení občané, soudružky a soudruzi, právě před krátkou dobou jsme skončili jednání se zástupcem velitele okupačních jednotek, které dlí v Plzni. Chtěl bych vám poděkovat za dosavadní rozvahu, státnickou moudrost, kterou projevujete v těchto těžkých chvílích, které naše město prožívá. Víme, že plzeňská veřejnost po celý den očekává výsledky jednání městských zástupců s těmito veliteli. Chtěl bych říct, že jednání, kterého se zúčastnili kromě mě také předseda MNV NF dr. Krosa a předseda MNV s. Rada, byl přítomen také náčelník VB s. Herja. Velitel, který nás přijímal a který rovněž usiloval o naše spojení, se omluvil, že se nepodařilo navázat kontakt s městskými orgány již dříve než v pozdních odpoledních hodinách s tím, že bylo nutné zabezpečit bezkonfliktní příjezd a pobyt jednotek v Plzni. Dříve než jsme vznesli požadavky a žádosti, které byly oprávněné s ohledem na normální život v našem městě, ujistil nás, že jejich snahou je, aby v srdcích našich občanů nezůstala hořkost, že jsou nadále plně s námi, s politikou naší strany a že by byl skutečně rád, aby některá nedorozumění, která vznikla, nebyla příčinou narušení našeho přátelství. Řekl, že on osobně bude dbát o to, aby byly dbány připomínky funkcionářů a představitelů města v tom, že jejich posláním není zasahovat do našich vnitřních záležitostí v životě města, v normální činnosti národních výborů, stranických orgánů, rozhlasu, pošty, vodárny, elektrárny i železniční dopravy. Požádali jsme, aby nám bylo vysvětleno, co je důvodem pobytu jednotek sovětské armády v našem městě. Zástupce velitele těchto jednotek na tyto otázky mohl odpovědět jen velice stručně. Naším úkolem je nezasahovat do vašich vnitřních záležitostí, ale bránit Československo a celý socialistický tábor proti nebezpečí. Zeptali jsme se: „Kterému“? Nebezpečí ze západu. Další vysvětlení budeme moci zřejmě sdělit až po zítřejším jednání s velitelem divize, která v Plzni pobývá. Žádali jsme, aby byl v Plzni respektován statut tohoto města v tom smyslu, že žádáme nerušený provoz rozhlasové stanice Plzeň, abychom mohli nerušeně informovat naše pracující, nerušený provoz telefonních centrál, nerušený provoz městské dopravy, umožnit odjezdy a příjezdy vlaků v pravidelných intervalech tak, aby se občané mohli volně pohybovat ke svým rodinám i na svá pracoviště. To nám bylo zaručeno. Budou provedena některá opatření tímto velitelstvím v tom smyslu, aby v průběhu dne, a zejména zítřejšího dne, bylo město minimálně vyklizeno ve středu města a hlavních křižovatkách města. V zájmu hladkého provozu ve městě jsme pak žádali, aby i sovětská strana, sovětský velitel, případně zná-li nebo má-li vlastní poznatky o

provokacích, o kterých někdy sovětští vojáci jakoby udánlivě hovořili, nám takové věci oznámil. Shodli jsme se na tom, že v městě je klid, že provokace žádné se nevyskytly, i když přirozeně může existovat nebezpečí třeba i zneužití některými živly k vyvolání nepokojů, např. máme obavy, aby nebylo využito této situace k vykrádání a podobně. I on přislíbil, že i jeho zájmem je zachovat naprostý klid. Veškerá technika, která je zatím ve středu města, by měla být postupně odsunována na okrajové části města, a přirozeně tak uvolnit celé město. Vzhledem k tomu, že v posledních hodinách vešla ve známost zpráva o omezení pohybu občanů, nebo uvažovaném pohybu občanů ve večerních a nočních hodinách, požádal jsem zástupce velitele, aby se k této záležitosti vyjádřil. Odpověděl v tom smyslu, že bude-li nám zabezpečen naprostý klid a pořádek ve městě, nepřichází v úvahu zásah do společenského života města. V případě, že bychom pořádek a klid nemohli udržet, bylo by nutno určitá opatření provést. Během jednání se dostavil plukovník Heriján, který zástupce velitele ujistil, že naše prostředky stačí k tomu, aby byl tak jako dosud i nadále udržen pořádek v městě. Sovětský velitel se na nás obrátil se žádostí, abychom požádali občany města Plzně, a to ženy, mladé občany i všechny ostatní, kteří v současné době diskutují se sovětskými vojáky na ulicích, popisují tanky a kteří se snaží vejít v kontakt s dalšími a dalšími vojáky, kteří se pohybují po Plzni, abychom požádali vás všechny, drazí spoluobčané, o to, by tyto hloučky netvořily se u těchto tanků, aby nedocházelo k popisování různými hesly této techniky, aby nedocházelo k situacím, kdy místo vysvětlení a kdy místo vzájemného pochopení v této pro nás tak těžké situaci nemohlo dojít k nežádoucím jevům, i když sovětští vojáci nebudou do žádných záležitostí zasahovat. Žádal nás, abychom vlastními silami a prostředky i takový pořádek v Plzni zabezpečili. V zájmu souvislosti s tím zástupci města informovali o učiněných opatřeních v zájmu plynulého života ve městě i o tom, aby byla zabezpečena doprava, volný pohyb obyvatelstva. Čili, nebude provedeno žádné omezení volného pohybu obyvatelstva a všechny tepny, všechny dopravní tratě včetně autobusových, které dosud byly ještě nedostatečně uvolněny, jsou uvolněny, zejména na směr Litice – Valchu. Stejná opatření byla učiněna na vodárně a elektrárně, kde sovětské hlídky opustily tyto objekty, opustily objekt plzeňské radnice, sovětské tanky opustily prostor před krajským výborem strany, a tedy dnes v této chvíli není v Plzni žádného objektu důležitého pro život města, kde by byly sovětské hlídky. Staly se i případy netaktického postupu sovětských vojáků vůči některým našim

organizacím, sovětský velitel slíbil, že z toho vyvodí příslušné přísné závěry a žádal mě, abych vám pracujícím a občanům tohoto města sdělil, že pokud se takovéto okolnosti vyskytly, že toho lituje a žádá za pochopení, že provede všechna opatření, aby se nemohla opakovat. Určitá kolize byla způsobena přesunem jednotek do města a rovněž bude uvolněn (???), jakmile dojde k pohybu některých dalších technických prostředků směrem z města. V závěru chci říci, že jednání zástupců města se zástupcem velitele útvaru sovětské armády dělo se za velkého porozumění, které sovětské vojáci vůči našim otázkám a problémům měli. Všechny ostatní problémy bude nutno řešit a budou projednávány se zástupci města permanentně, a to jak s městským výborem strany, tak i s MNV, protože od této chvíle má městský výbor strany přímé spojení s velitelem divize a s politickými orgány sovětských jednotek této divize. Vážení spoluobčané, soudruhy a soudruzi! Městský výbor strany svolává dnes večer do velkého sálu Tekla v 19 hodin aktiv komunistů Plzně, kde bude tento aktiv informován o práci stranických organizací v městě. Zítřka, pravděpodobně v odpoledních hodinách, chceme uspořádat veřejný mítink občanů města Plzně na výstavišti. Hodinu ještě dodatečně městský výbor oznámí. Děkuji vám všem za pochopení a státnickou rozvahu, kterou projevujete, a znovu vás prosím, aby zbytečné hloučky, popisování techniky nebyly nadále rozvíjeny a nesoustředovaly se kolem této techniky, protože tato technika se má za několik málo hodin dát do pohybu.

Zpráva ze zahraničí v souvislosti s okupací

(Slovensky) Vážení přátelé, posloucháte nás z bratrského studia Čs. rozhlasu. Ze zahraničí se teď vrátíme do vlasti. Několik zpráv z domova:

Nejprve to bude nůta, kterou předalo ministerstvo zahraničních věcí vládám SSSR, PLR, NDR, MLR a BLR. Atd.

Banská Bystrica, která se v těchto dnech chystala oslavit 24. výročí Slovenského národního povstání, nebyla až do 12. hodiny obsazena okupačními vojsky. První jednotky sovětské armády přijely kolem poledne od Zvolenu a od Donoval. Obyvatelé Banské Bystrice i v této situaci zachovali klid a rozvahu. Zpravodaj ČTK se vydal na cestu Středoslovenským krajem od Banské Bystrice směrem na Nitru. Na 200kilometrovém úseku cesty z Banské Bystrice přes Žiar nad Hronom, Levice, Šurany

do Nových Zámek neviděl ze strany obyvatel žádný odpor. Všichni se chovali disciplinovaně podle pokynů Ústředního výboru KSČ i Národního shromáždění, které vysílal Čs. rozhlas a televize.

V závodě Slovenského národního povstání v Žiaru nad Hronom mladí lidé malovali na cesty hesla provolávající slávu KSČ, prezidentu republiky Ludvíkovi Svobodovi a prvnímu tajemníkovi ÚV KSČ Alexandru Dubčekovi. Před Levicemi potkal zpravodaj vojenská nákladní auta s příslušníky maďarské lidové armády a pancéřová vozidla. Pokud měl možnost hovořit s příslušníky vojsk Varšavské smlouvy, neměli tito ani nejmenší tušení o tom, s jakým cílem přijeli na území naší vlasti. V Nových Zámkách na Gottwaldově náměstí manifestovali občané se státními vlajkami a provolávali slávu: „Ať žije svoboda!“, „Ať žije Dubček!“

Chtěli bychom vám také oznámit, vážení posluchači, že Banská Bystrica začala přebírat naše vysílání. Doufáme, že ještě vydržíme. Zdravíme soudruhy na Slovensku.

Vysílání rozhlasové stanice České Budějovice

Rozhovory se zástupci podniků, kteří se shromáždili před budovou rozhlasu

Prohlášení podniků a organizací

Mj. zpráva: Náš redaktor Ludvík Muhlstein telefonoval z českobudějovického náměstí: Na znamení protestu byla na radnici spuštěna vlajka na půl žerdi. Na dolejší části radniční zdi se objevil velký bílý nápis: Chaditě damoj! Na čelní stěně radnice: Nám ně nado vašej pomošči!

Hudba – krátký předěl

Rozhlas Praha. Vážení posluchači, vysíláme prohlášení vlády všemu lidu Československa:

Československo bylo dnes proti vůli své vlády, Národního shromáždění, vedení Komunistické strany Československa a svého lidu okupováno vojsky pěti států Varšavské smlouvy. Tak se poprvé v dějinách mezinárodního komunistického hnutí odehrál akt agrese proti státu řízenému komunistickou stranou, provedený spojeneckými armádami socialistických zemí. Krizový stav trvá od časných ranních hodin. Ústavní orgány republiky jsou hluboce rozrušeny, jednotliví členové vlády,

Národního shromáždění, vedení KSČ, Národní fronty a jiných organizací nemají možnost vzájemného styku, ani styku s obyvatelstvem této země, které jim v posledních měsících spontánně projevilo svou důvěru. Řada členů vlády a vedení strany, čelní funkcionáři Národního shromáždění a jiní jsou internováni, posledním spojovacím článkem zůstává poloilegální Československý rozhlas, udržovaný jen s krajním vypětím jeho pracovníků a postupně umlčováný. I za těchto okolností chce Československá vláda a ústavní orgány, stejně jako vedení strany, vykonávat svou ústavní funkci a zabezpečovat normální život naší země. Obracíme se na Vás, Češi, Slováci, občané národnostních menšin, všichni obyvatelé Čs. republiky, s touto výzvou:

1. Žádáme okamžitý odchod vojsk pěti států Varšavské smlouvy, její dodržování a plné respektování státní suverenity Československa.
2. Žádáme naléhavě vlády Sovětského svazu, Německé demokratické republiky, Polské lidové republiky, Maďarské lidové republiky, Bulharské lidové republiky, aby vydaly příkaz k zastavení ozbrojených akcí, při kterých je prolévána krev a ničeny materiální hodnoty naší země.
3. Žádáme, aby byly okamžitě vytvořeny normální podmínky pro činnost československých ústavních a politických orgánů, zrušena internace jednotlivých členů těchto orgánů k tomu, aby mohli obnovit svoji činnost.
4. Žádáme okamžité svolání celého Národního shromáždění, před které by předstoupila celá Československá vláda se svým stanoviskem k řešení existující situace.

Všem občanům země! Vyzýváme vás, abyste těmto požadavkům vlády byli nápomocni především tím:

1. Že projevíte, jako mnohokrát v uplynulé době potřebnou státnickou rozvahu a že sjednotíte své síly kolem řádně zvolené čs. vlády, která existuje a již jste dali v dubnu důvěru.
2. Nepřipustíte, aby jakýmkoliv jiným způsobem byla v čelo naší republiky instalována jiná než zvolená za svobodných demokratických podmínek při zachování všech zásad naší ústavy.
3. Že zaktivizujete osazenstva našich závodů a JZD a jiných pracovišť, aby se obraceli s prohlášením na podporu stanoviska Čs. vlády na velitelství okupačních jednotek a na vlády pěti zemí Varšavské smlouvy.

4. Vytvářejte podmínky pro zachování pořádku, vylučte všechny živelné akce zaměřené proti příslušníkům okupačních vojsk, zajistěte vlastními prostředky nezbytné zásobování obyvatelstva potravinami, vodou, plynem, energií a podobně v každé oblasti. A postarejte se o ochranu závodů a důležitých zařízení a zabraňte vzniku dalších hospodářských škod.

Draží spoluobčané, prožíváme těžké chvíle. Šťastný život této země může zaručit jen lid, který v ní žije a pracuje. Věříme, že dáte v této chvíli své vládě plnou podporu a své síly plně do služeb naší socialistické republiky. Občané a občanky, ještě je v naší moci s vaší pomocí dokončit velké dílo obrody, které jsme nastoupili v lednu. Vláda věří, že s vaší pomocí toto dokážeme bez zbytečných obětí a krveprolití. Vláda československé socialistické republiky.

A teď další zprávy z domova.

Prohlášení: Čs. společnost pro mezinárodní styky

Zpráva o jednání MNV v Plzni se sovětským velitelem

Bratislava:

Obraz obsazené Bratislavy se nezměnil ani v podvečer. Střed města je obsazen sovětskými tanky, jejichž počet se každou chvílí zvětšuje. Hned vedle tanků probíhá nikým neorganizovaná podpisová akce občanů města na podporu Dubčekova vedení, Černíkovy vlády a prezidenta republiky. Podpisovými archy jsou polepeny výklady největšího obchodního domu v městě Dunaje. Mezitím vyšlo vydání Pravdy a rovněž mimořádné vydání Kulturního života. Noviny nabádají občany ke klidu, improvizované besedy pokračují mezi občany a vojáky nadále. Velmi prospěšnou akci rozvinuli ve městě členové vysokoškolského klubu. Před svým sídlem zřídili improvizovanou rozhlasovou stanici s cílem nabádat lidi k uváženosti a rozvaze. Městský národní výbor doporučuje občanům města, aby zbytečně nepouštěli děti do ulic a současně vyzývá obyvatele, aby se zbytečně ve večerních hodinách nezdržovali v ulicích a nedali možnost k zásahům okupačních vojsk.

Prohlášení: podnikový výbor KSČ Třineckých železáren

A ještě tu máme vzkaz rodinám zahraničních sportovců, kteří jsou v Československu. Ústřední výbor ČSTV nám sdělil, že ÚV se o ně postará do té chvíle, než se situace uklidní tak, aby mohli odcestovat z Československa do vlasti.

Opakováno prohlášení vlády ČSSR

Máme tu jeden vzkaz od Československé televize. Televize, která měla vysílat v 17 hodin na 12. kanálu, dělá všechno, co může, aby mohla ve složitých podmínkách informovat své diváky. Předpokládá, že bude vysílat v 19 hodin, ale pravděpodobně se nepodaří každému dvanáctý kanál zachytit. Televize proto prosí, aby diváci tuto situaci pochopili.

Text usnesení vlády přijatého v nepřítomnosti předsedy vlády a místopředsedů vlády

A teď předáváme slovo Č. Budějovicím.

Tady jsou Č. Budějovice a u mikrofonu je ředitel našeho studia Bedřich Hlinka.

Vážení přátelé, vážení posluchači, dovolte mi, abych tlumočil stanovisko pracovníků českobudějovického rozhlasu k Provolání vlády. Znovu vám všem slibujeme, až do poslední chvíle zůstaneme s vámi. Věřte nám, jako jste nám věřili od ledna. Důvěru, kterou jsme měli a máme jak k ÚV naší strany, tak k naší vládě, my, pracovníci našeho studia nezklameme. Důrazně vyzýváme všechny okupační vojska k odchodu z našeho kraje. A žádáme všechny naše závody a obchodní organizace, aby nepřestávaly v usilovné péči o plynulé zásobování. A vás, naši drazí posluchači, vyzýváme ke klidu, který jste až dosud v celém našem kraji s velikou moudrostí zachovávali. A protože vysíláme pro celou naši republiku, dovolte mi, abych vám řekl několik informací o tom, jak to vypadá před naším rozhlasovým studiem. Vystřídaly se tu stovky občanů a mládeže s různými transparenty, na kterých převládají hesla: „Jděte damoj, eto naše dielo!“ Lidé nám ochotně nabízejí k dispozici své služby, auta, motocykly, nabízejí nám, že se postarají o naše děti, kdybychom museli u mikrofonu setrvat do rána. Věřte, že setrváme a setrváme rádi, pokud budeme moci. Přímo před budovou opravují chlapi už podupané nápisy v azbuce i v němčině, které žádají svobodu. Svobodu slova, svobodu celé naší země. Co chvíli se u našeho rozhlasu zastavují zástupci závodů, kteří

se nemohli k nám dovolat, aby předali svá stanoviska. A my vám je, dokud budeme moci, budeme tlumočit.

Vrátil jsem se z mrholící Prahy. Je bolestně odřená, Národní muzeum dostalo své bílé kulometné neštovice, které pokrývají celé průčelí Národního muzea, jeho sloupy a plochy a mnoho oken je rozbitých. Sem tam obrubník chodníku je vyvrácený tíhou tanků. Před pražským rozhlasem na Vinohradské třídě, který je vyřazen z provozu, leží trosky aut, přejetých tanky, a je tam vykolejená tramvaj. Jen na soše sv. Václava nastaly změny, které povzbudí. Jsou tam nápisy vyzývající okupační vojska k odchodu, nápisy „Sláva Dubčekovi“, „Ať žije Svoboda“ a sv. Václav kromě svého tradičního praporce drží ještě velkou čs. Vlajku. Ó, vévodo české země, jak rád bych souhlasil třeba s dvojnásobným odvodovým kontingentem skotu, kdyby to řešilo situaci. Ta je však nesmírně těžká. Uneseme ji? Ano, musíme ji unést, musíme říkat jasně: Odmítáme být protektorátem. Jako je strašná tragédie našeho lidu, je to také tragický omyl těch, kteří doufali, že po okupačním zásahu se páteř našeho lidu zhroutí. Že budou moci dosadit staré či nové Novotné. Nebudou. Nebyli by to staří Novotní, byli by to jen noví Háchové či Moravcové. Jestliže s pevnou a jednotnou vůlí národa okupanti nepohnou, budou muset ustoupit. Což nevděčí ČR podpoře národa, a to ne imaginárnímu pojmu, ale konkrétním jednotlivcům, tisícům, že se nepodařilo ještě naší vysílačku umlčet? Budou to těžké dny, které přicházejí dneškem počínaje. Ale musíme vydržet. Se silami, s nervy, se vzájemným pochopením. V Praze třeba lidé darují krev. Leckde jednotlivci udělali mnoho pro plynulé zásobování. Nemocnice, zdravotnický personál pracuje všude nesmírně obětavě. Díky za to. Buďme k sobě v této době ještě mnohem více lidští než kdykoli dříve.

Hovořil redaktor Jan Petránek.

Text prohlášení členů NS, projev poslance NS Jiřího Pelikána

Prohlášení: poslanci ONV v Praze 4

Zpráva ze zahraničí

Prohlášení: vojenský útvar 6846 Jeseník

A teď promluví redaktor Sláva Volný

(...) Viděl jsem ležet sténající ženy odpoledne v Zemědělských novinách. Viděl jsem i slyšel jsem houkající sanitky uhánějící městem. Viděl jsem tanky, absurdní situace, kdy se mezi těmito jedoucimi tanky proplétali motocyklisté s československými vlajkami. Bylo to trochu absurdní. Ale věděl jsem a pochopil jsem v ten moment, kdy jsem se na to díval, když jsem hovořil s lidmi, že tento náš národ, oba naše národy, nesklonily hlavu. A věřím, že ji neskloní ani zítra. Hlavu nemůže sklonit národ, který má svou hrdost. Náš národ ušel od Ledna již příliš dlouhý kus cesty, aby se mohl ještě vrátit zpět. Nevrátí se. Nemůžeme totiž, protože na to nemáme ani právo. Nemáme na to právo vzhledem ke svému svědomí, ani vzhledem k našim dětem. Nelze žít na kolenou. To pochopil přece každý, kdo jednou se mohl svobodně postavit.

Děkuju ti, Slávo.

Prohlášení: vedení ÚRO, vojenský útvar 2478 ze Slaného, ČÚV SČSP

Zpráva ze zahraničí

(Slovensky) A teď dvě stručné zprávy z Prahy a z Pardubic.

Zpravodajka ČTK telefonovala od 18.30 do 18.55 redakcím ústřednách pražských deníků. V tomto čase se na žádné z telefonických linek nehlásily Mladá fronta a Lidová demokracie. V denících Práce a Zemědělské noviny se zatím pracuje. Taktéž ve Svobodném slově.

V Pardubicích je po chvílích vzrušení opět klid. Městem projela kolona sovětských aut křížem krážem, jako by něco hledala. Dvě auta se dokonce pro neopatrnou jízdu srazila a poškodila a potom spolu s ostatními odjela. V ulicích města jsou lidé stále klidní. Začala další podpisová akce na pěti místech a podle posledního hlášení podepsalo se pod protest proti svévolné okupaci naší vlasti už 13 000 pardubických občanů. V těchto chvílích zasedá opět předsednictvo OV KSČ, které pravidelně spolu s národním výborem informuje občany prostřednictvím okresního vysílání rozhlasu po drátě.

Vyzýváme všechny občany, kteří mohou darovat krev, aby se dostavili na transfúzní stanici na Ruské třídě ve Vršovicích. Žádá vás nemocnice Na Františku, která potřebuje krev pro raněné.

Přátelé, bude už půl osmé a nad Prahou se pomalu stmívá. S nastávajícím soumrakem přichází druhá dlouhá noc v životě našeho lidu. Prosíme velice naléhavě všechny spoluobčany, aby netvořili početné hloučky zejména v bezprostředním okolí okupačních jednotek a jejich tanků, protože to nemůže přinést žádný užitek. Snažně vás ještě jednou prosíme, dodržte tuto naši prosbu nebo výzvu, jak chcete, je to v zájmu vašem i v zájmu nás, kteří vysíláme.

Zpráva ze zahraničí

Ještě jednou vyzýváme všechny občany, kteří mohou darovat krev, aby se dostavili na transfúzní stanici na Ruské třídě ve Vršovicích. Žádá vás nemocnice Na Františku, která potřebuje krev pro raněné.

Prohlášení: předsednictvo ÚV KSS

Zpráva ze zahraničí

Text protestní petice chemických závodů J. Dimitrova v Bratislavě

Zpráva ze zahraničí

Prohlášení: plénum východočeského KV KSČ

Nyní hovoří ministryně spotřebního průmyslu Božena Machačová – Dostálová, která předsedala dnešnímu zasedání vlády: *(opakováno prohlášení vlády)*.

Slyšeli jste ministryni Boženu Machačovou – Dostálovou, která předsedala dnešnímu zasedání vlády, jehož se účastnilo 17 ministrů. O ostatních zatím nejsou bezpečné zprávy.

Prohlášení: vojenský útvar 6846 Jeseník

Posloucháte vysílání Čs. rozhlasu Praha. Přátelé, blíží se osmá hodina večer a nad Prahou se stmívá. S nastávajícím soumrakem přichází druhá dlouhá noc v našem životě. Prosíme vás velmi naléhavě, netvořte početné hloučky zejména v bezprostředním okolí okupačních jednotek a jejich tanků a transportérů. Nepřinese to žádný užitek. Tma je nepřítel klidu, pořádku a přítel provokací. Snažně vás prosíme, dodržte tento pokyn, dodržte tuto naši prosbu v zájmu vás i v zájmu nás všech.

Hudba - krátká

Smyčcový orchestr (stejná hudba jako předešlá)

Hlásí se svobodná rozhlasová stanice České Budějovice.

Hlásí se České Budějovice. Přátelé, úvodem našeho vysílání vám přečteme výzvu k příslušníkům okupačních jednotek na našem území. Okupační jednotky jsou totiž už na území našeho Jihočeského kraje. Předávám slovo redaktorce Miladě Čermákové, po ní bude hovořit redaktor Ivo Emer a Otto Ostrý a soudružka Heisová, která se přihlásila k překladu výzvy do maďarštiny.

Na budovu naší rozhlasové stanice už ráno vyvěsili naši posluchači československou státní vlajku a portrét prezidenta Ludvíka Svobody. Jméno Dubček máme v srdcích. V Č. Budějovicích na několika místech a také pod okny našeho rozhlasového studia se rozrůstá podpisová akce. Nikdo ji neorganizoval, nikdo neví, jak se na ulicích objevily podpisové stolky a archy. V této chvíli je na nich 7 000 podpisů těch, kteří nechtějí být znovu srazeni na kolena, kteří si přičichli ke svobodě a tuhle vůni už nikdy nezapomenou. Mnozí se podpisy na podporu prohlášení naší vlády a každý z občanů podepisuje důstojně novou přísahu věrností. Přísahu, kterou se musí dozvědět také ti, kteří nám dnes přinesli na svých tancích zradu.

(Dále překlady)

A teď hovoří Jiří Dienstbier.

Vážení přátelé, myslím si, že v těchto okamžicích už můžeme říci s naprostou jistotou alespoň jednu pozitivní věc. Zcela ztroskotala argumentace okupantů. Tím, že se jim nepodařilo včas a ani do současné chvíle zlikvidovat svobodné vysílání, nemohli ani formálně před světem ani před našimi občany předstírat, že o jejich invazi někdo požádal, jak se o to snažili ráno. Přesto, že někteří naši vedoucí představitelé nejsou dosažitelní, přesto, že není kontakt se s. Dubčekem, Smrkovským, Krieglem a Špačkem i některými dalšími, přesto, že dokonce chodí některé zprávy, že tito soudruzi byli někam odvezeni neznámo kam, podařilo se během dneška svolat prakticky všechny významné instituce našeho státu. Prohlášení vlády, prohlášení NS, prohlášení všech KV KSČ, prostě všechny oficiální instituce daly naprosto jednoznačně najevo, že o tuto okupaci nikdo nepožádal, že vojska Varšavské smlouvy do naší země nikdo nezval. Je to proto nám všem i světu právně naprosto jasné, je tu naprosto jasný rozdíl proti maďarským událostem roku 56, kdy v Maďarsku se skutečně střílelo, kdy v Maďarsku byly nepokoje, zatímco u nás byl naprostý klid. Chtěl bych se proto připojit k výzvam ke klidu, který musíme všichni naprosto zachovávat, protože právě v tomto klidu je naše jediná síla. Naše síla je tedy v klidu, v naprosté legalitě, v naprostém vědomí všech u nás doma i v zahraničí, že jsme zcela v právu.

A na toto navazuje zpráva z NS.

Ve večerních hodinách vyslechli poslanci NS na další mimořádné schůzi už v zatarasené budově NS informaci členů dvou delegací poslanců NS. První vedená Zdeňkem Fierlingerem navštívila sovětské velvyslanectví a žádala v duchu dnešního ranního usnesení předsednictva NS adresovaného předsedům vlád a parlamentům pěti okupačních států, aby byly okamžitě staženy cizí jednotky za našeho území. Dále požadovala, aby NS mělo možnost legálně pracovat za účasti svého předsedy s. Smrkovského, aby mohlo být v kontaktu s vládou a I. tajemníkem ÚV KSČ. Při tomto jednání ubezpečil rada sovětského velvyslanectví Parasolov delegaci, že bude přesně tlumočit tyto požadavky na příslušných místech. Kromě toho sdělil, že telefonicky oznámí NS, kdy a jmenovitě se kterým z vojenských představitelů bude moci NS jednat. Tento slib nebyl splněn.

Druhá delegace, v čele s místopředsedkyní NS Marií Mikovou, šla jednat do budovy KSČ, kam nebyla vpuštěna, a jednak na sovětské velvyslanectví, kde rovněž nebyla

přijata. Delegace však s pracovníky velvyslanectví dohodla, že bude přijata zítra ve čtvrtek v 10 hodin dopoledne, trvá však na tom, aby mohla jednat s velvyslancem Sovětského svazu Červoněnkem, eventuelně přímo s velitelem okupačních jednotek. Poslanci NS na své dnešní večerní schůzi této delegaci uložili znovu důsledně požadovat splnění všech šesti bodů svého prohlášení, přijatého na dnešním odpoledním zasedání NS. Jde zejména o následující požadavky: kategoricky žádáme vládu a nejvyšší sověť Sovětského svazu, aby byly okamžitě staženy okupační jednotky, které porušily suverenitu našeho státu. Dále žádáme, aby byly okamžitě vytvořeny podmínky pro legální činnost Čs. vlády, NS a předsednictva ÚV KSČ. Kategoricky žádáme propuštění všech ústavních činitelů, kterým je znemožňována činnost a výkon funkcí. Žádáme, aby byl okamžitě jmenován představitel okupačních zemí, který by byl stále k dispozici k jednání NS. NS si posléze vyhrazuje právo projednat mimořádná opatření.

Zpráva ze zahraničí

A nyní opět několik slov Sláva Volný.

Nad okupovanou Prahou se snáší druhá noc. Krutá noc. Noc, kdy se vytratíme z ulic každý do svých domovů, noc po dni, který nemá obdoby, snad jen ti starší si vzpomínají na noc z 15. na 16. března před 29 lety. (...) Ale víme jednu věc, že se krutě zklamali všichni ti, kdož počítali s tím, že náš lid bez svých vůdců propadne panice, vzdá se na milost i nemilost. Přepočítali se, možná proto, že uvažovali podle svých vlastních národů. Jenže Češi a Slováci jsou jiní, mají zkušenosti, máme zkušenosti s cizími okupanty. Naše historie je historie bojů proti okupantům a myslím, že jsme ji dovedli využít i dnes. (...)

Nyní vysíláme v ruské řeči pro sovětské vojáky na našem území zprávu o zasedání naší vlády. *(Vysílání v ruštině)*

Projev ředitele rozhlasového studia v Plzni Vladimíra Semráda

Zprávy ze zahraničí

Dobrý večer, posloucháte vysílání Čs. rozhlasu. A jsem velmi rád, že v tuto chvíli, když už je poměrně pozdě po půl deváté, mohu uvítat ve studiu ústředního ředitele Čs. rozhlasu Zdenka Hejzlara.

Měl jsem příležitost při velmi komplikované dnešní cestě z Bratislavy vidět ono ohromné znepokojení našeho lidu nad nespravedlivým a neodůvodnitelným činem okupace naší země, jeho velkou jednotu v odporu, klidným odporem proti tomuto činu, a měl jsem také možnost vidět, jak velikým služebníkem je jim náš rozhlas. Chtěl bych říci, že jsem hrdý na všechny své spolupracovníky, kteří minulé noci a v dnešním dnu v rozhlase pracovali a pracují, a že není slov, jimiž bych jim chtěl za to poděkovat. Naše posluchače bych chtěl ujistit, že jsme tedy dál na svém místě a že budeme dál pracovat tak, jak jsme na to zvyklí a jak v tom vidíme své veliké poslání. Došlo k velikému neštěstí. Suverenita naší země byla pošlapána, a to zcela bezdůvodně, a my všichni před tím stojíme strnutí. Nezbývá nic, než pevně stát na svém, plně podporovat legální orgány naší strany, vlády, Národní fronty, stát za předními představiteli našeho státu a očekávat, že pevným postojem tohoto vedení i všeho lidu bude nakonec dosaženo odstranění tohoto potupného, nespravedlivého činu. Chtěl bych ještě jen (*přerušeno*)

Zprávy ze zahraničí

Městský výbor Komunistické strany Československa Praha spolu s delegáty XIV. sjezdu z ostatních krajů republiky vyzývá všechny delegáty mimořádného XIV. sjezdu, aby se okamžitě dostavili do Prahy a přihlásili se na obvodních sekretariátech KSČ nebo na CZV KSČ velkých závodů. Žádáme všechny občany republiky, aby delegáty sjezdu na tuto výzvu upozornili a poskytl jim všestrannou pomoc. Podepsán Městský výbor KSČ Praha.

Názory pražských občanů, natočil redaktor Sláva Volný

Mj.: No doufáme, že se to snad nějak vyjasní a že odejdou. A to nám připravili naši přátelé, které jsme milovali celý život, největší zklamání. My jsme je měli rádi, a oni nás takhle zklamali. My jsme chtěli pokojně žít. V poctivosti, otevřenosti, ve svobodě. A měli tady klid, čistej klid, a najednou přijdou a ráno se člověk probudí a tady

takovejhle. Věřili jsme, že jsou to naši bratři, s kterými máme být přáteli na věčné časy, tohle oni nám dovedli udělat? Atd.

Hudba

Smyčcový orchestr (stejná hudba jako předešlá)

Od rána dnes vysílá Čs. rozhlas na vlnách, na které jste nebyli vždy zvyklí, a přece jste si nás našli na té rozhlasové škále. Vysílá z místností, které pro takový provoz nejsou vhodné, a lidé, kteří zabezpečují technicky naše vysílání, dělají co mohou. Tak prostě vysíláme. Informujeme vás o situaci ve světě i doma a budeme to dělat, pokud budeme moci. Za této mimořádné situace patří náš dík, a hlavně díky vás posluchačů, kteří, kteří nám telefonujete do nejrůznějších rozhlasových studií, pracovníkům Správy spojů. Díky pracovníkům spojů, díky vám, kteří posloucháte jen své svědomí a žádné příkazy k otočení vypínače, který rozhoduje o tom, zda lidé v Československu budou či nebudou pravdivě informováni. Řeknu vám, za těch 18 let, co pracuji v rozhlase, jsem prvně snad měl takový hrdý a dobrý pocit novináře, když jsem viděl, jak mí kolegové v různých redakcích se tuží. Mám tady před sebou to, co se teď rozdává v pražských ulicích – druhé, třetí dokonce zvláštní vydání Práce s fotografiemi, které zachycují ty dramatické chvíle dnešního dne. Je tu provolání deníku skutečně revolučního odborového hnutí, tak jak se Práce v posledních týdnech jevila. Je to nazváno „Byli jsme a budem“. V tom úvodníčku, v takovém malém dvousloupcovém, se praví: Píšeme vám, drazí spoluobčané, ve chvíli, kdy vám nemůžeme poskytnout nic než slovo odhodlání. Naše vlast, když se vydala na cestu demokratického socialismu, prožívá zkoušku nejtěžší. Aniž by k tomu měla souhlas vlády nebo Národního shromáždění, vstoupila vojska našich smluvních partnerů na naše území. V této chvíli by nebylo statečností hazardovat s životy lidí. Naše statečnost se musí nyní projevit pevností, morální převahou, tím, že zůstaneme věrní svými ideálům, sami sobě a jeden druhému. Celý pokrokový svět musí poznat, že uznáváme pouze své legálně zvolené představitele, svého prezidenta Ludvíka Svobodu, svého předsedu vlády Oldřicha Černíka a jeho vládu Národní fronty. Své Národní shromáždění v čele s Josefem Smrkovským a Dubčekovo vedení KSČ. Věříme, že i tato těžká zkouška pomine, zůstaneme-li svorni, nezlomeni ve svém charakteru, v e svém odhodlání jít svou

socialistickou cestou. Ať žije svobodná Československá socialistická republika“. Tedy to je z třetího zvláštního vydání dnešní Práce. A potom je tu ještě jedna glosa na druhé stránce, kterou bych rád vám oznámil. Je to prakticky pět rádeček: XIV. sjezd Komunistické strany Československa ihned! Praha, Městský výbor KSČ, Praha vyzývá delegáty XIV. sjezdu KSČ, aby se sešli se svými krajskými výbory a rozhodli se pro okamžité konání XIV. sjezdu a po dohodě přijeli do Prahy. Ostatní materiály, které tady jsou, myslím, ještě mě kontrolují soudruzi, kteří se seskupili kolem toho, jak listují tímto třetím zvláštním vydáním Práce.

Já tě nekontroluju, já se jen dívám na ten obrázek tanku, jak najíždí do osobního automobilu. To je ten obrázek, který jsme viděli myslím před hlavní budovou Čs. rozhlasu. Je to tatáž. Chtěl bych jenom prostě tímto dokázat, že skutečně novináři plní i dnes svoji práci, svou povinnost pravdivě vás informovat, a to slovy pravdy, vám přeji i sobě, aby vám dlouho zaznívalo do té doby, než bude normální věcí pro nás všechny.

Vedoucí představitelé KSČ Dubček, Smrkovský, Kriegel, Špaček a další byli internováni od ranních hodin v uzavřených místnostech ÚV KSČ. Po 14. hodině byli přemístěni do dvorních prostranství a odtud jednotlivě odvezeni v sovětských obrněných vozech na neznámé místo. Tato zpráva se zakládá na výpovědích očitých svědků.

Právě jsme dostali telefonickou zprávu od našeho zpravodaje z Olomouce. Sděluje, že v Olomouci zachytili stanici Ostrava na vlně 197, která vysílá nepravdivé zprávy. Vzhledem k tomu, že je známo, že pražský rozhlas je už od dopoledních hodin obsazen, lze soudit, že vysílací stanice je v rukou okupantů.

Zprávy o situaci v Olomouci, v Ostravě a Východočeském kraji

Zprávy ze zahraničí

Přátelé, teď jsme dostali ještě jedno telefonické upozornění, a tak chci doplnit ty díky adresované pracovníkům spojů. Abyste nás slyšeli. Dozvěděli jsme se ze Slovenska, že celé Slovensko poslouchá naše vysílání a ti, kteří manipulují kabely, ti to dokázali

zařídít tak, abyste prostě slyšeli i vy na Slovensku. Zdravíme tedy i slovenské posluchače a děkujeme i slovenským pracovníkům spojů.

Prohlášení: poslanci Národního výboru Hl. města Prahy

Další zprávy:

Vedoucí představitelé KSČ Dubček, Smrkovský, Kriegel, Špaček a další byli internováni od ranních hodin v uzavřených místnostech ÚV KSČ. Po 14. hodině byli přemístěni do dvorních prostranství a odtud jednotlivě odvezeni v sovětských obrněných vozech na neznámé místo. Tato zpráva se zakládá na výpovědích očitých svědků.

Zpráva o situaci v NS

Obvodní výbor KSČ Praha 2 přijal rezoluci, ve které se obrací na sovětské velvyslanectví s požadavkem, aby umožnilo vystoupení čs. ústavních činitelů – prezidenta republiky, předsedy NS, předsedy vlády a 1. tajemníka ÚV KSČ.

Výzva delegátům XIV. sjezdu

Výzva hradeckého rozhlasu kolegům v NDR

Kolega Josef Farský z Mladé fronty dálnořisoval z Okresního národního výboru v Trutnově: Okupační jednotky směřující k Trutnovu byly znovu zastaveny zátarasy. Nepřešly a vracejí se zpět. Občané zachovali klid a nedošlo k žádné mimořádné události.

Dále jsme navázali spojení, píše kolega z Mladé fronty, s redakcí Hlas lidu v Bratislavě a píšeme doslovně jejich informaci: v městě i v ulicích, rozuměj Bratislavy, jsou okupační vojska. Jinak je klid. Noviny nevycházejí, všecko stojí a rozhlas a televize jsou obsazené. Žádáme o uveřejnění v rozhlase. Rádi této žádosti vyhovujeme a zároveň nás těší, že některé slovenské vysílače přebírají program z Prahy a informují občany Slovenska o situaci v zemi.

A teď vám, přátelé, přečteme informaci, kterou jsme právě dostali. Informaci, na kterých vlnách můžete poslouchat svobodné legální vysílání rozhlasového studia Praha. Jsou to: střední vlna 233 m, 1286 kHz, střední vlna...

Prohlášení předsednictva ÚV Čs. strany socialistické

Milí přátelé, před chvílí jsem vám říkala, na kterých vlnách můžete poslouchat svobodné legální vysílání stanice Praha. A protože však v údají jedné vlny došlo k omylu, pro jistotu opravuji: můžete nás poslouchat na vlně 233 m, 1286 kHz, na vlně 428 m...

Sovětská agentura TASS uveřejnila ve středu večer toto prohlášení: (...) V Praze a některých jiných místech však pravicové protisocialistické živly organizují nepřátelské výpady proti zdravým silám v ČSSR a spojeneckým vojskům, která jim přišla na pomoc. Tyto nepřátelské akce se projevily organizováním klepů a výmyslů, v rozhazování pomlouvačných letáků a došlo i ke štvavým projevům v rozhlase, televizi a tisku.(...)

(...) Večerní sofijské listy, které vyšly ve zvýšených nákladech, byly za krátkou dobu rozprodány.(...) Oznamují, že v Československu už pracuje nová rozhlasová stanice Vltava.

Pokračování zpráv ze zahraničí

A teď jedno upozornění: Obvodní výbor KSČ Prahy 9 se obrací s výzvou na všechny pracující vysočanských závodů, aby se zítra ráno dostavili do práce bez ohledu na dopravní podmínky. Doprava bude zajištěna autobusy svépomocí vysočanských závodů od 5 hodin ráno do 9 na těchto trasách: Strossmayerovo nám. – Palmovka – nám. Lid. milicí ve Vysočanech, Poříč – Karlín – Balabenka (...) Nástup do práce v jednotlivých závodech bude součástí našeho boje proti okupantům. Jeden ztracený den znamená miliardy korun.

Z nemocnice Na Františku nám oznámili, že odběr krve pro zraněné provádí dnes v noci pouze Thomayerova nemocnice v Krči. Zítra budou krev přijímat v ústavu hematologie a krevní transfúze na Karlově nám, transfúzní stanice v Praze 9 a opět Thomayerova nemocnice v Krči. Jedná se hlavně o dárce, kteří už mají legitimaci. Ještě jednou nám zavolala dr. Císařová z transfúzní stanice v Praze na Vinohradech. Jak už jsme hlásili, prozatím stanice žádné další dárce krve nepotřebuje. Ale přesto považuje za nutné zveřejnit toto sdělení.

500 zahraničních účastníků geologického kongresu, který právě v Praze probíhá, se stanici nabídlo, že darují krev. Prohlásili, že nemohou-li jinak, chtějí alespoň tímto způsobem vyjádřit svou solidaritu s čs. lidem.

Prohlášení: předsednictvo OV a MV KSČ v Pardubicích

Zpráva z kanceláře prezidenta republiky

Prohlášení: ÚV odborového svazu Kovoprůmyslu ROH, předsednictvo Sdružení českých partyzánů a domácích složek odboje

Posloucháte, vážení přátelé, legální vysílání Čs. rozhlasu, stanici Praha.

Prohlášení: velení Vojenské rady a Politické správy západního vojenského okruhu

Dále jsme dostali zprávu, že příslušníci našich leteckých jednotek, kteří jsou umístěni na letišti poblíže Plzně, odmítají poskytnout jakoukoli pomoc příslušníkům okupačních armád, ať už jde o technickou nebo zásobovací pomoc. Zároveň vydali jasné prohlášení, že v žádném případě nesloží zbraně.

Zprávy ze zahraničí

Výzva Městské správy VB

Hudba

Smyčcový orchestr (stejná hudba jako předešlá)

Milí přátelé, k naší dřívější informaci o tom, kde můžete slyšet vysílání rozhlasové stanice Praha, jejího legálního programu, připojujeme s povděkem našim spojarům zprávu, že ho můžete slyšet v pásmu 70,58 mHz a 72,20 mHz.

Prohlášení: delegáti pražské organizace KSČ

Všichni delegáti z Chebska, kteří se účastní XIV. mimořádného sjezdu jsou už shromážděni na Okresním výboru strany v Chebu a ještě v noci odjedou do Prahy. O jejich přepravu se postará přímo OV KSČ v Karlových Varech. A když už hovoříme o K. Varech: na dva tisíce mladých lidí se usadilo před tamějším OV KSČ, aby jej chránilo před okupačními jednotkami. Mladí provolávají hesla: Ať žije Dubček, Ať žije Svoboda a zpívají státní hymny. Jinak je v K. Varech klid.

Prohlášení: pobočka obchodního domu v Moskvě

Dřív než vám přečteme další zprávy, chtěl bych říct pár slov slovenským posluchačům, kteří naše vysílání poslouchají. Chci vás, rodáci, požádat, abyste prominuli, že moje slovenčina není vždy bezvadná. Jak už víte, vysíláme doslova v bojových podmínkách. Z nevyhovujícího místa na okraji Prahy a slovensky čtu zprávy, právě tak jako moji čeští kolegové, z různých rukopisů a dálnopisů, které nám sem obětaví lidé doručují. Ještě jednou vám děkuji za porozumění.

Opakování zprávy z kanceláře prezidenta republiky

Zpráva o situaci v Ostravě

Text výzvy k odchodu vojsk občanů Semil

Zpráva o situaci v okrese Sokolov

Zprávy ze zahraničí

Výzva delegátům XIV. sjezdu

Zpráva o situaci v Olomouci

Je tu jedna naléhavá výzva. Volali nám z Thomayerovy nemocnice v Krči. Děkují všem občanům, kteří chtějí dát dobrovolně krev. Zatím mají dárců krve dost. A prosí všechny občany, aby nevážili zbytečně cestu do Krče. Prosíme všechny občany, kteří se vydali nebo chtějí vydat do Thomayerovy nemocnice v Krči, aby darovali svou krev, aby tak nečinili. Zatím Thomayerova nemocnice v Krči má dobrovolných dárců krve dostatek. Děkujeme pěkně za vaši ochotu.

A teď další zprávy od našich krajských zpravodajů. Na rozdíl od hlavního města nedošlo v Plzni ani, pokud je známo, jinde v západočeském kraji ke střetnutí našich občanů s okupačními jednotkami a rovněž ne k internaci politických a veřejných činitelů. Na krajských a okresních výborech strany naopak došlo nebo dochází k jednání se sovětskými veliteli, jejichž výsledkem je normalizace některých situací. Podle vyjádření tajemníka KV KSČ Vymazala přicházejí zástupci okupačních jednotek k jednání se zkrslými představami o situaci u nás a jsou překvapeni doklady, že všech deset okresních výborů KSČ, ONV a OV NF spolu se vším obyvatelstvem stojí na straně legální vlády a ÚV strany. Zatím odvolala okupační vojska dosavadní blokádu silnic kolem Plzně a v plném rozsahu byla také uvolněna osobní vlaková doprava, aby pracující mohli odjet do svých domovů. Dosud není známo, že by v některém místě západních Čech došlo k omezení občanských svobod okupačního charakteru. Městské orgány v Plzni ujednaly s představiteli okupačních vojsk dohodu, podle níž mj. mechanizované jednotky se do rána odsunou na okraj města, obnoví se městská a předměstská doprava, rozhlasová stanice má mít nerušenou práci a původně uvažovaný zákaz vycházení od podvečerních do ranních hodin nebude zatím vydán. Sovětský generál, který v roce 1945 osvobozoval Prahu, přitom řekl zajímavou větu: že totiž

jejich posláním není vměšovat se do našich záležitostí a že by byl skutečně rád, kdyby některá vzniklá nedorozumění nebyla příčinou narušení vzájemného přátelství.

Ze západních Čech ještě jednou: V Karlových Varech se do vyložených archů, v nichž žádají čs. občané odchod okupačních jednotek, připojili svými podpisy i zahraniční hosté. V zásobování zatím nejsou poruchy. Představitelé města a obcí se obracejí na velitele okupačních vojsk s tím, aby opustili jejich bydliště, je vyslechnuli, a říkají, že to předají svým nadřízeným velitelům. Sovětský velitel z Ostrova nad Ohří prohlásil, že sám nemůže rozkazy měnit.

V několika městech severočeského kraje zahájili občané novou podpisovou akci za okamžité stažení všech vojsk Varšavské smlouvy, které v noci na dnešek vstoupily neoprávněně na území naší republiky. Za půl hodiny se podepsalo v Teplicích na narychlo vystavené archy přes 500 občanů. Stejně přání stvrdilo svými podpisy 150 pacientů onkologického a kožního odd. KÚNZ v Ústí nad Labem. Na Mírovém náměstí v Ústí nad Labem se za krátkou dobu podepsalo 3000 občanů.

Hudba

Smyčcový orchestr (stejná hudba jako předešlá)

Prohlášení: pracovníci Vysoké školy politické, vojenský útvar 1104 Olomouc, Společnost pro lidská práva

Pražská Nová radnice na nám. Dr. Václava Vacka je obklopena tanky, uvnitř budovy procházejí po chodbách příslušníci okupačních sovětských jednotek. V odpoledních hodinách dnes propustili z budovy pouze řadové pracovníky NV Hlavního města Prahy. V radnici jsou primátor Ludvík Černý s náměstkou Josefem Kiliánem, Františkem Buckým a Bohumilem Havlíčkem a některými dalšími členy Rady NV Hl. města Prahy, vedoucími odborů a jinými funkcionáři aparátu národních výborů. Budovu nesmějí opustit ani redaktoři tiskového střediska. Primátor Ludvík Černý chtěl mluvit se sovětským velitelem na Nové radnici, ten ho však odmítl.

Prohlášení: ÚV Čs. svazu tělesné výchovy a slovenský výbor Čs. svazu tělesné výchovy

Podnikové ředitelství ČSAD v Praze dalo pokyny všem svým dopravním závodům, aby ve čtvrtek zajistily pravidelnou autobusovou dopravu, a to podle možnosti s respektováním jízdního řádu. Nepojedou však autobusy na dálkových a mezinárodních tratích. Nákladová doprava se přednostně zaměří na zásobování pracujících. Dopraváci se současně obrací na zaměstnance národního podniku Benzina, aby jim v případě potřeby poskytli pohonné látky.

Vážení přátelé, právě jsme dostali zprávu, že za chvíli promluví prezident ČSSR, armádní generál Ludvík Svoboda. Opakuji zprávu: za malou chvíli promluví prezident ČSSR, armádní generál Ludvík Svoboda.

Drazí spoluobčané, obracím se k vám podruhé během dnešního osudového dne. Prožíváme mimořádně vážné chvíle v životě našich národů. Na území naší republiky vstoupily vojenské jednotky SSSR spolu s jednotkami PLR, NDR, Bulharské a Maďarské lidové republiky. Stalo se tak bez souhlasu ústavních orgánů státu, které však vycházející ze své odpovědnosti k národům naší vlasti musí vzniklou situaci urychleně řešit a dosáhnout brzkého odchodu cizích vojsk. V tomto směru jsem dnešního dne vyvíjel úsilí, jaké mi současné podmínky umožňují. Mj. jsem dnes svolal plenární zasedání Národního shromáždění. Večer jsem jednal se členy vlády o některých nejnaléhavějších problémech obnovení normálního života země a zajištění její integrity. Zítra budou jednání pokračovat a, jak věřím, i s předsedou vlády ing. Oldřichem Černíkem. Jsem si vědom všech problémů a těžkostí, které současná situace vyvolává. Znovu se však na vás, drazí spoluobčané, obracím s naléhavou prosbou, abyste zachovali nejvyšší rozvahu a vyhnuli se čemukoliv, co by mohlo vyvolat politováníhodné akce s nenapravitelnými důsledky. Zvláště vás, naši mládež, o to upřímně žádám. Vyzývám vás všechny, dělníky, rolníky, inteligenci, abyste svým postojem znovu dokumentovali svůj vztah k socialismu, ke svobodě a k demokracii. Pro nás není cesty zpátky. Akční program KSČ a programové prohlášení vlády, Národní fronty, vyjadřují životní zájmy a potřeby všeho lidu naší vlasti, a proto v započatém díle musíme dále pokračovat. Neupadneme do malověrnosti, semkneme se všichni a spolu s KSČ a s celou Národní frontou setrváme jednotně v úsilí o lepší život našich národů.

Smyčcový orchestr, cembalo (stejná skladba jako předešlá)

Hlásí se Ostrava. Po několikahodinové pomlce se opět hlásí Ostrava. Naše studio, jak možná víte, nemohlo vysílat již od půl šesté ráno. Bylo pak přímo asi od půl páté odpoledne obsazeno sovětskými vojáky. Přesně v 21.50 se títo vojáci s námi rozloučili. Stalo se tak po jednání předsedy MěNV v Ostravě ing. Kempného s velitelem sovětské jednotky, která obsadila Ostravu již dnes brzy po půlnoci. Dozvěděli jsme se také, že přes drobná nedorozumění byla Ostrava městem, ve kterém v tomto pohnutém dni nedošlo ke krveprolití. Jistě i tato okolnost měla vliv na výsledek jednání. Velitel sovětské jednotky, která tedy před několika chvílemi odjela za hranice města, vyjádřil také přání, aby si Ostraváci zabezpečili klidný průběh dnešní noci i klidný nástup do práce zítra. Domníváme se, že o to není třeba mít obavy. Přesto bychom však chtěli znovu tlumočit Ostravákům výzvu představitelů města ke klidu a pořádku.

Zprávy o situaci v Severomoravském kraji

Potvrdila se také zpráva olomouckého korespondenta, kterého jste možná slyšeli z pražského vysílání, že na ostravské vlně 197 m vysílala jistou dobu jiná, nikoliv naše vysílačka. Opakujeme znovu, že vysílačka, která se ozývala v době mezi 16. a 22. hodinou na vlně Ostravy, tedy 197 m, nebyla vysílačkou Čs. rozhlasu.

V těchto chvílích je distribuováno do ostravských závodů čtvrté mimořádné vydání ostravských deníků. Zítra ve čtvrtek 22. srpna vyjdou všechny ostravské noviny pod společnou hlavičkou a pracovníci Poštovní novinové služby se budou snažit tyto noviny zaslat i do Brna, kde byly všechny redakce deníků obsazeny, pokud víme.

Zpráva o množství rezolucí, které do redakce došly

Děkujeme Praze, že jsme se dostali do vysílání, jsme rádi, že po několikahodinové odmlce jsme k vám mohli pohovořit a končíme takovým titulkem, který právě čtu ze zvláštního vydání spojených ostravských deníků, které nám právě přinesli do studia: Klid, rozvahu – ne síla, ale pravda vítězí. To je z Ostravy všechno.

Hlásí se vám opět Praha, hlásí se vám opět Praha.

Přátelé, už jste jistě slyšeli prohlášení tiskové agentury Sovětského svazu. Podle TASSU spojenecké jednotky pěti zemí vyhověly žádosti stranických a státních činitelů ČSSR a poskytly našemu lidu neodkladnou pomoc, včetně vojenské. Prohlášení TASS neříká, kdo o intervenci požádal. Říci to ovšem ani nemůže. Neboť to nikdo neudělal. Ani vláda, ani parlament, ani ÚV KSČ. Jistě, může to nějaký jednotlivec ještě udělat. Dodatečně. Už potom, co cizí armády vjely na dlažbu českých a slovenských měst, vesnic. Doufejme však, že se nikdo takový v Československu nenajde. Zatím vás můžeme ujistit, že prohlášení TASS je neopodstatněné. Intervence se zdůvodňuje výpady proti spojeneckým vojskům. Tedy intervence se zdůvodňuje výpady proti interventům, štvavými letáky a štváním v rozhlase, televizi i v novinách. Výstřely se tedy zdůvodňují lidmi na ulicích, papíry a slovy. Nuže, nevím o zemi, jejíž lid by vítal s jásotem své okupanty. Nevím o jiných provokačních letácích, než o těch spojeneckých, a nevím o jiných štvavých rozhlasových projevech, než o těch, které vysílá špatnou češtinou a špatnou slovenštinou okupační rozhlasová stanice Vltava. Ale přes všechny tanky v ulicích a letadla na obloze můžeme být opravdu klidní. Historie dá za pravdu nám. A s námi i svobodě, lidskosti a skutečnému lidskému socialismu. Přátelé, posloucháte vysílání Čs. rozhlasu. O všech dalších událostech vás budeme průběžně informovat, pokud to samozřejmě ještě bude v našich silách. Dělá se nám to zatím velice dobře, víme, že jste s námi a že nás posloucháte. Upozorňujeme vás, že teď posloucháte legální Čs. rozhlas, řízený ústředním ředitelem Zdeňkem Hejzlarem, kterému se už před několika hodinami podařilo opět vrátit do Prahy.

Zprávy ze zahraničí

Dvě zprávy o situaci v Praze.

Dnes večer spustily okupační jednotky několik minut trvající prudkou střelbu v centru Prahy. Některé střely byly svítilicí a podle dráhy jejich letu možno usuzovat, že palba vycházela...

**Přepis vysílání Československého rozhlasu
17. – 22. listopadu 1989
(Rozhlasové noviny)**

Zprávy 17. listopadu 1989

Znělka

Dobry večer u poslechu rozhlasových novin v pátek 17. listopadu, tedy v Mezinárodní den studentstva, vás vítá Alena Millerová. Máme před sebou 30 minut aktuálního zpravodajství z domova i ze světa, a než se pustíme do podrobnějších informací, nabízím vám úvodní přehled zpráv:

Soudruh Miloš Jakeš blahopřál účastníkům aktivu ke stému výročí vzniku veřejné energetiky v Československu.

Příští úterý bude na pracovní návštěvě u nás nejvyšší představitel Německé demokratické republiky Egon Krenz.

Prezident republiky Gustav Husák zaslal blahopřejný telegram nově zvolenému předsedovi Státní rady Bulharska Petru Mladenovovi.

V Budapešti se v druhé polovině tohoto měsíce uskuteční řádné zasedání výboru ministrů obrany členských států Varšavské smlouvy.

Lidová sněmovna Německé demokratické republiky vyslechla vládní prohlášení premiéra Hanse Modrowa

Polský sejm zrušil ústřední roční plán.

Znělka

A teď už blíže k událostem dne. Začneme u nás doma, atmosféru dnešního 50. výročí historických událostí 17. listopadu v roce 1939 v našem hlavním městě zachytil pro rozhlasové noviny Roman Žamboch.

Zní melodie Gaudeamus igitur. Kde jinde začít informaci o 17. listopadu 1989, než ve staroslavném Karolinu. Historická aula Univerzity Karlovy dnes opět zněla tóny studentské hymny *Gaudeamus igitur*. Uskutečnilo se tady slavnostní společné zasedání předsednictva Ústředního výboru Socialistického svazu mládeže, Československého ústředí vysokoškoláků a Sekretariátu Mezinárodního svazu studentstva, na kterém si jeho účastníci připomněli historické listopadové události a jejich význam pro současnost. Především to, že brutální zásah německých fašistů proti českým vysokým školám v listopadu 1939 vyvolal masový protest u nás i ve světě.

17. listopad byl impulsem k mezinárodní jednotě protifašisticky smýšlejících mladých lidí, studentů z celého světa. To ve svém vystoupení k účastníkům slavnostního zasedání zdůraznil také vedoucí stranické a vládní delegace, Předseda vlády České socialistické republiky František Pitra, který dále řekl: *(hovoří Pitra) „Přirozená pozornost přestavby, demokratizace, patří vzdělanosti, nové strategii sociálně-ekonomického rozvoje, nabývá rozhodující a nenahraditelnou úlohu. Otevřít naši ekonomiku světu, obstát v mezinárodní konkurenci kvality výroby předpokládá obstát především v kvalitě kádrů, dělníků, inženýrů, vědců i manažerů. Se vzdělaností je pro nás spojena nová kvalita, humanizace celého společenského života i plné rozvinutí úlohy osobnosti. Považujeme za potřebné postupně zvýšit počet vysokoškoláků v naší zemi, jde nám o zdokonalení a diferenciaci struktury vysokoškolského vzdělání podle nových potřeb. Usilujeme o podstatné zvýšení jeho kvality, založené na nejlepších světových poznacích, zkušenostech, jde nám o osvobození studia od zátěže činnosti, které s ním nesouvisí. To vše povede k růstu autority vysokých škol i jejich úlohy ve společenském životě.“*

Tolik z vystoupení soudruha Františka Pitry. V roce 1946, vlastně na základě protestu proti listopadovým událostem, vznikl Mezinárodní svaz studentstva, organizace se sídlem v Praze, která dnes sdružuje dvě třetiny studentů z celého světa. Předseda Svazu studentstva Josef Skála převzal dnes z rukou zástupce Organizace spojených národů Muhameda Šarífa ocenění, které OSN udělilo Mezinárodnímu svazu studentstva za jeho trvalou podporu boje proti negramotnosti, boje za studentská a akademická práva všech lidí na všech kontinentech. Tolik alespoň krátce z dnešního slavnostního odpoledne v pražském Karolinu.

Ovšem také na dalších místech v Praze byl dnes 17. listopad hlavním tématem. Možná v ne tak slavnostním prostředí, určitě však stejně upřímně, si ho připomněli pražští vysokoškoláci. Už dopoledne na místě bývalé studentské letenské kolonie v Praze na Špejcharu slavnostně odhalili pamětní desku událostem 17. listopadu. Malé slavnosti, kterou doprovázela hudba národního umělce Jana Seidla, jednoho z pamětníků této „bašty pokrokové české inteligence“, jak bývala letenská kolonka v roce 1939 označována, se zúčastnili také soudruzi Miroslav Štěpán a Zdeněk Horčík. V podvečer se pak přišly stovky chlapců a děvčat s kytkou a zapálenou svíčkou v ruce poklonit památce Jana Opletala, do míst, kudy v roce 1939 šel pohřební průvod s jeho rakví.

Shromáždění a průvod uspořádala pražská Městská vysokoškolská rada, a tak jsme se několika studentů zeptali: „Co vám říká 17. listopad a vůbec jméno Jana Opletala?“

„No, víme to, že byl student medicíny a že v těch událostech v roce 1939 byl smrtelně zraněn a že teda na následky tohoto smrtelného zranění potom podlehl.“ „My si myslíme, že studentské hnutí je něco víc než pouzí studenti nebo lidé a myslíme si, že tím, že jsme jaksí v celku, že jsme v jednotě (*je slyšet křik davu*), že můžeme dokázat něco pro novou lepší společnost.“

(Hlasatelka ze studia): Podle posledních informací se slavnostních okamžiků dnešního padesátého výročí 17. listopadu 1939, které vám přiblížil Roman Žamboch, pokoušejí někteří lidé zneužít k protisocialistickým provokacím.

Znělka

A teď už bližší pohled do zahraničí.

(Následují zprávy, které se oslav 17. listopadu netýkají.)

Zprávy 18. listopadu 1989

Znělka

Přicházejí k vám rozhlasové noviny, vítejte při jejich poslechu. Alena Millerová ve studiu i kolektiv v režii jsou připraveni zprostředkovat vám výběr z dnešních událostí v Československu i za hranicemi naší země, tak, jak je zachytily tiskové agentury a naši zpravodajové. Nejprve krátce o těch nejdůležitějších.

Lidová sněmovna NDR schválila složení nové vlády.

V Sovětském svazu byl zveřejněn návrh zákona o vlastnictví.

Západoněmecký kancléř Helmut Kohl promluvil na sjezdu Křesťansko-sociální unie.

Situace na našich hraničních přechodech se zklidňuje.

V pořadu se také podíváme na celopražskou výstavu Vědecko-technické tvořivosti mládeže Zenit a do skláren Bohemia, kde dnes skončila soutěž zručnosti.

Znělka

(V prvních zhruba deseti minutách pouze zprávy ze zahraničí.)

Znělka

A teď už pojďme k nám domů. Československá tisková kancelář vydala před malou chvilí zprávu k narušení veřejného pořádku při včerejší večerní demonstraci v Praze. Československá veřejnost byla už informována o včerejším studentském shromáždění uskutečněném při příležitosti 50. výročí 17. listopadu 1939 v Praze na Albertově i o průvodu, který zakončil povolenou vzpomínkovou akcí na Vyšehradském Slavíně u hrobu Karla Hynka Máchy. Její ukončení ohlásili pořadatelé. Už v průběhu této akce byly snahy učinit z ní demonstrativní vystoupení proti socialistickému společenskému zřízení, Komunistické straně Československa a vládě. To se pak plně projevilo v dalším vývoji, kdy dav z podnětu různých lidí se ve večerních hodinách vydal do centra hlavního města. Došlo k narušení klidu a veřejného pořádku, zejména v prostoru Národní třídy a Pernštýna. Účastníky nepovolené akce vyzývali více než padesát minut pořádkové síly k rozchodu a vyklizení prostoru, aby mohl být obnoven provoz na komunikaci. Na opakované výzvy se část lidí rozešla. Zbytek v počtu asi 2000 osob pokračoval v demonstraci a stupňoval agresivní chování. K obnovení pořádku a klidu zakročily pořádkové jednotky Veřejné bezpečnosti. Podle dnešních informací z českého Ministerstva vnitra a životního prostředí bylo při vytlačování demonstrantů z prostoru zraněno 17 osob. Při zákroku došlo ke zranění sedmi příslušníků Veřejné bezpečnosti. Na místní oddělení VB bylo předvedeno 143 osob, z nichž devět bylo zadrženo pro důvodné podezření ze spáchání trestného činu a 70 osob bylo zajištěno pro přečin. Pořádková pokuta byla uložena jednadvaceti osobám.

(Další zprávy z domova se týkají zejména kultury)

Zprávy 19. listopadu 1989

Znělka

Začínají rozhlasové noviny a u jejich poslechu vás vítá Alena Millerová. Z dnešních událostí jsme pro úvod vybrali tyto nejdůležitější:

Ministerstvo vnitra a další instituce dementovaly fámy, které se rozšířily po páteční studentské demonstraci v Praze.

V hlavním městě republiky začalo zasedání Českého svazu ochránců přírody.

Ve Vietnamu dnes byly obecní volby.

Britská ministerská předsedkyně prohlásila, že hranice v Evropě nelze v žádném případě zpochybňovat.

V další části rozhlasových novin budeme komentovat výsledky zasedání Evropského hospodářského společenství. Seznámíme vás také s přínosem československo-sovětské spolupráce v léčení srdečních onemocnění.

Znělka

Úvod domácího zpravodajství věnujeme události, která v uplynulých dvou dnech, soudě podle vašich telefonátů, nejvíce vzrušila československou veřejnost.

Mušský hlas: Jak už jsme vás informovali, západní sdělovací prostředky hlásí, že při zásahu pořádkových jednotek dne 17. listopadu v Praze byl těžce zraněn student Matematicko-fyzikální fakulty Univerzity Karlovy Martin Šmíd, který údajně na následky zranění zemřel 18. listopadu v nemocnici. Tyto fámy se nezakládají na pravdě. Jak prohlásila česká ministryně školství, mládeže a tělovýchovy Jana Synková, Martin Šmíd se zúčastnil shromáždění, zraněn nebyl a bude normálně pokračovat ve studiu. Děkan Matematicko-fyzikální fakulty Univerzity Karlovy hovořil s ním i s jeho rodiči. Jiný student stejného příjmení z této fakulty se shromáždění nezúčastnil. Podle sdělení Ministerstva vnitra se vyskytly případy amatérské výroby a rozšiřování úmrtního oznámení Martina Šmída a snahy o uspořádání pietního aktu k jeho úmrtí. Obracíme se proto na veřejnost s výzvou, aby se od této zprávy distancovala a nepodporovala její šíření. Jde o záměrnou manipulaci s vědomím lidí a vyvolávání emocí a nepřátelských nálad. Ve sdělení Ministerstva vnitra se dále uvádí, že zraněným byla neprodleně poskytnuta lékařská pomoc. Nikdo z nich nezemřel, ani nebyl těžce zraněn. Tuto informaci potvrdil i český ministr zdravotnictví a sociálních věcí Jaroslav Prokopec,

který dále upřesnil, že na základě šetření ve zdravotnických zařízeních a záchranné službě v Praze bylo s lehčími zraněními ošetřeno šestatřicet lidí a dosud je hospitalizováno deset osob. Mezi zraněnými se nenachází žádná osoba jménem Martin Šmíd, a ani žádná osoba tohoto jména 18. listopadu nezemřela.

A. Millerová: Události kolem údajné smrti studenta Matematicko-fyzikální fakulty Martina Šmída byly důvodem, proč se náš redaktor Aleš Svoboda vydal na následující návštěvu.

A. Svoboda: V tuhle chvíli mám u mikrofonu děkana Matematicko-fyzikální fakulty Univerzity Karlovy prof. dr. Pavla Lukáče, doktora věd. Soudruhu děkane, vy jste s údajně mrtvým Martinem Šmídem osobně hovořil, co byste nám k tomu řekl?

P. Lukáč: Je to pravda, když jsem se v noci dověděl telefonicky hlášení zahraničních rozhlasových stanic, že Martin Šmíd, posluchač Matematicko-fyzikální fakulty, není mezi živými, začal jsem si tuto skutečnost ověřovat a s Martinem Šmídem, posluchačem druhého ročníku, matematika, obor Pravděpodobnost, matematická statistika, jsem dnes dvakrát mluvil a naposledy to bylo kolem 14. hodiny. Sděлил mi, že je zdrav, že vůbec se nezakládá ta zpráva na pravdě, načež jsem mu povídal, že bude hodně dlouho živ, protože taková zpráva vždycky přináší dlouhý život.

A. Svoboda: V těch různých kalkulacích okolo této události se objevilo ještě jedno jméno Šmíd. Ověřoval jste si i druhé jméno?

P. Lukáč: Ano, ověřil, protože máme ještě jednoho posluchače Martina Šmída, shodou okolností je to rovněž matematik, tentokrát z prvního ročníku, který není v Praze, je v současné době v Berouně, telefonicky jsem s ním mluvil a rovněž je zdrav.

A. Millerová: Aleš Svoboda ale zašel ještě na jedno místo.

A. Svoboda: Jsem teď v jednom bytě na rozhraní Žižkova a Vinohrad, ve kterém bydlí s rodiči Martin Šmíd. Mám u mikrofonu tatínka Milana Šmída. Jak vy se díváte na všechny ty události okolo vašeho syna?

M. Šmíd: No, je to nepříjemné pro nás, osobně pro naši rodinu.

A. Svoboda: Kdy jste kluka viděl naposled?

M. Šmíd: Dneska odešel v deset hodin na studentské koleje a průběžně mi telefonuje.

A. Svoboda: Ale přece jenom, jste tatínek, jasné a konkrétní slovo: Je zdrav? Je živ? Není mu nic?

M. Šmíd: Samozřejmě je živ a je naprosto zdrav, nedošlo k žádné úhoně a teprve nyní se situace alespoň pro nás v rodině uklidnila.

A. Millerová: Tak doufáme, že tato slova tatínka Martina Šmída dostatečně dokreslují situaci, o které se v posledních hodinách až příliš emotivně hovoří. A dodáme ještě toto stanovisko:

Mužský hlas: K celé záležitosti je třeba připomenout, že nejen u nás, ale i v mnoha jiných zemích je šíření nepravdivých zpráv trestným činem. To vědí velmi dobře i lidé z Charty 77 a jmenovitě Petr Uhl, který je autorem záměrně šířeného falešného tvrzení o úmrtí studenta Martina Šmída. Z tohoto činu je snad každému soudnému člověku jasné, že lidé jako Petr Uhl a jemu podobní se neštítí skutečně ničeho. Už dřív se někteří z nich nechali slyšet, že pro své další provokace potřebují mrtvolu. Proto také už v srpnu letošního roku doufali, že dojde k tragédii, která by pomohla zvednout vlnu vášně. Když k ničemu takovému nedošlo, jednoduše si chartisté mrtvolu vymysleli. To je přece zpráva, která vyžene lidi do ulic, a to je přece důvod ke konfrontaci, kterou si přejí. Kdo se neštítí použít i takovýchto lží, tomu o žádný politický dialog nejde, i když se bude nakrásně halit do pláště rádobý vlastenectví. Kdo se neštítí použít takových lží, tomu jde jen a jen o vyprovokování společenského neklidu. Tím spíše, že na různých místech Prahy se překvapivě rychle objevila podomácku vyrobená smuteční oznámení vyzývající opět do ulic, tentokrát k pietnímu aktu. Je na každém občanovi naší společnosti, aby si sám udělal úsudek o pravdivosti tvrzení některých rozhlasů v zahraničí, i jejich příspěvatelů z řad tzv. domácí politické opozice.

A. Millerová: Jednání 2. sjezdu Českého svazu ochránců přírody v Praze sleduje Dana Frantálová.

Atd.

Zprávy 20. listopadu 1989

Znělka

Dobrý večer, zahajujeme dnešní vysílání rozhlasových novin. Příjemný poslech vám přeje František Prachař. Nejprve si poslechněte přehled hlavních zpráv.

Soudruh Miloš Jakeš se setkal s předním funkcionářským aktivem Svazu československo-sovětského přátelství.

Prezident republiky Gustav Husák jednal s ministrem zahraničí Kostariky Rodrigem Madrigalem Nietem, který je u nás na oficiální návštěvě.

Na Václavském náměstí v Praze bylo masové shromáždění posluchačů vysokých a středních škol a dalších mladých lidí.

V Bukurešti začal 14. sjezd rumunské komunistické strany.

Znělka

Generální tajemník ÚV KSČ a předseda Ústředního výboru národní fronty Miloš Jakeš se dnes v Praze setkal s předním funkcionářským aktivem Svazu československo-sovětského přátelství. Poděkoval funkcionářům svazu za práci, kterou vykonávají a ocenil dosavadní činnost této organizace. Zabýval se odkazem VŘSR a pozornost věnoval také úkolům svazu v nynějším období uskutečňování programu hospodářské a společenské přestavby. Zdůraznil, že k přestavbě přistupuje každá socialistická země podle vlastních potřeb, podmínek a tradic. Miloš Jakeš dále připomněl, že základní podmínkou úspěchu přestavby je zachování hospodářské, společenské a politické stability. Jakékoli pokusy o její narušení, o vyvolávání chaosu a anarchie, jak se o to pokoušejí různé síly, které se snaží v tyto dny manipulovat s částí naší kulturní fronty, zejména dramatických umělců a mládeže, mohou jedině vážně ohrozit uskutečňování potřebných změn a zavést společnost do krize s nepředvídatelnými důsledky. Současná doba vyžaduje od všech opravdovou občanskou odpovědnost, rozum a rozvahu. K tomu může významně přispět i Svaz československo-sovětského přátelství. Jitření emocí a vášní neprospívá rozvíjení racionálního kulturního dialogu o všech naléhavých otázkách přestavby a rozvoje socialismu, za který se plně stavíme a který potřebujeme, konstatoval Miloš Jakeš.

Člen předsednictva ÚV KSČ a vedoucí tajemník pražské stranické organizace Miroslav Štěpán se dnes odpoledne sešel na pracovní poradě s předním stranickým aktivem významných závodů hlavního města. Účastníci porady hodnotili průběh výročních členských schůzí a zabývali se také aktuálními úkoly strany v současném období. V úvodním projevu soudruh Miroslav Štěpán hovořil také o posledních událostech

v Praze. V této souvislosti mimo jiné řekl: „*Chtěl bych říci, pro každého, že politika naší strany nejsou pendreky, ani zásahy, politika naší strany je skutečně politický program, pozitivní program, který je vyjádřen v komplexní přestavbě, celospolečenské, a v demokratizaci, nebo jinými slovy postupném uskutečňování socialistických reforem v celé naší zemi a samozřejmě také v Praze na konkrétních našich organizacích. Není to dnes jednoduché. Tříbí se stanoviska, to je normální. Jedno však už dnes víme: že řada komunistů zaujímá neutrální stanovisko. Jsem přesvědčen, že musíme souhlasit s tím, že námi určené přeměny, přestavby a demokratizace jsou neslučitelné s určitou politickou neutralitou veřejnosti, ale už vůbec jsou neslučitelné s politickou neutralitou komunistů, členů naší strany. Události, které se staly, ukazují jedno: že zde je veliký tlak na to, abychom, jak se řekne, vzdali naší společnou věc. Není žádným tajemstvím, a důkazy o tom svědčí, že usilují některé síly pracovat pod jediným zákonem: Předejte všechno, nebo nechceme nic. To znamená, že zde jsou jisté symptomy i mocenského boje. Ty události okolo 17. listopadu nejsou náhodné a bylo by velikou křivdou, kdybychom je spojovali právě s mladou generací, s mládeží, ať je jakkoli neuvážlivá, iniciativní, nebo jak se řekne, ve věcech se ještě nevyzná.*“

V přestávce porady se naši zpravodajové zeptali některých účastníků, jak hodnotí jejich stranické organizace a pracovní kolektivy situaci v jejich závodech. Nejdříve má slovo Milan Žďárek z Avie Letňany: „*Pokud jde o mládež, tak my jsme nastoupili takovou cestu výměny názorů a hledání společných cest s mládeží, s naším celozávodním výborem Socialistického svazu mládeže, diskutujeme hodně a v podstatě se dnes naši mladí na závodě zapojili do tvůrčí diskuze k řešení problémů. My dobře si uvědomujeme, že mládež je naše budoucnost a proto v našem programu s mládeží jednoznačně počítáme, jak v sociálním programu, výstavbou bytů, mladé doporučujeme do vedoucích hospodářských funkcí, tak aby naše budoucnost byla dobře zajištěna. No a myslím si, že tak by se mělo postupovat na všech úrovních stranického řízení.*“

Soudružka Magdalena Fridrichová z obchodního domu Kotva: „*V podstatě lze říci, že závěr dnešního aktivu vyzněl v požadavek vystoupení čelného představitele ÚV strany s objektivní informací tak, aby komunisté byli vybaveni argumenty pro případnou další diskusi se svým pracovním kolektivem. Druhým závěrem, který jsme udělali z dnešního aktivu bylo, že naším prvořadým úkolem je zajistit bezporuchový chod obchodního domu, zajistit klidné a s bohatou nabídkou nákupy pro Pražany i pro mimopražské*

zájemce a jsme pro klid, jsme pro dialog, jsme pro představu, ale chceme současně, aby nám to někdo zodpovědně vysvětlil, jak to vlastně všechno bylo.“

Situaci v Praze hodnotili komunisté v dopravním podniku Autobusy. K jakému stanovisku došli, to se ptám soudruha Milana Sklenky: „*Co se týče otázky adekvátnosti zásahu Bezpečnosti, to musíme ponechat samozřejmě na městských, ať už stranických anebo státních orgánech. Je pravdou, že v naší společnosti probíhá řada změn, že máme řadu nedostatků, ale je přesto potřebné je řešit a k tomu potřebujeme zejména klid a pořádek. Jak v podstatě postupovat dál, náš názor je takový, že je třeba ustavit aktiv, ať už ze stranických funkcionářů, na vyšších úrovních z hospodářských pracovníků a neustále hovořit s pracujícími na nejnižší úrovni.“* Pracující vašeho podniku jsou pro klid a pro řešení klidnou cestou? „*Samozřejmě, jednoznačně.“* Anketu připravili redaktori Luboš Lidický a Rudolf Erhart.

Na Václavském náměstí v Praze se dnes uskutečnilo shromáždění studentů a Pražanů. Dění ve středu hlavního města sledoval Aleš Svoboda: „*Václavské náměstí bylo ještě v 17 hodin zaplněno, těžko odhadovat, ale moc se asi nezmýlím, když řeknu, že tady bylo kolem sto tisíce lidí. Nejvíce mladých i dětí, ale zastoupeny byly všechny generace. Množství lidí zpomalovalo dopravu na magistrále nad Václavským náměstím a průjezd vozidel náměstím byl nemožný. Na magistrále i na komunikacích kolem se vytvářely dlouhé fronty vozidel. Účastníci provolávali hesla, diskutovali ve skupinách, skandováním a transparenty vyslovovali nespokojenost, požadovali politický pluralismus, svobodné volby, skutečný dialog a radikální reformy. Když jsem z Václavského náměstí odcházel, nezdálo se, že by pořádkové síly měly snahu zasáhnout, ostatně ani jsem žádné neviděl. V tuhle chvíli je na horní části Václavského náměstí asi tak pět set až tisíc lidí, občas se ozve nějaké heslo, ale drtivá většina účastníků se vydala přes Můstek směrem k Národní třídě.“*

Sekretariát ÚV SSM dnes plně podpořil stanovisko Československého ústředí Vysokoškolského svazu ze 17. listopadu a prohlášení ze společného jednání předsednictva městského výboru Svazu a městské Vysokoškolské rady mládežnické organizace v Praze ze včerejšího dne. Postavil se za požadavek objektivního přešetření zásahu pořádkových sil v pátek večer na pražské Národní třídě a za okamžitě vytvoření komise k vyšetření těchto událostí. Zároveň apeluje na všechny členy, mladé lidi, aby jednali a postupovali uvážlivě.

Vedení výboru Československé veřejnosti pro lidská práva a humanitární spolupráci vydalo prohlášení, ve kterém se mimo jiné říká: Jako každá jiná, je i naše společnost názorově velmi diferencovaná. Tato diferencovanost ba neměla vést k násilným konfrontacím, které neodpovídají demokratickým a humanitním tradicím našich národů a národností. Jsme však znovu svědky zcela opačných přístupů. Výbor se obrací na státní orgány s žádostí o důkladné přešetření postupu pořádkových sil v uplynulých dnech a žádá o urychlenou aplikaci mezinárodních závazků ve společenské praxi.

Studenti filozofické fakulty Univerzity Komenského v Bratislavě se dnes setkali s vedením fakulty. S jejím děkanem profesorem doktorem Josefem Vladárem, doktorem věd hovoří o tomto setkání náš redaktor Ján Šmihula: (slovensky) *Celé dopoledne, neplánovaně, patřila aula Univerzity Komenského v Bratislavě dialogu vedení filozofické fakulty se studenty. Co bylo cílem tohoto dialogu? „Naši studenti žádali řešení problémů různého charakteru, počínaje společenskými a končícе studijními, sociálními a jinými otázkami. V minulosti jsme tyto otázky řešili společně s fakultním výborem SSM. Myslíme si však, že fakultní výbor by měl i nadále být reprezentantem naší mládeže, ale samozřejmě vycházím z toho, co dnes tady bylo, že jsme ochotni diskutovat se všemi studenty. Jsme ochotni řešit všechny palčivé otázky v diskuzi, a to by jsem chtěl konstatovat, nevystupovali jen posluchači naší fakulty, ale i tací, kteří chtěli toto shromáždění využít, bych řekl, pro jiné cíle. Svědčí o tom i věk některých řečníků. Chceme v dialogu pokračovat. Ale chceme pokračovat na úrovni a ne na úkor normálního chodu naší fakulty. S důsledným respektováním, a to bych rád podtrhnul, politické kultury, pravidel hry a demokracie. Otázky, o kterých se dnes hovořilo, jsou velmi vážné, některé se dají řešit v blízké budoucnosti, některé jen perspektivně, řekněme situace v internátech, která není nijak dobrá. Ale myslím si, že tyto problémy není možné řešit na ulici tím že se bude demonstrovat. Jsem proti takovému přístupu k řešení věci.“*

Znělka

Další zprávy z domova:

(...) V Praze dnes zasedal Ústřední výbor Československého svazu žen. Vedle závěrů republikových a celostátního svazu žen, projednali účastnice také prohlášení k současné

situaci v našem hlavním městě. S podstatnou částí jeho znění vás seznámí Vladislava Tomanová: *“S plnou odpovědností a s vědomím naléhavosti potřeb řešit nazrálé společenské problémy”, praví se v prohlášení, “vstupujeme do řešení všech problémů, které se dotýkají života žen a rodin. Se stejnou odpovědností posuzujeme události posledních dnů v Praze a obracíme se zejména na matky, na rodiče, uměleckou frontu, pedagogy, na celou naši veřejnost s upřímnou prosbou, aby svou rozvahou, moudrostí a využitím životních zkušeností působili na mladou generaci. Nedovolme, aby bylo zneužito mládí, jeho touhy po spravedlnosti i jeho netrpělivosti k činům, které by ohrozili naši budoucnost, o kterou chceme společně usilovat. Jsme přesvědčeny, praví se dále v prohlášení, že socialistický stát má dostatek zákonných prostředků, by byly i složité situace řešeny ve prospěch nás všech, poctivých lidí, celé společnosti. Stojíme za pozitivními hodnotami života a jejich ochrana a zachování je odpovědností každého z nás.”*

Zprávy 21. listopadu 1989

Dobry večer, Československý rozhlas zahajuje vysílání své hlavní zpravodajské relace Rozhlasových novin, při jejich poslechu vás vítá František Prachař. Začínáme přehledem zpráv.

Předseda federální vlády Ladislav Adamec se setkal s představiteli studentských, uměleckých a občanských kruhů pražské veřejnosti k dialogu o současné situaci.

Ladislav Adamec rovněž přijal Josefa Hromádku, synodního seniora českobratrské církve evangelické a předsedu ekumenické rady církví v Československu. Vyměnili si názory na současnou vnitropolitickou situaci v Československu a na poslání církví v této době.

Politickou situaci v našem hlavním městě se zabýval také městský výbor Komunistické strany Československa.

Britská konzervativní strana předložila na zasedání parlamentu programové prohlášení. V namibijském Windhoeku začalo první zasedání ústavodárného zasedání, které má vypracovat ústavu nezávislé Namibie.

Už jsme vás informovali o tom, že předseda federální vlády Ladislav Adamec se dnes setkal s představiteli studentských, uměleckých a občanských kruhů. Podrobnější informaci o tomto setkání nám poskytl vedoucí tiskového odboru federální vlády Miroslav Pavel: *Setkání se zúčastnili herec Jiří Bartoška, předseda městského výboru SSM Martin Ulčák a místopředseda téhož výboru Jan Prádrler, horník Milan Hruška, Martin Mejstřík z koordináčního stávkového výboru pražských vysokých škol, hudební skladatel Michael Kocáb, redaktor Mladého světa Michal Horáček, z filosofické fakulty Univerzity Karlovy v Praze předseda celozávodního výboru KSČ Zdeněk Veselý a předsedkyně fakultního výboru SSM Pavlína Kupová a dále Jan Ruml za iniciativní sdružení Občanské fórum. Účastníci setkání informovali předsedu vlády o svých pohledech na současnou situaci v Praze i v dalších městech naší republiky, zejména na vysokých a středních školách. Zdůraznili, že k vyhocení, k manifestacím a stávkám dochází pro neadekvátní zásah pořádkových sil proti demonstracím dne 17. listopadu 1989. Vyslovili dále názor, že k uklidnění by bylo třeba tuto otázku přešetřit a zahájit rozsáhlý dialog s veřejností. Ladislav Adamec v odpovědi na tyto otázky a během obsáhlé diskuze ujistil přítomné, že federální vláda v souladu se svým programovým prohlášením z listopadu loňského roku cílevědomě připravuje zásadní společenskou přestavbu. Velký kus práce byl již vykonán v ekonomické oblasti, takže od prvního ledna příštího roku přejde na nová pravidla řízení celá ekonomika. Nyní je potřeba soustředit se i na politickou oblast. Půjde především o návrh nové ústavy, návrhy zákonů o shromažďovací a o společovací svobodě. Tyto závažné zákonné změny ale nejde připravit uspěchaně, pod tlakem. Federální vláda je při tom připravena přijmout jakoukoliv dobrou radu od kohokoliv, přispěje-li to k obnově naší socialistické společnosti. Socialismus ale budeme bránit, o tom není možné diskutovat, zdůraznil Ladislav Adamec. Protože se stále objevují dotazy k zásahu pořádkových sil dne 17. listopadu 1989, požádal jsem generálního prokurátora ČSSR, aby celou záležitost přešetřil, řekl Ladislav Adamec. S výsledky bude veřejnost seznámena. Vláda ale musí dbát na udržování veřejného pořádku. Odmítl v té souvislosti pověsti o chystaných útocích proti studentům. I naše dnešní setkání, řekl dále Ladislav Adamec, je konkrétním důkazem toho, že federální vláda se vůbec nevyhýbá dialogu, nejsou otázky, o kterých by se nedalo v klidu, rozvážně a po promyšlené přípravě hovořit. Dialog o mnoha závažných problémech naší společnosti se ale rozumně nedá vést na ulici, vraťte se do škol,*

začnete opět hrát v divadlech, vyzval předseda vlády přítomné a jejich prostřednictvím všechny studenty a umělce.” Slyšeli jste sdělení vedoucího tiskového odboru federální vlády Miroslava Pavla.

Staroměstské náměstí v Praze zaplnilo i dnes po 16. hodině víc než sto tisíc lidí. V úvodu shromáždění vystoupil herec Jiří Bartoška, který seznámil přítomné s obsahem dnešního setkání s předsedou federální vlády Ladislavem Adamcem. Poté bylo přečteno provolání iniciativního sdružení Občanské fórum. Shromážděním byli zástupci Občanského fóra vyzýváni k pokojné manifestaci a upozorňováni, aby se nedali strhnout možnými provokačními akcemi. Zástupci Občanského fóra zdůraznili, že se distancují od hesel a letáků vyzývajících k fyzické likvidaci komunistů. S tímto prohlášením vyjádřili přítomní potleskem souhlas a skandovali, že jsou proti jakémukoliv násilí. S jednou z účastnic dnešního shromáždění na Václavském náměstí v Praze si popovídal Antonín Pečenka:

“Můžete se představit?”

“Já se jmenuji Kristýna Lasová a pracuji jako vychovatelka ve školní družině a přišla jsem na Václavské náměstí, abych viděla jakým způsobem se lidé zapojují do vlastně celonárodního problému. Bohužel teda se tady vyskytují i jedinci, kteří se snaží svým jednáním vyprovokovat většinu lidí k neuváženému jednání, s čímž nesouhlasím a myslím si, že by se i naši představitelé naší vlády měli zamyslet nad celou demonstrací, protože to není jenom projev několika žvlů a opravdu to je vlastně názor celého národa a mělo by se řešit, hlavně ekologie, ekonomika, zdravotnictví, školství, kde je stále nedostatek také všeho možného, ale nechci zabíhat do detailů, to už jsou jednotlivé otázky.”

V podvečer se v Praze sešel na mimořádném zasedání městský výbor Komunistické strany Československa. Jeho vedoucí tajemník Miroslav Štěpán informoval o současné politické situaci v našem hlavním městě. Dynamizuje názorová hladina, řekl ve svém vystoupení. I přesto je přestavba jediný program, který je nutné konkretizovat a nelze ho zdržovat, i když jde vlastní československou cestou. A na ní musí všichni členové strany a nejen v Praze zaujmout pevné místo. I tady počítáme s mladou generací, prohlásil Miroslav Štěpán. V přestávce jednání jsme požádali o názor na současnou situaci člena městského výboru strany Jindřicha Cipru z Mitasu Praha: *“Víte, já se držím jediný zásady, já celej život pracuju ve fabrice. A myslím si, že naše prvořadá*

povinnost je, abychom zabezpečili sociální jistoty celého pracovního kolektivu. To znamená, že mi potřebujeme denně vyrábět, tak abychom uspokojili určitý potřeby společnosti, ale především tak, jak jsem říkal zabezpečit sociální jistoty pracovního kolektivu podniku Mitas. K tomu teda potřebujeme určité klid. Já myslím, že těch problémů, který před náma stojí především v tý ekonomický otázce, podnikavosti je tolik, že to nepřispívá k stabilitě jak na pracovištích, tak si myslím v celé společnosti. Spíš si myslím, že by všechno mělo být zvažováno a politický dialogy by měly být rozděleny na všech pracovištích, s mládeží, s umělci, prostě s celým národem tak, abychom si řekli, co vůbec potřebujeme v žití v našem národě, v našem státě.”

Československá tisková kancelář oznámila, že na dnešním shromáždění v Praze se objevila hesla informující o tom, že do stávek vstoupili hornické kolektivy Severočeských hnědouhelných dolů. Tuto informaci v minulých dnech také šířili některé západní tiskové agentury. Jak dnes po 17. hodině sdělil ČTK generální ředitel uvedených dolů inženýr Pavel Musil, jsou tyto zprávy nepravdivé. Situace v revíru je normální, těží se podle potřeb odběratelů.

K událostem, ke kterým došlo v uplynulých dnech v našem hlavním městě Praze se vyjadřuje řada našich spoluobčanů. Svůj názor nám řekl Lubomír Louka z dopravního podniku Metro Praha: *“18. listopadu probíhala celozávodní konference výboru strany. Byla náročná, kritická, čínorodá a přijala řadu opatření v další stranický práci. Konala se v době, kdy prakticky v Praze se udály některé nepokoje akce. Myslím si, že komunisté při diskusi na konferenci vystupovali kriticky i ve vztahu současné situace, co se u nás ve společnosti děje. Přijali jsme opatření, že bude nutno vyslat celý funkcionářský aktiv nejen straniků, ale i hospodářského vedení, odborářů, svazáků a vést s lidma dialog. Říkat jim současnou situaci, která je, říkat jim pravdu, aby informovanost byla mezi členskou základnou, ale i mezi bezpartijními. V podstatě si myslím, že pracovní kolektiv dopravního podniku Metro, že je stabilizován, i když přijímáme řadu opatření, abysme zabezpečovali plynulej bezpečnej provoz pro Pražany.”*

Se svým stanoviskem se s námi podělila i Jana Vimerová, předsedkyně závodního výboru revolučního odborového hnutí základního závodu Tesla Karlín: *“Včera v odpoledních hodinách se sešel na mimořádném zasedání závodní výbor za účasti předsedů dílenských výborů, kde jsme celou situaci zhodnotili, projednali a zaujali jsme*

k ní jednoznačné stanovisko. My jsme především výrobní organizace a z toho nám vyplývají úkoly plnit hospodářský plán. A máme plnou podporu našich pracovních kolektivů. Samozřejmě, že jsme se dívali na celou tuto situaci i z toho hlediska, že jsme především podnikem, který zaměstnává ženy, každá naše žena je matkou a máme děti v tomto věku, umíme si představit, jaké asi měly pocity a jaké si z toho vyvozují závěry pro budoucnost, které mohou i velmi negativně ovlivnit jejich smýšlení a jejich emoce. Já jsem toho názoru, že dialog na ulici nepatří, ale když už se tohleto stalo, samozřejmě může být kolem zákroku spousta fám, spousta nepravd, ale chceme slyšet, jak to skutečně bylo, kdo za to zodpovídá a jak bude celá záležitost ukončena a prošetřena.”

Události v naší zemi našly svoji odezvu i mezi pracujícími nejmodernější chemické továrny na severním Pováží v žilinské chemické celulózce. Redaktor Marián Hud'ec o tom hovořil se soustružníkem Jaroslavem Čechem: *(Slovensky) Soudruhu Čechu, jak jsem se přesvědčil za posledních 24 hodin jste v podniku pracovali normálně. To také vlastně naznačuje, jak se vy dělníci díváte na události posledních dní.*

“V tomto roce máme konečně šanci po předcházejících neúrodných letech splnit plán bezzbytku. K tomu potřebujeme klid na práci. Myslím si, že s mladými lidmi je třeba vést dialog, dát jim možnosti také na pracovištích, jako například u nás v žilinské Chemicolozě. Ale je třeba od nich vyžadovat důsledné plnění povinností. Tedy nejen brát, ale také společnosti a fabrice dávat. Naše společnost prožívá vážné období. My dělníci jsme už víckrát upozorňovali vyšší stranické orgány na nedostatky v ideologické práci, na formálnost při plnění některých stranických usnesení. Ještě jednou zdůrazňuji, že nedostatky je třeba řešit dialogem a ne konfrontací na ulici.”

Národní umělec Rudolf Hrušínský dnes v Československém rozhlasu přednesl prohlášení členů Národního divadla v Praze. Na vaše četné žádosti jej opakujeme i v Rozhlasových novinách. Zaznamenala ho Jitka Gecová: *“Je to pouze několik slov. Byl jsem pověřen vedením i souborem činohry Národního divadla, abych je tady pronesl, což činím. Jak je vám známo, probíhají poslední dobou v celé naší republice různá shromáždění odsuzující to, co se přihodilo na Národní třídě 17. listopadu. Rádi bychom vás upozornili, že průběh těchto shromáždění konaných v celé republice mohou narušit skupiny provokatérů. Kolují v celé republice letáky vyzývající k násilí a my vás vyzýváme, abyste se zdrželi za jakýchkoliv situací jakýchkoliv projevů násilí a čehokoliv,*

co může být za násilí pokládáno. Vaše mladé životy republika potřebuje. Apeluji na váš zdravý rozum, morálku a projev politické kultury. Zabraňte krveprolití. Nenechte se vyprovokovat!"

"Pane Hrušínský, já bych se vás chtěla položit jednu otázku. Vy nejste komunista a přesto se do tohohle toho pouštíte. Proč?"

"Já myslím, že to je záležitost, která se netýká jenom některé strany."

Slyšeli jste národního umělce Rudolfa Hrušínského.

K zásahu pořádkových sil Veřejné bezpečnosti proti demonstraci, která se 17. listopadu ve večerních hodinách konala v centru Prahy, dnes vyjádřili své stanovisko i pracovníci Československého rozhlasu v Praze. Na aktivu, jehož se zúčastnilo přibližně 300 lidí, odsoudili tvrdost zákroku a zároveň uvítali rozhodnutí předsedy federální vlády, aby generální prokurátor ČSSR zahájil šetření o příčinách a okolnostech celého incidentu.

Na dnešním zasedání ústředního výboru Svazu československo-sovětského přátelství se také živě diskutovalo o vývoji v posledních dnech. Předsedu ústředního výboru Svazu československo-sovětského přátelství Zdeňka Hořeního pozval proto k mikrofonu Zdeněk Tomáš: *Soudruhu předsedo, jaké je stanovisko ústředního výboru SČSP k událostem, které se začaly odvíjet po 17. listopadu?*

"V diskuzi i rezoluci, která byla přijata na závěr, jsme zaujali jednoznačné stanovisko. Voláme naše spoluobčany, členy i nečleny naší společenské organizace, k rozvaze. K tomu, aby se věci, které nás ve společnosti tíží, aby se řešili nikoliv na ulicích, ale aby se řešili v tvůrčím dialogu, v kolektivech, kde pracujeme a kde žijeme. Abychom dále rozvíjeli diskuze ve společnosti na všech úrovních, nejenom v centru, ale i kdekoli v pracovnístích mezi sebou, mezi námi občany i mezi zaměstnanci našimi zaměstnavateli a podobně. To je zcela přirozená a řekl bych samozřejmá otázka našeho života."

Diskuze je ovšem pouhým prostředkem. Ten cíl, společný cíl je zcela jiný.

"Společný cíl, myslím že by měl být jednoznačně stejný. Jde nám o to, abychom žili v klidné, spořádané společnosti, která má svůj cíl, pro kterou hlasovaly dějiny, pro socialistickou vlast ČSSR. A to je smysl i té výzvy, s kterou se my dneska na zasedání ústředního výboru ČSP obracíme nejenom ke členům naší organizace, ale i ke všem ostatním spoluobčanům bez rozdílu politické příslušnosti, bez ohledu na věk."

Další zprávy z domova.

(...)

Zprávy 22. listopadu 1989

Dobry večer, Rozhlasové noviny jsou pripraveny k vysílání, příjemný poslech vám od mikrofonu přeje František Prachař. Začínáme přehledem zpráv.

Ústřední výbor Národní fronty ČSSR jednal o současné situaci.

Soudruh Miloš Jakeš přijal v Praze maďarského ministra obrany Ference Kárpátyho a projednal s ním spolupráci mezi oběma zeměmi.

Obšírně vás budeme informovat o vývoji situace v hlavním městě Praze i na dalších místech naší vlasti.

Ve zvukovém záznamu vám přiblížíme setkání Miroslava Štěpána s kardinálem Tomáškem.

V Moskvě byly zveřejněny informace o plánované schůzce Michaila Gorbačova s papežem Janem Pavlem II. ve Vatikánu.

V NDR byl ustaven zvláštní parlamentní výbor pro šetření případů zneužívání moci státními funkcionáři.

Ve Valdštejnském paláci v Praze dnes jednalo řádné zasedání ústředního výboru Národní fronty ČSSR. Přiblíží vám ho Alena Millerová: *Nejdůležitějším bodem jednání, a o něm budu také hovořit, bylo zhodnocení současné situace u nás v republice. Výsledkem dvou a půl hodinové diskuze k této otázce je prohlášení předsednictva, tedy alespoň stručně z něho. Předsednictvo ústředního výboru Národní fronty ČSSR se ztotožňuje s názory občanů, že nezbytné změny ve společnosti nejsou dostatečně důsledně prosazovány, že se neuskutečňují dost rychle a s potřebnou účinností. Také si uvědomuje, že zatím nejsou využívány veškeré možnosti pro zapojování občanů do politického života, že existují i snahy, které demokratizaci společnosti zpovybňují a brzdí. Nemůže v této souvislosti pominout ani rostoucí pocit nedůvěry, určité nespokojenosti a netrpělivosti některých sociálních skupin, zvláště mladých lidí. Ale*

historické i aktuální zkušenosti ukazují, že ke konstruktivnímu řešení nevede cesta konfrontace, nátlaku a nenávisť. Předsednictvo po důkladném projednání událostí 17. listopadu letošního roku vyslovovalo politování nad tím, že došlo k újmě na zdraví některých občanů. Podle zprávy generálního prokurátora ČSSR už začalo vyšetřování zákroku proti studentům a jeho výsledky budou co nejdříve zveřejněny. Zároveň prohlášení ústředního výboru Národní fronty Československa vyzývá všechny občany k rozumu, zachování klidu a pořádku.

Informace z dnešního zasedání předsednictva ústředního výboru Národní fronty připravila Alena Millerová.

Vedoucí představitelé KSČ v čele s Milošem Jakešem se dnes na ústředním výboru Národní fronty setkali s předsednictvem Československé strany socialistické vedeným jeho předsedbou Bohuslavem Kučerou. Projednali otázky dalšího rozvoje a prohloubení spojení obou stran na základě Národní fronty a zejména posoudili současnou složitou vnitropolitickou situaci. Z obsáhlé a otevřené výměny názorů vyplynulo, že východiskem pro její řešení je dnešní prohlášení předsednictva ústředního výboru československé Národní fronty. Při posuzování spolupráce obou stran bylo konstatováno, že stále ještě přetrvávají staré přístupy k naplňování dokumentu k aktivizaci Národní fronty a organizací v ní sdružených a ke zvýšení její účasti na tvorbě, realizaci a kontrole politiky. Byla rovněž oceněna prospěšnost podobných setkání a doporučeno, aby se v nich pokračovalo nejen v centru, ale i v krajích, okresech a městech.

O tom, jak to vypadalo dnes odpoledne a v podvečer na Václavském náměstí v Praze, bude teď hovořit Luboš Soukup: *“Těžko odhadnout počet lidí, kteří se dnes odpoledne, vlastně už v brzký podvečer, sešli na Václavském náměstí. Neustále se přelévající živé proudy a řeky, rozvinuté transparenty a vlající prapory však zaplňovaly celou plochu od sochy svatého Václava až po Můstek. Zněly tu hlasy poklidné i vášnivé. Byla čtena nejrůznější provolání a petice, skandovala se hesla, diskutovalo se v hloučcích či improvizovaných diskuzních klubech. Snad nejhlasitěji a nejvášnivěji zněly hlasy z balkónu vydavatelství Melantrich. Škála názorů a stanoviska, která zazněla dnes odpoledne a v podvečer na Václavském náměstí, byla více než pestrá a často i rozporná. Snad nejvýstižnější by bylo hovořit o vskutku spontánním dialogu. Námětů k němu je v těchto chvílích víc než dost, úměrnost zákroku bezpečnostních složek 17. listopadu,*

požadavky studentů, stanoviska herců a umělců, východiska a možná řešení nastalé situace. Mladí i ti dříve narození, studenti, umělci, dělníci, chlapci a dívky sotva základní škole odrostlí i rozvázní tátové od rodin se však v naprosté většině shodovali v jednom: “Nejsme proti socialismu, ale jsme pro jeho obnovu. Nechceme společnost bourat, ale přestavovat ji, urychleně avšak v klidu a s rozvahou. Všichni jsme totiž občany této společnosti.”

Následující zvukový záznam z Václavského náměstí je od Antonína Pečenky.

Václavské náměstí zaplněno téměř do posledního místečka. Tentokrát jsem si pozval k mikrofonu tři dívky ze střední ekonomické školy z Karlína Ivu, Evu a Jitku. Vy jste tady podruhé, čili nejprve Ivo, co tady na tebe nejvíce zapůsobilo?

“Tak mě nejvíc zaujala ta spontánnost lidí tady a jsem taky ráda, že se nezúčastňují této demonstrace jenom vysokoškoláci, ale i starší generace. Myslím si, že je to dobře. Měly by se vyřešit ekologické problémy, tak různě, no, je jich hodně.”

“Co Eva?”

No tak my normálně chodíme do školy, ale tam pořádáme různé besedy, diskutujeme o těch současných otázkách, no, a někteří učitelé se k nám připojují, no, je to docela zajímavý ve škole.”

A to je dobře, protože pedagogové mají jistě velké zkušenosti a při cestě mladým životem je potřeba vést správným směrem. Posledním hostem u našeho mikrofonu je Jitka. Jitko, jak ty se díváš na celé tyto události, které se teď dějí, nejen na Václavském náměstí. Co si o nich myslíš?

“No, takže já si myslím, že tyhle demonstrace vůbec nemusely přijít, ale konečně jsme dali jako znát, že nejsme se vším spokojení, a tak se znovu můžeme vrátit do škol. Myslím si, že je potřeba pracovat, protože bez toho by ten vývoj nešel dál, no.”

Výbor pro stranickou práci v ČSR dnes na svém mimořádném zasedání za řízení svého předsedy Karla Urbánka projednal současnou politickou situaci. Zdůraznil, že program přestavby a demokratizace nelze uskutečňovat v atmosféře emocí, napětí a chaosu. Proto výbor považuje za nezbytné řešit problémy demokratickou cestou bez konfrontace a násilí. Je nutné otevřeně hovořit v pracovních kolektivech i s mládeží o aktuálních problémech, v rámci konstruktivního dialogu nacházet společná stanoviska.

Na základě žádosti předsedy české vlády prověřuje generální prokuratura ČSR příčiny, které vedly k zásahu bezpečnostních orgánů dne 17. listopadu na Národní třídě v Praze

a úměrnost tohoto zákroku. Události z tohoto dne vyžadují zvláštní pozornost proto, že jsou spojeny s řadou závažných okolností, jejichž objasnění bude velmi složité a náročné. Bude nezbytné shromáždit řadu materiálů a vyslechnout větší počet svědků, jejichž výsledky bude třeba zajistit urychleně v místě jejich současného pobytu, a to i mimo Prahu. Proto byla k prověření události na generální prokuratuře ČSR sestavena zvláštní skupina pracovníků. K dnešnímu dni lze uvést průběžnou zprávu o rozsahu a počtu zraněných osob. Bylo bezpečně a nepochybně vyvráceno, že v souvislosti s událostí ze dne 17. listopadu došlo k úmrtí nějaké demonstrující osoby. Podle výsledku dosavadního zjištění při zákroku bezpečnostních orgánů bylo zraněno a lékařské vyšetření vyhledalo celkem 38 demonstrujících. Hospitalizováno z nich bylo celkem deset osob. Trestní stíhání bylo zahájeno pouze proti jedné osobě, a to proti inženýru Petrovi Uhlovi pro trestný čin poškozování zájmu republiky v cizině a trestný čin šíření poplašné zprávy. Prozatím nedošlo k zahájení trestního stíhání pro trestný čin útoku na veřejného činitele proti z žádnému z demonstrantů, zejména proti žádnému studentovi. Rovněž žádní jiná osoba nebyla vzata do vyšetřovací vazby. Případné uplatnění zákonné odpovědnosti je závislé na výsledcích přezkoumání příčin události ze 17. listopadu a zákonitosti, důvodnosti a přiměřenosti zásahu orgánů bezpečnosti. Při prověřování těchto událostí bude prokuratura vycházet ze své povinnosti důsledně hájit, prosazovat a uplatňovat princip ústavnosti a zákonitosti a vést rozhodný boj s trestnou činností.

Pražské vysoké školy uměleckého směru navštívila dnes odpoledne s reportážním magnetofonem Vlasta Tilmanová. Neprve zašla na UMPRUM, kde hovořila se členem stávkového výboru Tomášem Ctiborem.

Vešla jsem do školy, vládne tu klid, disciplína, pořádek. Jak vypadá pracovní den vás studentů, ale pracovní den i vašich pedagogů?

„Jelikož hned bezprostředně v pondělí pedagogové a zaměstnanci naprosto spontánně se přihlásili k původním deseti bodům, s kterými studenti do stávky vstupovali, máme velice úzký kontakt, jsme v podstatě ve většině věcí naprosto zajedno, oni mají svůj vlastní štáb, my máme svůj vlastní štáb, každý den ráno se scházíme všichni studenti, všichni zaměstnanci a sdělujeme si čerstvé informace, zaujímají se stanoviska a pokračuje se dál, ale vždycky vedle sebe jako rovnocenní partneři a jednoznačně se přihlásili svými podpisy pod prohlášení studentů.“

Nebude vám například tento týden scházet ve výuce, co myslíte?

“No, na naší škole v každém případě nám ve výuce jako bude scházet velice, protože u nás je forma studia jako velmi intenzivní. Scházet bude, ale v současnej moment je třeba si uvědomit, co je v tento den nebo chovili pro nás důležitější. Jako nevím, sám si nedovedu představit, jakým způsobem bude letošní semestr probíhat.”

A doženete to?

“Doženeme, ale doufejme za jiné situace.”

Na pražské AMU jsem zastihla zasloužilého umělce Jiřího Svobodu, který je tady pedagogem, ale současně je předsedou filmové sekce českých dramatických umělců. Jak hodnotíte například včerejší události?

“Prožívám asi jako všechno tu situaci s velkým pohnutím a vzrušením, protože jsem mezi studenty a mezi umělci, vnímám jejich stanoviska. Jako světlé body vidím vystoupení ÚV SSM soudruha Mohority na Václavském náměstí. Myslím, že jsme zároveň všichni uvítali, že se předseda vlády soudruh Adamec sešel s představiteli Občanského fóra, protože v cestě ukliďnění té situace je třeba přejít od konfrontace k reálnému dialogu, dialogu se společností, jaké jsou její zájmy, jaké jsou představy společnosti o dalším vývoji, protože bez výrazné podpory politické reformy se podle mého přesvědčení nemůže zdařit přestavba jako celek.”

Tolik o návštěvě na pražských vysokých uměleckých školách.

A nyní stručný pohled na další místa naší vlasti.

Stávkující plzeňští vysokoškolští studenti uspořádali dnes po poledni před budovou divadla jednogodinové shromáždění. Uvedli, že budou stávkovat až do splnění svých dvanácti požadavků.

V českobudějovickém vysokoškolském areálu byl dnes mítink studentů obou vysokých škol, agronomické fakulty VŠZ a pedagogické fakulty. Po jeho skončení prohlásili zástupci studentů, že požadují jednotu celé kuturní fronty, jednotu s dělnictvem. Základem přitom musí být demokratizace celého života.

Kromě Vojenské lékařské akademie J. E. Purkyně dnes pokračovaly stávky studentů na zbývajících třech východočeských vysokých školách. Posluchači se sešli se svými pedagogy na četných mítincích, kde se diskutovalo k vnitropolitické situaci. Vysokoškoláky bylo přitom možné potkat nejen v posluchárnách při rušných diskuzích, ale i při pracovních brigádách v Hradci Králové a Pardubicích.

Na vysokých školách východoslovenského kraje bylo dnes přerušeno vyučování a studenti vytvořili centrální stávkový výbor.

Řada z vás posluchačů se nás ptá, zda vysokoškolským studentům, kteří se účastní studentských stávek, nehrozí postih. O odpověď jsme požádali rektora Univerzity Karlovy v Praze akademika Zdeňka Češka: *“Univerzita je společenstvím studentů, učitelů a ostatních pracovníků a jejím prvořadým úkolem je příprava co nejlepší generace budoucí inteligence. Proto nemůžou učitelům zůstat lhostejné problémy, jimiž posluchači žijí, musí s nimi o těchto otázkách jednat a tam, kde jsou jejich požadavky oprávněné, učinit vše pro jejich realizaci. Ale také jim ze strany nás zkušenějších musí být vysvětleno, čemu vyhovět nelze, popřípadě, co se nemůže uskutečnit ihned. Stávka skončí a opět budou spolu učitelé a studenti spolu pracovat tak, aby z toho měla společnost co největší prospěch. Říká se, že vzdělání je největším bohatstvím národa, ono je však také jedním z největších bohatství každého jednotlivce. To chceme, aby studenti rovněž dokázali správně pochopit, aby věděli, že je to vlastně dar od společnosti. Obávají-li se posluchači postihu za svou účast na stávce, popřípadě ve stávkových výborech, nemají k tomu důvod, pokud se nedopustí trestného činu, přečinu nebo jiného závažného protispolečenského chování.”*

Celý rozhovor, který nám ke studentským stávkám poskytl rektor Univerzity Karlovy akademik Zdeněk Češka, si můžete poslechnout na stanici Hvězda v 19:30.

V Bratislavě se dnes setkali straničtí a státní představitelé Slovenska se zástupci bratislavské vysokoškolské mládeže. Předseda slovenské vlády Pavel Hrivnák na setkání uvedl, že slovenská vláda je plně zodpovědná za zabezpečení normálního, klidného života na Slovensku a přijímá k tomu konkrétní opatření. Vyslovil přání, aby studenti do svých problémů nezatahovali žáky základních a středních škol, za které odpovídá školská správa a jejich rodiče. Pavel Hrivnák zdůraznil, že vláda se nevyhýbá dialogu a její členové jsou ochotni navštívit vysoké školy a diskutovat se studenty o životě vysokoškoláků tak, aby se mohli tvořivě zapojit do řešení současných problémů. Jménem vysokoškoláků promluvil zástupce sekretariátu koordinačního výboru slovenských vysokých škol. Seznámil účastníky s prohlášením výboru, jehož obsahem bylo několik bodů. Jedem z nich byl v souladu s rozhodnutím předsedy federální vlády o postupu při objasňování událostí ze 17. listopadu v Praze. Další požadavky

přesahovaly rámec vysokoškolského života a měly celospolečenský a federální charakter.

Člen předsednictva ÚV KSČ, vedoucí tajemník městské stranické organizace v Praze a předseda městského výboru Národní fronty Miroslav Štěpán se dnes setkal s pražským arcibiskupem kardinálem Františkem Tomáškem. Rozhovor, o němž jsme vás obsáhleji informovali už v průběhu dne, byl veden v duchu vzájemného porozumění a oba představitelé si vyměnili názory na současné aktuální dění. Zaznamenali jsme některé myšlenky z tohoto setkání. Miroslav Štěpán v úvodu hovořil o přípravě sobotních závěrečných oslav svatořečení Anežky České v Praze:

Štěpán: *“Chtěl jsem se vás prostě zeptat, jak se díváte na situaci teď v Praze, co si myslíte a také jsem chtěl nabídnout jako předseda městského výboru Národní fronty v Praze i vedoucí tajemník městského výboru strany případnou spolupráci v případě, jestli vy sami cítíte potřebu, konkrétně pokud jde o sobotu. My velmi budeme rádi, a otevřeně to říkám, když tato velká slavnost sobotní vyzní, řek bych, v zájmu toho vlasteneckého a celkového úsilí našich lidí, jak říkáme, za přestavbu a demokratizaci, když přispěje k takovému dobrému upevnění soudržnosti všeho poctivého, co u nás je v naší zemi.”*

Tomášek: *“Pokud jde o tu sobotu, tak to jste správně otipoval, není to pouze záležitost církevní, ale je skutečně celospolečenská a také v tomto duchu to připravujeme, aby to bylo tak prezentováno. A já jsem se právě vrátil v pondělí večer, takže se seznamuji právě teď s tou situací, která mě poněkud překvapila, takže se nemohu k ní vyjádřit, ale jenom právě to zjišťuju, si to prověřuju, abych se mohl k tomu vyjádřit, tedy až to bude zralé. Poněvadž když jsem tady nebyl, tedy tady v podstatě nově, tak to potřebuji ještě určitý počet dní k tomu seznámení, k tomu správnému otipování a potom se mohu otevřeně vyjádřit. Já jsem přesvědčen, že je dobrá vůle na obou stranách a také to má dobré podmínky, aby také došlo skutečně tedy všechno do správné polohy a také aby nebyly nějaké zbytečné tedy komplikace. Jsem přesvědčen, že se nám to může podařit, pác nepochybují, že je dobrá vůle na obou stranách.”*

Štěpán: *“To, co chceme dělat společně, dnes to tedy nazýváme přestavba a demokratizace, snadno se to řekne, ale je kolem toho mnoho, řekl bych i různých variant, návrhů a stanovisek. My si myslíme, že je to zcela normální, že jsou různé návrhy, názory, no a ty je potřeba pečlivě taky naslouchat. Samozřejmě my máme zájem*

jako představitelé tady Prahy také aby prostě Praha nebyla obležené město, to asi každý má takový zájem, jsme daleci toho, abychom situaci nějak zjednodušovali nebo mysleli si, že jde o neuvážlivá shromáždění, neuvážlivé průvody. Víme dobře, že jde o citlivou věc, proto je potřebné taky dost diskutovat. My jsme rádi, že lidé začli teď velmi hodně a mnoho diskutovat. To je takový povzbudivý, také to co vy asi plně souhlasíte, aby byla dána velká možnost pro nejširší okruh lidí se v té iniciativě zúčastnit. Dá se to zajistit vytvořením podmínek a taky, řekl bych, dobrou vůlí, tak by se dalo říct, ze všech stran ochotou, tolerancí a trpělivostí. Já bych chtěl, pane kardinále, jménem pana primátora vás ujistit, že my máme nejenom předsevzetí takto přistupovat, ale myslím si, že máme i dost představ, jak v tomto přistupovat.”

Tomášek: *“My kněží, věřící, a tím více biskupové a ostatní ordináři jsme s vámi zajedno v tom všem, co je nám společné, poněvadž to je naše opravdu povinnost číslo jedna.”*

Štěpán: *“No věřím, že i můžeme v tom někdy společně v takových věcech více udělat, aby mládež měla také základní kredit čistoty, té morálky a chuti řekl bych něco vědět a dosáhnout víc než ti před námi. Vy jste mnohem zkušenější věkem, ale hlavně životní dráhou, tak myslím, že se mnou asi můžete souhlasit.”*

Tomášek: *“S tím se musí plně souhlasit. To je, jako když se setkají ti lidé, že ano, řeknou otevřeně své názory na problémy a pak se to začne řešit.”*

Štěpán: *“My máme veliký zájem na tom, aby v této zemi jsme šli skutečně cestou prosperity, vy nemůžete mít samozřejmě jiný cíl prosperity, aby lidé byli šťastný, spokojený, aby se cítili doma dobře. Myslím si, že bysme měli k tomu teď velmi velmi dát řadu takových podnětů, abysme se dopracovali všade takového stavu.”*

Tomášek: *“Dovolte mi, abych zdůraznil, že první krok k řešení všech problémů je setkání a pak to ostatní už má usnadněnou cestu.”*

Štěpán: *“Nejdůležitější je setkání a nejlepší příprava pro to setkání je, skutečně když se uskuteční.”*

Tomášek: *“K tomu dodávám, že vřele děkuji za milé pozvání, to je důležité.”*

Ze záznamu jsme vám přiblížili průběh dnešního setkání Miroslava Štěpána s pražským arcibiskupem, kardinálem Františkem Tomáškem.

Stále k nám do redakce docházejí stanoviska a ohlasy na zákrok proti demonstrantům 17. listopadu v Praze. Ústřední výbor Českého svazu protifašistických bojovníků

podpořil prohlášení federální a obou republikových vlád k této události a zdůraznil potřebu řešit problémy politickými prostředky. Prohlášení podpořila rovněž rada národního výboru města Ostravy. Při jednání o situaci vzniklé v Ostravě v souvislosti s událostmi 17. listopadu v Praze zdůraznila, že je připravena k otevřenému a čestnému dialogu za společným stolem s mladou generací i s každým kolektivem. Sekretariát severomoravského výboru SSM ocenil rozvážný postoj mladých dělníků, rolníků a pracující inteligence, členů a funkcionářů SSM, kteří podpořili prohlášení sekretariátu ústředního výboru svazu, aby jednali a postupovali uvážlivě ku prospěchu naší vlasti. Výbor svazu českých spisovatelů na dnešní mimořádné schůzi označil zásah pořádkových sil proti pokojné demonstraci studentů za čin, který v očích naší i světové veřejnosti zdiskreditoval politiku současné vedení strany a státu. O názor na současnou situaci jsme po jednání požádali spisovatele Radko Pytlíka: *“Já myslím, že žijeme ve velmi vzrušené době a že tato doba je politickou školou pro mnoho lidí, nejen pro ty mladé, s radostí pozoruju, že se zatím chovají velice odpovědně a vědomě, stanovují si své cíle, ale že je to škola i pro nás pro starší. Domnívám se, že by nebylo správné se jenom vzrušovat těmi událostmi, ke kterým došlo, že bychom měli mít na vědomí ten základní cíl, a to je uskutečnění přestavby. Ta nervozita, podle mého názoru, tu vzniká právě z toho důvodu, že ty základní cíle přestavby, které se v Sovětském svazu už dávno proboujaly, u nás stagnovaly a z tohoto hlediska si myslím, že to zdravé, takový ten zdravý vítr, který, jestliže se ho podaří podchytit a převést do formulí, jak politických, tak i ekonomických, tak i právních, takže z toho hlediska může tato iniciativa přinést velmi dobré výsledky.”*

O nově ustanoveném Občanském fóru hovořil zpravodaj ČTK s jeho představitelem Janem Rumlem. Ten uvedl, že cílem Občanského fóra je sdružovat všechny občany, kteří jsou kritičtí k současným politickým poměrům a chtějí přispět k tomu, aby republika byla svobodná a demokratická. Zdůraznil, že Občanské fórum není politickou organizací, nýbrž otevřeným sdružením občanů. Na otázku, jak hodnotí setkání delegace Občanského fóra s předsedou federální vlády Ladislavem Adamcem, Jan Ruml uvedl, že setkání nebylo začátkem dialogu, ale pouze informativní schůzkou k výměně názorů. Řekl dále, že Občanské fórum je schopno ve velice krátké době sestavit reprezentativní výbor složený ze zástupců všech oblastí společenského života, který by jednal s vládou.

Následuje zpráva o činnosti herců divadla na Vinohradech a studentů, kteří chodí do podniků a diskutují s dělníky.

Pracovníci Československého rozhlasu, členové Komunistické strany Československa dnes na aktivu v Praze zaujali stanovisko k současné situaci. Uvítali rozhodnutí předsedy federální vlády, aby generální prokurátor přešetřil okolnosti incidentu, k němuž došlo 17. listopadu na Národní třídě v Praze. Rozhodně odmítají vytváření antikomunistických nálad ve společnosti a zároveň se obracejí na vedení KSČ, aby urychleně řešilo současnou situaci v zemi. V této souvislosti komunisté, pracovníci Československého rozhlasu, oznamují, že se distancují od prohlášení skupiny pracovníků pražského rozhlasu zveřejněného dnes na stránkách Svobodného slova.

Následuje zpráva o pokusu vysokoškolských studentů setkat se s dělníky plzeňské Škodovky.

Zpráva o situaci v pražských podnicích. Sonda do státního podniku Pražské papírny (Milan Urban, strojmistr hlubotiskové vrtačky) a Vagonky Poprad (redaktor Pavol Svátoň)

Následují informace ze zahraničí – hodnocení situace v Československu

Berlín – vývoj v Československu zde sledují s obavami a doufají, že se situace opět zklidní

Moskva – první správné kroky byly učiněny a dialog začal

Washington – jednoznačná vůle k dialogu, úsilí mírovými prostředky pokračovat v procesu reform. Šíří se zde také falešné informace.

Následují další zprávy ze zahraničí